

Poročilo C4.1, Vol. 2, Zvezek 6

Podnebno ogledalo 2019

Večsektorski ukrepi

Končno poročilo

LIFE ClimatePath2050 (LIFE16 GIC/SI/000043)

Poročilo Večsektorski ukrepi je šesti zvezek Podnebnega ogledala 2019, pripravljenega v okviru projekta LIFE Podnebna pot 2050, Slovenska podnebna pot do sredine stoletja (LIFE ClimatePath2050 »*Slovenian Path Towards the Mid-Century Climate Target*,« LIFE16 GIC/SI/000043). Projekt izvaja konzorcij, ki ga vodi Institut »Jožef Stefan« (IJS), s partnerji: ELEK, načrtovanje, projektiranje in inženiring, d. o. o., Gradbeni Inštitut ZRMK (GI ZRMK), d. o. o., Inštitut za ekonomska raziskovanja (IER), Kmetijski inštitut Slovenije (KIS), PNZ svetovanje projektiranje, d. o. o., Gozdarski inštitut Slovenije (GIS) in zunanji izvajalci.

ŠT. POROČILA/REPORT No.:

IJS-DP-12849, ver. 1.0

DATUM/DATE:

3. junij 2019

AVTORJI/AUTHORS:

mag. Andreja Urbančič
Katarina Trstenjak, *univ. dipl. geog., M.Sc.*
Tadeja Janša, *mag. posl. ved*
Marko Đorić, *univ. dipl. inž. el.*
mag. Barbara Petelin Visočnik, *vsi IJS*
mag. Tomaž Fatur, *za IJS*

REPORT TITLE/NASLOV POROČILA:

Deliverable C4.1 Vol.2/6: The First Climate Action Mirror and Accompanying Reports, Part 6: Multisectoral Measures, final report

Poročilo projekta št. C4.1, volumen 2/zvezek 6: Podnebno ogledalo 2019, Zvezek 6: Večsektorski ukrepi, končno poročilo

Vsebinska

UVOD	4
1 ZELENA GOSPODARSKA RAST	6
1.1 PREGLED STANJA – KAZALCI ZA SPREMLJANJE IZVAJANJA UKREPOV	6
1.2 PRIPOROČILA.....	8
1.3 KAZALCI	11
1.4 SPREMLJANJE IZVAJANJA UKREPOV.....	30
2 USPOSABLJANJE, IZOBRAŽEVANJE, INFORMIRANJE IN PROMOCIJA	60
2.1 PREGLED STANJA.....	60
2.2 PRIPOROČILA.....	60
2.3 SPREMLJANJE IZVAJANJA UKREPOV.....	63
3 OSTALI VEČSEKTORSKI UKREPI	76
3.1 PREGLED STANJA.....	76
3.2 PRIPOROČILA.....	76
3.3 SPREMLJANJE IZVAJANJA UKREPOV.....	78
4 SPREMLJANJE IZVAJANJA OP TGP IN MEDNARODNO POROČANJE	91
4.1 PREGLED STANJA IN PRIPOROČILA	91
4.2 SPREMLJANJE IZVAJANJA UKREPOV.....	92
5 ORGANIZACIJA IZVAJANJA	94
5.1 KADROVSKE ZMOGLJIVOSTI	94
5.2 KOORDINACIJA IZVAJANJA.....	94
5.3 SODELOVANJE DELEŽNIKOV	95
5.4 SPREMLJANJE IZVAJANJA UKREPOV.....	96
6 OZNAKE, SLIKE IN TABELE	99
6.1 SEZNAM OZNAK IN KRATIC	99
6.2 SEZNAM SLIK	100
6.3 SEZNAM TABEL	101

Uvod

V okviru projekta LIFE Podnebna pot 2050¹ je bilo pripravljeno **Podnebno ogledalo 2019**, dokument, v katerem so predstavljene glavne ugotovitve spremljanja izvajanja ukrepov za zmanjšanje emisij toplogrednih plinov (TGP) za leto 2018. Pripravljene strokovne podlage hkrati vključujejo vse elemente vsebine, potrebne za pripravo **Četrtega letnega poročila o izvajanju Operativnega programa ukrepov zmanjšanja emisij toplogrednih plinov do leta 2020 (v nadaljevanju OP TGP)**, kot so ti opredeljeni v samem OP TGP.

Podnebno ogledalo sestavlja več zvezkov:

- **Zvezek 0: Povzetek za odločanje**, kjer so izpostavljena glavna priporočila za izvajanje ukrepov za zmanjševanje emisij TGP iz OP TGP v prihodnjem letu;
- **Zvezek 1: Ocena doseganja ciljev OP TGP**, v katerem so povzete vse glavne ugotovitve glede doseganja ciljev na področju zmanjševanja emisij TGP, vključno s pregledom financiranja izvajanja ukrepov ter prikazom kazalcev in kvalitativnih ocen glede doseganja njihovih ciljev in dolgoročnega obvladovanja emisij;
- **Zvezek 2: Promet**, kjer je celovito prikazano stanje na področju zmanjševanja emisij TGP v sektorju prometa. Pregled vključuje tudi analizo kazalcev izvajanja OP TGP za leto 2017, pregled izvajanja ukrepov za zmanjševanje emisij TGP v letu 2018 in priporočila za njihovo izvajanje v prihodnjem letu;
- **Zvezek 3: Stavbe**, v katerem je celovito prikazano stanje na področju zmanjševanja emisij TGP v sektorju stavb. Zvezek je vsebinsko sestavljen podobno kot Zvezek 2;
- **Zvezek 4: Kmetijstvo**, ki vključuje celovit prikaz stanja na področju zmanjševanja emisij TGP v sektorju kmetijstva. Zvezek je vsebinsko sestavljen podobno kot Zvezka 2 in 3;
- **Zvezek 5: Ostali sektorji**, kjer je celovito prikazano stanje na področju zmanjševanja emisij TGP v sektorjih industrija neETS – raba goriv in procesne emisije, energetika neETS, odpadki ter raba zemljišč, spremembe rabe zemljišč in gozdarstvo (LULUCF);
- **Zvezek 6: Večsektorski ukrepi**, v katerem je prikazano stanje na področju zmanjševanja emisij TGP z ukrepi, ki so namenjeni več sektorjem. Vključena so področja zelene gospodarske rasti, usposabljanja, izobraževanja, informiranja in promocije ter ostalih večsektorskih ukrepov;
- **Zvezek 7: Ukrep v središču – Trajnostna mobilnost in ravnanje uporabnikov**, kjer so podrobneje analizirani ukrepi, ki trenutno vplivajo na spremembo ravnanja uporabnikov, in sicer izboljšanje železniške infrastrukture za potniški prevoz, izgradnja kolesarske infrastrukture, spodbujanje trajnostne izbire transporta v okviru obračuna potnih stroškov in integrirani javni potniški promet (IJPP);
- **Zvezek 8: Ukrep v središču – Emisije v govedoreji**, v katerem so predstavljeni gospodarski in družbeni pomen govedoreje, struktura in trendi emisij TGP, možnosti za zmanjšanje emisij ter obstoječi ukrepi za zmanjšanje emisij in njihovi učinki. Vključena so tudi priporočila za izboljšanje ukrepov;

1 LIFE ClimatePath2050 (Slovenian Path Towards the Mid-Century Climate Target)

- **Zvezek 9: Ukrep v središču – Spodbujanje podjetij za prehod v nizkoogljično družbo**, ki vključuje pregled aktivnosti na področju finančnih spodbud, namenjenih podjetjem za prehod v nizkoogljično družbo (NOD), v okviru kohezijske politike;
- **Zvezek 10: Emisije TGP in sektor EU-ETS**, kjer je za sektor, ki sicer ni vključen v OP TGP, je pa pomemben s stališča zmanjševanja emisij TGP, pripravljen pregled kazalcev ter stanja in izvajanja ukrepov v tem sektorju.

Pričujoči dokument je **Zvezek 6: Večsektorski ukrepi**. V njem so povzeti:

- **Pregled stanja na področju zelene gospodarske rasti**, v katerem so vključeni pregled kazalcev za spremljanje izvajanja ukrepov za leto 2017, glavne ugotovitve spremljanja izvajanja instrumentov iz OP TGP v letu 2018 in njihovo predvideno izvajanje v obdobju 2019–2020 ter priporočila za izboljšanje izvajanja obstoječih ukrepov.
- **Pregled stanja na področju usposabljanja, izobraževanja, informiranja in promocije ter pregled stanja na področju ostalih večsektorskih ukrepov**, ki oba vključujeta glavne ugotovitve spremljanja izvajanja instrumentov iz OP TGP v letu 2018 in njihovo predvideno izvajanje v obdobju 2019–2020 ter priporočila za izboljšanje izvajanja obstoječih ukrepov.
- **Pregled stanja na področju spremljanja izvajanja OP TGP in mednarodnega poročanja ter organizacije izvajanja**.

1 Zelena gospodarska rast

Cilj je podpreti prehod v gospodarstvo, katerega rast ne temelji na povečani rabi naravnih virov in energije, ampak z učinkovitostjo in inovacijami zmanjšuje emisije toplogrednih plinov, izboljšuje konkurenčnost in spodbuja večjo varnost oskrbe z energijo.

1.1 Pregled stanja – kazalci za spremljanje izvajanja ukrepov

OP TGP uvodoma usmerja izvajanje ukrepov za zmanjševanje emisij k doseganju večjih razvojnih učinkov vloženih javno finančnih sredstev in k izboljšanju stroškovne učinkovitosti izvajanja ukrepov. Sočasno se zasledujejo cilji za kakovostno dolgoročno trajnostno rast gospodarstva ter za prehod v nizkoogljično gospodarstvo. Slednji v celoti ločuje gospodarsko rast od emisij toplogrednih plinov.

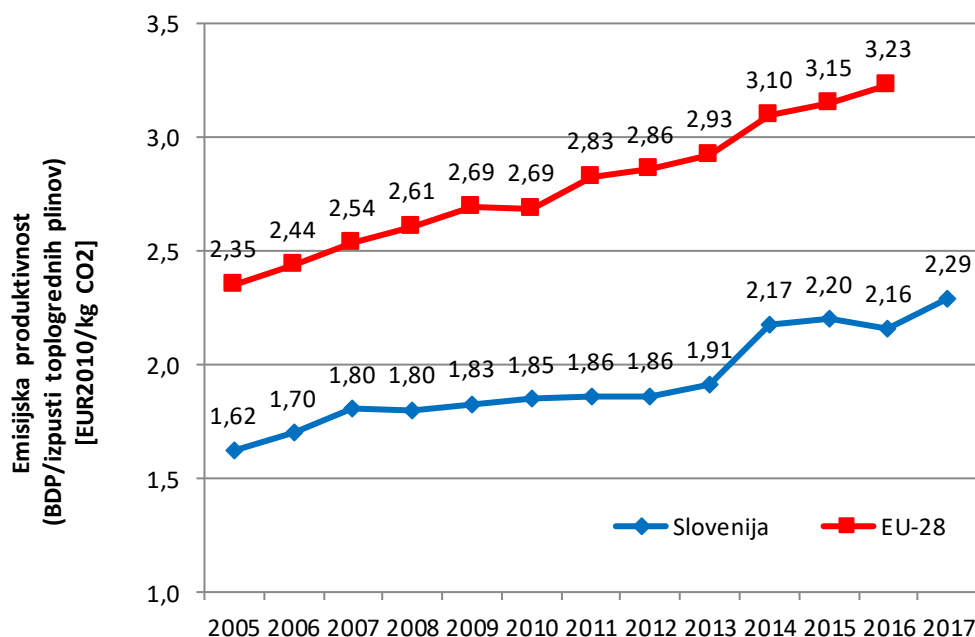
Hkrati je pomembno slediti tudi usmeritvam **Strategije razvoja Slovenije (SRS)**, ki prehod v **nizkoogljično krožno gospodarstvo uvršča med razvojne cilje države**, kar je ključno za dolgoročno zmanjševanje emisij TGP.

Kazalci za spremljanje učinkov zelene gospodarske rasti kažejo na zelo počasen napredek, v nekaterih primerih celo nazadovanje v primerjavi z predhodnim opazovanim letom.

Za spremljanje okoljske učinkovitosti gospodarstva se uporablja kazalec Emisijska produktivnost, ki primerja gospodarsko rast z rastjo emisij TGP. Tudi SRS med cilje uvršča **izboljšanje emisijske produktivnosti (razmerja med BDP in emisijo toplogrednih plinov)**, kar je pomembno, saj ta indikator sočasno sledi ciljema izboljšanja konkurenčnosti družbe in zmanjšanja emisij TGP². **Emisijska produktivnost v Sloveniji je leta 2016 nekoliko nazadovala kar pomeni, da je gospodarska aktivnosti je v tem letu temeljila na povečanju emisij, kar je v nasprotju z zastavljenim ciljem OP TGP. V letu 2017 lahko ponovno vidimo izboljšanje emisijske produktivnosti** (Slika 1). V zadnjem letu je bil sicer dosežen znaten napredek a je v daljšem obdobju v primerjavi v drugimi državami EU prepočasen, zato bo treba dodatno okrepiti povezavo med ukrepi za razvoj gospodarstva in ukrepi za zmanjšanje emisij TGP.

2 SRS pri tem uporablja nekoliko drugačen indikator emisijske produktivnosti, kot ga uporabljamo pri spremljanju OP TGP, vsak od njiju pa ima svoje prednosti. Cilj, ki je na področju produktivne rabe ogljika določen v Strategiji razvoja Slovenije 2030 (SRS), je leta 2030 doseči raven povprečja EU, pri čemer SRS upošteva primerjavo glede na standarde kupne moči. (za podrobnosti glej poglavje 1.3.1 **Error! Reference source not found.**)

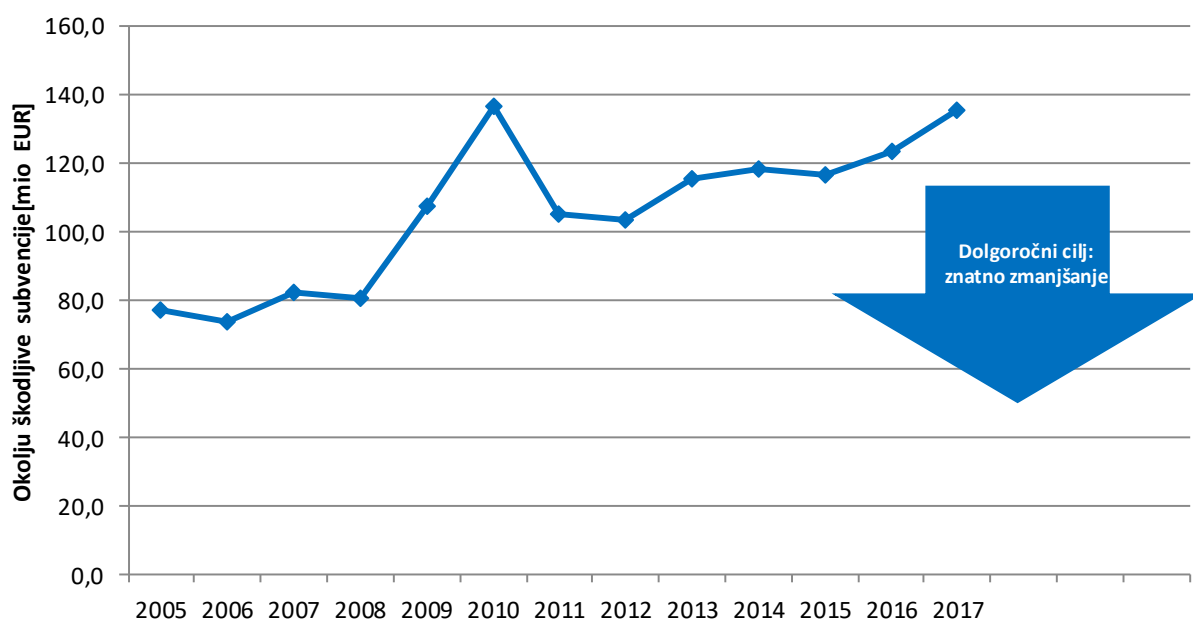
V SRS je kazalec emisijske produktivnosti definiran kot razmerje med BDP z upoštevanjem standarda kupne moči in emisijami TGP. V OP TGP je kazalec, ki sloni na metodologiji OECD, soroden, le da je BDP upoštevan v stalnih cenah. Pri spremljanju izvajanja OP TGP ohranjamo kazalec, kot je bil prvotno definiran, zato, ker je takšen kazalec pri analizi scenarijev in izdelavi projekcij emisij TGP bolj uporaben.

Slika 1: Emisijska produktivnost v obdobju 2005–2017 v Sloveniji in EU-28 (vir: IJS-CEU)

Ocenjena vrednost implicitne stopnje obdavčitve energije v Sloveniji v letu 2017 kaže na ponovno povečanje. Zadnja leta se implicitna davčna stopnja ne spreminja veliko in ostaja nad povprečjem EU. Razloge za razlike gre iskati predvsem v razlikah v strukturi rabe energije (npr. večji delež tekočih goriv za pogon motornih vozil vpliva na višjo vrednost indikatorja zaradi visoke obdavčitve teh goriv) in v razlikah v višini obdavčitve posameznih energentov. Kazalec implicitne stopnje obdavčitve energije je sicer precenjen, saj ne upošteva vračil in oprostitev plačila nekaterih davkov/trošarin na energente.

Subvencije, ki so v nasprotju s ciljem zmanjšanja emisij TGP, se skozi leta povečujejo. Gre za subvencioniranje rabe fosilnih goriv, ki se je v letu 2017 zopet povečalo in je znašalo 135,2 milijonov evrov (Slika 2). Na ta podatek vpliva tudi raba goriv, ki so predmet vračil. Znotraj teh se je količina goriv že samo pri vračilu trošarin na dizelsko gorivo v zadnjem letu povečala za 6 %. Za primerjavo, za spodbujanje ukrepov za zmanjševanje emisij TGP v javnem sektorju, gospodinjstvih in prometu je bilo istega leta s strani Eko sklada namenjenih 21 milijonov evrov nepovratnih sredstev. **Najbolj problematična ostajajo vračila trošarin za dizelsko gorivo za komercialni namen (za tovorna vozila in vozila za prevoz potnikov), ki so največja po deležu in so se glede na predhodno leto povišala za 7 %.**

Slika 2: Subvencije, ki so v nasprotju s cilji zmanjšanja emisij TGP (vir: IJS-CEU)

V letu 2016 se je število zaposlenih v sektorju okoljskega blaga in storitev povečalo za 4 % (podatek za leto 2017 še ni na voljo). Delež zaposlenih v tem sektorju se je glede na vse zaposlene v Sloveniji povečal za 0,1 odstotne točke.

V Sloveniji je podporno okolje za eko-inovacije³ v opazovanem obdobju nekoliko niha. Vendar se je v letu 2017 Slovenija po eko-inovativni dejavnosti zopet povzpela nad povprečje EU-28.

1.2 Priporočila

V nadaljevanju so navedeni **ključni dosežki** na področju zelene gospodarske rasti leta 2018, vključno s priporočili za nadaljnji razvoj.

Delovna skupina projekta **Zelena proračunska reforma** je v letu 2018 pripravila **pregled in analizo spodbud**, ki vplivajo na okolje. Tudi ta je ugotovila, da se **škodljive subvencije** skozi leta **povečujejo** in so v **nasprotju** z doseganjem cilja **zmanjševanja emisij TGP**. Za spodbude, ki so bile pod drobnogledom v izdanem poročilu, sodelujoča Ministrstva poskusno uporabljajo **zeleni okoljski test**. V letu 2018 pripravlja MF tudi **študijo učinkov** na **javnofinančne prihodke** ob prehodu na čistejše vire energije v prometu. Rezultati te študije bodo znani v letu 2019.

PRIPOROČILO ZELENA GOSPODARSKA RAST 01/2019

Potrebno je **zagotoviti kontinuiteto priprave Zelene proračunske reforme** (v nadaljevanju ZPR) in jo **zastaviti veliko bolj ambiciozno**, kot je to zastavljeno v priporočilih zaključenega projekta, zlasti pa **zagotoviti postopno zmanjševanje okolju**

3 Kazalec: Spodbujanje eko-inovacij za prehod v NOD

škodljivih subvencij. Potrebno je tudi zagotoviti izvedbo vseh priporočil iz Zaključnega poročila projekta ZPR in jih nadgraditi oz. pospešiti.

IZVAJALEC

MF

UTEMELJITEV

Projekt ZPR zaključen, glede njegovega nadaljevanja pa ni jasnih informacij. Potrebno je začeti nov projekt z jasno in ambiciozno zastavljenimi cilji in nalogami. V Sloveniji obstaja veliko soglasje glede potrebe po ZPR. Projekt ZPR, ki zajema povečanje deleža okoljskih davkov, delež drugih davkov pa zmanjšuje, je spodbujanja prestrukturiranja v gospodarstvo, gospodarno z viri, ki je tudi eden bistvenih elementov dolgoročne konkurenčnosti. Pri tem se je smiselno osredotočiti na usmerjanje proizvodnih in potrošnih vzorcev skladno z razvojnimi okoljskimi cilji SRS: »Nizkoogljično krožno gospodarstvo« in drugimi, kar je ključno za dolgoročno zmanjševanje emisij TGP, saj imajo ukrepi krožnega gospodarstva in učinkovite rabe virov (uporaba nizkoogljičnih materialov, daljša življenjska doba – zagotavljanje kakovosti, ponovna uporaba in recikliranje idr.) celo večji razvojno/okoljski potencial od sedaj uveljavljenih ukrepov OP TGP.

Subvencije, ki so v nasprotju s cilji zmanjšanja emisij TGP, so se povečale in se oddaljujejo od cilja OP TGP. **Te subvencije zelo podražijo stroške izvajanja OP TGP**, saj so zaradi njih emisije večje in zato so za doseganje zastavljenih ciljev TGP **potrebni dodatni ukrepi in finančna sredstva**.

Okolju škodljive subvencije povzročajo večjo količino odpadkov, emisij, obsežnejše pridobivanje virov ali negativne učinke na biotsko raznovrstnost. Spodbujajo lahko neučinkovite prakse in ovirajo vlaganje podjetij v zelene tehnologije. Zmanjševanje okolju škodljivih subvencij ali nadomestitev okolju škodljivih subvencij z okolju neškodljivimi subvencijami bo zagotovilo gospodarske, socialne in okoljske koristi ter omogočilo boljšo konkurenčnost.

Potrebno je tudi zagotoviti izvedbo vseh priporočil iz Zaključnega poročila projekta ZPR, zlasti in njihovo nadgradnjo, ki je potrebna, da se:

- pospeši izvedbo priporočila glede večjega poudarka okoljskim merilom pri davku na motorna vozila (glej priporočila na področju prometa);
- okoljski test nadgradi glede zagotavljanja njegove kakovosti pri njegovi poskusni uporabi.

PRIPOROČILO ZELENA GOSPODARSKA RAST 02/2019

1. Pri izvajanju ukrepov je potrebno zagotoviti bolj ciljno usmerjanje razpisov v razvojne projekte s poudarkom na nizkoogljičnem gospodarstvu (skladno z nameni posameznih skupin ukrepov, *npr. koda 68, Energetska učinkovitost in predstavitveni projekti v MSP ter podporni ukrepi*).
2. Potrebno bo postaviti konkretne cilje v zvezi s prehodom v nizkoogljično gospodarstvo za posamezne ukrepe oz. razpise.

3. Pri tem bo potrebno zagotoviti ustrezno koordinacijo pristojnih akterjev za doseganje podnebnih ciljev ter upoštevanje že sprejetih nacionalnih strateških dokumentov, kot so AN URE, AN OVE, OP TGP.

IZVAJALEC SVRK, MGRT

UTEMELJITEV Glede na dejstvo, da naj bi se sredstva iz kode ukrepa 065 (Raziskave in inovacijska infrastruktura, procesi, prenos tehnologije ter sodelovanje v podjetjih s poudarkom na nizkoogljičnem gospodarstvu in odpornosti na podnebne spremembe) usmerjala v projekte v zvezi s podnebnimi cilji, se ugotavlja, da v načrtovanje ukrepov to pravilo ni bilo vključeno. Ker gre pri kohezijskih sredstvih za usmeritev, ki je bila neposredno postavljena kot zahteva (20 % sredstev je potrebno usmeriti v projekte povezane s podnebnimi cilji), bi bilo potrebno tovrstna sredstva namensko usmerjati prav tja.

Sedaj postavljeni cilji (npr. povečati delež inovacijsko aktivnih podjetij) niso usmerjeni k doseganju podnebnih ciljev. Potrebni so konkretni cilji zmanjšanja emisij TGP, podobno kot v prednostni osi 4. Zahteve v razpisih bi morale bolj natančno odražati zahteve po prispevku k podnebnim ciljem, tudi s konkretnimi merili in kazalniki.

Koordinacija aktivnosti na področju doseganja podnebnih ciljev bi morala biti usklajena na ravni več ministrstev in drugih organov, ki so sodelovali pri pripravi in izvajanju ukrepov iz OP EKP, povezanih z doseganjem podnebnih ciljev. Potrebno bi bilo vzpostaviti strukturo, ki bi imela krovni pregled nad aktivnostmi v zvezi s postavljanjem in doseganjem podnebnih ciljev, kar bi zagotovilo, da bi bili načrtovani ukrepi ciljno usmerjeni in koordinirani z namenom doseganja podnebnih ciljev.

Preveriti je potrebno usklajenost sprejetih dokumentov z izvedbenimi aktivnostmi, npr. v Programu izvajanja finančnih spodbud MGRT se deklarativno navaja usmeritev spodbud za nizkoogljično gospodarstvo, kar bi bilo potrebno prepoznati tudi kot ključno usmeritev v razpisih. Prav tako bi se bilo potrebno v programih izvajanja finančnih spodbud MGRT (in tudi SVRK, MOP) neposredno navezati na izpolnjevanje zahtev drugih sprejetih dokumentov na nacionalni ravni, ki se nanašajo na področja, ki jih pokriva MGRT (npr. AN URE, AN OVE, OP TGP).

PRIPOROČILO ZELENA GOSPODARSKA RAST 03/2019

Višino okoljske dajatve za onesnaževanje zraka z emisijo ogljikovega dioksida je potrebno postopoma povečevati. Potrebno je zagotavljati, da dajatev ni nižja od cene emisijskih kuponov.

IZVAJALEC MOP

UTEMELJITEV Trenutna cena emisijskih kuponov znaša 24 €/t CO₂. Že več kot pol leta je višja od višine dajatve, trenutna cena znaša 17,3 €/t CO₂.

PRIPOROČILO ZELENA GOSPODARSKA RAST 04/2019

Priporočamo, da se zagotovi tudi bolj dolgoročno načrtovanje porabe sredstev Sklada za podnebne spremembe. Za posamezne ukrepe (zmanjševanja emisij TGP ali druge ustrezne količinske cilje), sofinancirane iz sklada, je treba zastaviti konkretne cilje in zagotoviti spremljanje učinkov.

IZVAJALEC MOP

UTEMELJITEV Sedanji sistem načrtovanja sredstev Sklada za podnebne spremembe ne zagotavlja zadostne predvidljivosti ciljnim skupinam, ki so jim spodbude namenjene (nevladne organizacije, občine idr.), s tem pa so tudi učinki manjši.

1.3 Kazalci

Doseganje ciljev OP TGP na področju zelene gospodarske rasti spremljamo s petimi kazalci:

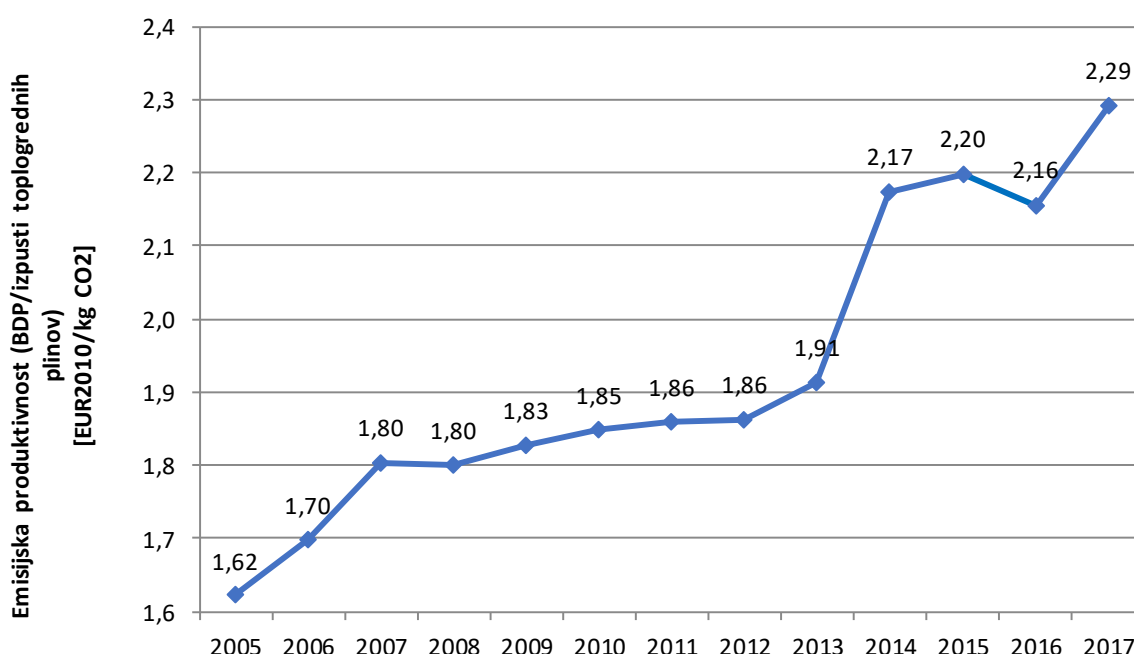
- **[PO22_VSI SEKTORJI] Emisijska produktivnost** (poglavje 1.3.1), ki se ne nanaša neposredno na instrumente iz spremljanja izvajanja ukrepov, na kazalec vplivajo vsi ukrepi;
- **[PO23_VEČ SEKTORSKI] Implicitna stopnja obdavčitve energije** (poglavje 1.3.2), ki vključuje naslednja instrumenta iz spremljanja izvajanja ukrepov (poglavje 1.4):
 - okoljska dajatev za onesnaževanje zraka z emisijo ogljikovega dioksida;
 - spodbujanje energetske učinkovitosti in izkoriščanja obnovljivih virov energije v okviru drugih davkov na energente.
- **[PO24_VSI SEKTORJI] Zmanjšanje okolju škodljivih subvencij** (poglavje 1.3.3), ki vključuje naslednji instrument iz spremljanja izvajanja ukrepov (poglavje 1.4):
 - postopno zmanjševanje subvencij fosilnim gorivom.
- **[PO25_VEČ SEKTORSKI] Zelena delovna mesta** (poglavje 0), ki se ne nanaša neposredno na instrumente iz spremljanja izvajanja ukrepov;
- **[PO26_VSI SEKTORJI] Spodbujanje ekoinovacij za prehod v nizko ogljično družbo** (poglavje 0), ki vključuje naslednje instrumente iz spremljanja izvajanja ukrepov (poglavje 1.4):
 - spodbujanje raziskav in inovacij za prehod v NOD;
 - razširitev in nadgradnja sistema zelenega javnega naročanja (ZeJN), vključno z uvajanjem javnega naročanja inovacij.

1.3.1 [PO22_VSI SEKTORJI] Emisijska produktivnost

KLJUČNO SPOROČILO

Emisijska produktivnost v Sloveniji se je v letu 2017 zvišala, vendar je napredek v primerjavi z ostalimi državami EU prepočasen. Kljub napredku je potrebno krepiti povezavo med razvojem gospodarstva in ukrepi za zmanjšanje emisij TGP. V Strategiji razvoja Slovenije 2030 je zastavljen cilj izboljšanja emisijske produktivnosti v letu 2030, in sicer povprečje EU. Strategija razvoja Slovenije spremlja emisijsko produktivnost nekoliko drugače kjer v kazalcu upošteva BDP na podlagi standardov kupne moči. Glede na primerjavo z EU, Slovenija v letu 2016 še vedno zaostaja za EU povprečjem. V letu 2017 je Sloveniji uspelo emisijsko produktivnost izboljšati. Cilj zastavljen za kazalec v Strategiji razvoja Slovenije ni vrednostno opredeljen, zasleduje pa cilj, ki je doseganje povprečja EU.

Slika 3: Emisijska produktivnost v Sloveniji v obdobju 2005–2017 (Vir: ARSO, SURS, IJS-CEU)

Definicija

Ključni cilj kazalca emisijske produktivnosti je spremljanje okoljske učinkovitosti gospodarstva. Izboljšanje emisijske produktivnosti pomeni dvojni izziv: obvladovanje podnebnih sprememb ob vzporednem gospodarskem razvoju. Emisijska produktivnost je izražena z bruto domačim proizvodom na enoto emisij TGP.

Emisijska produktivnost se izračuna kot količnik med bruto domačim proizvodom v stalnih cenah in vsemi emisijami toplogrednih plinov, povzročenimi z izvajanjem gospodarske

dejavnosti in rabe energije v gospodinjstvih. Emisije TGP in ponori CO₂, ki izhajajo iz rabe tal, spremembe rabe tal in gospodarjenja z gozdovi, niso vključene.

Cilji

Cilj 2030 za Slovenijo je določen v Strategiji Razvoja Slovenije 2030⁴ in sicer je glavna usmeritev zasledovanje povprečja EU.

Komentar

Emisijska produktivnost se je do leta 2015 stalno izboljševala. Večje izboljšanje kazalca je bilo v letu 2014, kar pa je delom posledica zmanjšanja emisij v tem letu (mila zima, manjše obratovanje termoelektrarn). V zadnjih letih se je rast nekoliko umirila in v letu 2016 celo nazadovala. V letu 2017 zopet beležimo rast emisijske produktivnosti. Pred tem so emisije TGP od začetka devetdesetih let do leta 2008 postopno naraščale, v tem obdobju se je produktivnost rabe ogljika izboljševala na račun ugodnih gospodarskih gibanj. V obdobju po letu 2008 se je produktivnost rabe ogljika še vedno izboljševala, kljub krčenju gospodarske aktivnosti, vendar je bilo izboljšanje kazalca počasnejše.

Znatno izboljšanje v letih 2006 in 2007 je bilo posledica hitre rasti gospodarske aktivnosti (BDP) ob zmerni rasti emisij TGP (v povprečju je BDP v teh letih zrasel več kot 6 %, rast emisij pa je bila manj kot 1 %). Izboljšanje v letu 2013 in 2014 je posledica znatnega zmanjšanja emisij (v vseh sektorjih razen v predelovalnih dejavnostih) ob skoraj nespremenjeni rasti BDP.

Rezultati emisijske produktivnosti v Sloveniji so v letu 2017 ob višji gospodarski rasti (4,9 %) in nižjim emisijam TGP (1,3 % manj) boljši kot v letu 2016. Kazalec emisijske produktivnosti v Sloveniji se je v obdobju 2005–2017 izboljšal za 41 %.

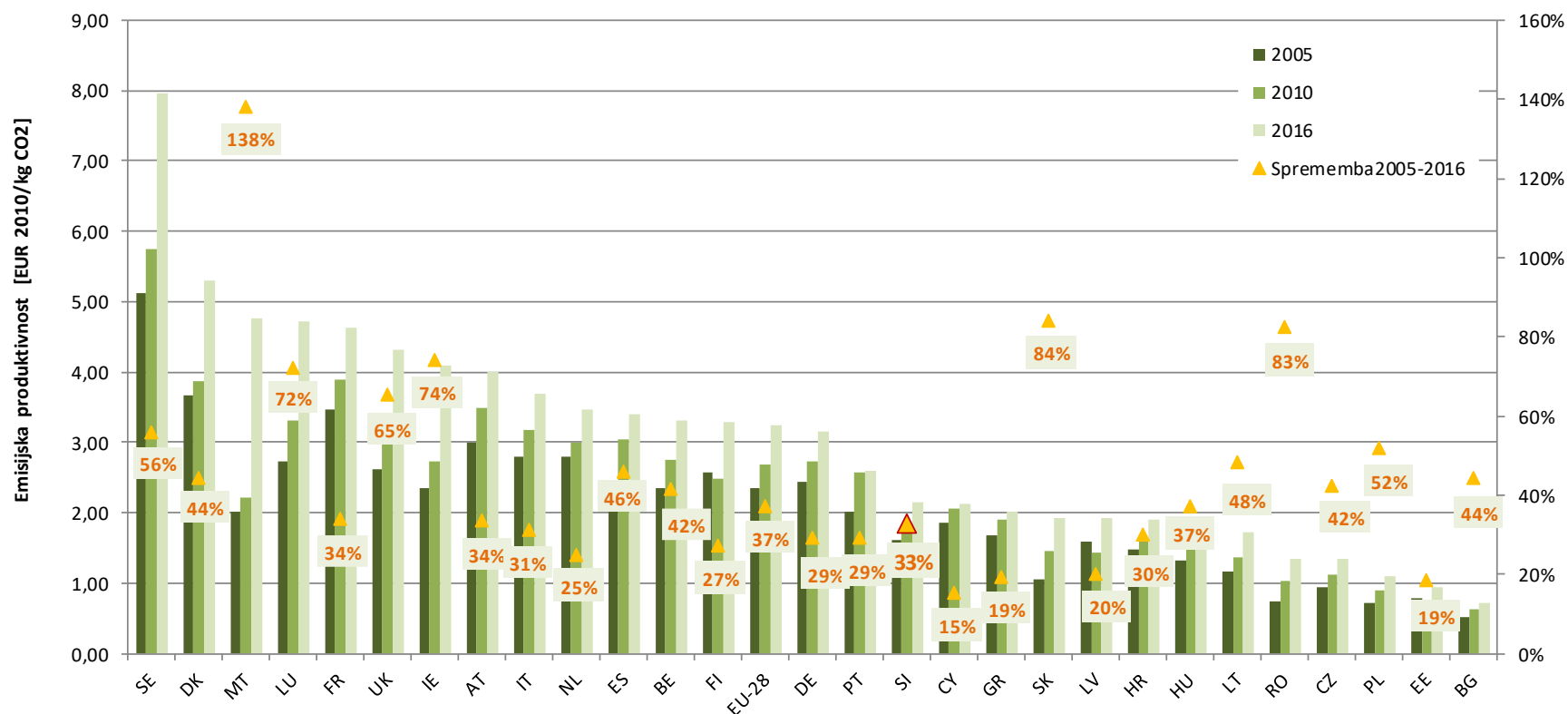
V prihodnje je pomembno, da se kazalec izboljšuje in zagotavlja razklop med rastjo BDP in TGP. Smiselna smer razvoja v prihodnjih letih je zmanjševanje emisij TGP ob vzporedni gospodarski rasti.

Tabela 1: Emisijska produktivnost v Sloveniji

		2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Emisijska produktivnost v Sloveniji	[EUR ₂₀₁₀ /kg CO ₂ ekv]	1,62	1,70	1,80	1,80	1,83	1,85	1,86	1,86	1,91	2,17	2,20	2,16	2,29

V OP TGP je zastavljen cilj izboljšanja emisijske produktivnosti, ciljna vrednost pa ne. Kazalec OP TGP je enak kazalcu, ki ga spremlja EUROSTAT.

4 http://www.vlada.si/fileadmin/dokumenti/si/projekti/2017/srs2030/Strategija_razvoja_Slovenije_2030.pdf

Slika 4: Spremembe emisijske produktivnosti v obdobju 2005 do 2016 po državah članicah (Vir: EEA, Eurostat, IJS-CEU)

Emisijska produktivnost na osnovi standarda kupne moči

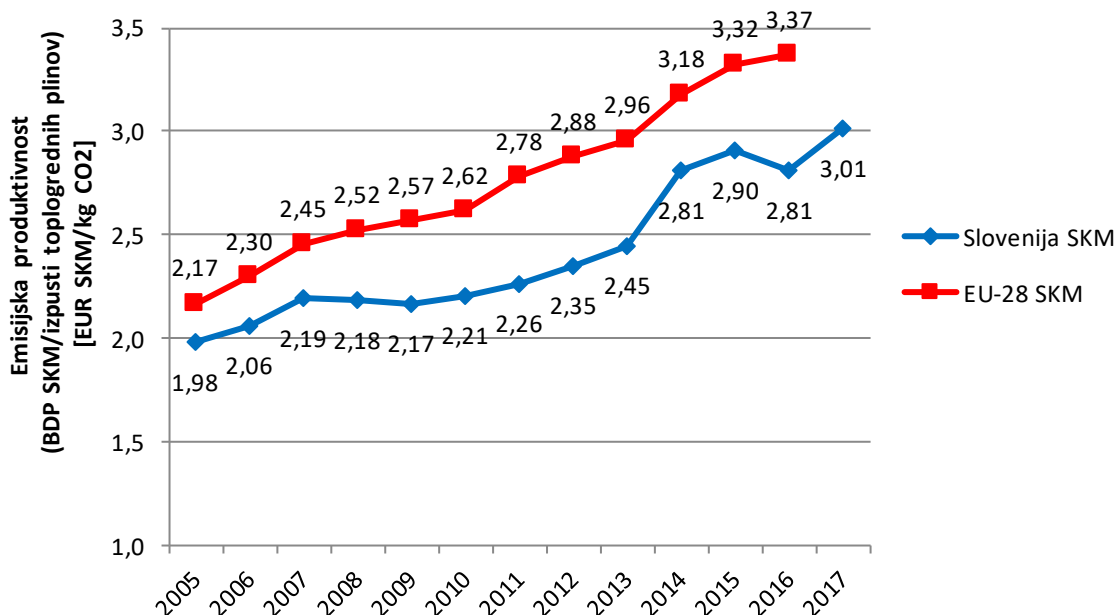
V okviru Strategije razvoja Slovenije je določen kazalnik emisijska produktivnost, pri katerem se zasleduje vrednost povprečja EU-28 v letu 2030. Kazalec emisijska produktivnost na osnovi standarda kupne moči se nekoliko razlikuje:

- namesto BDP-ja v stalnih cenah, za primerjavo uporablja BDP v standardih kupne moči.
- zajema tudi emisije iz mednarodnega letalstva, ki sicer niso vključene v ciljne emisije TGP pogodbenic Pariškega sporazuma.

Vsak od kazalcev ima svoje prednosti. Kazalec OP TGP je lažje primerljiv z OECD metodologijo, ki uporablja BDP v stalnih cenah. Poleg tega je kazalec OP TGP (z BDP v stalnih cenah) uporaben v analizah scenarijev in projekcijah, saj omogoča lažje preverjanje doseganja ciljev. Primerjava na podlagi BDP kupne moči torej prikazuje nekoliko drugačne rezultate, deloma izenačuje razlike med državami in sicer tiste, ki so vezane na gospodarsko rast.

Smiselno je spremljati oba, prvega zaradi primerljivosti z mednarodno objavljenimi kazalci, drugega pa zaradi cilja Strategije razvoja Slovenije 2030. Zaradi uporabe različnih metodologij v kazalcu je torej smiselno ločeno spremljanje obeh različic kazalca emisijske produktivnosti.

Analiza obeh kazalcev v letu 2017 pripelje do zaključka, da se je emisijska produktivnost Slovenije v tem letu izboljšala.

Slika 5: Emisijska produktivnost na podlagi standarda kupne moči (Vir: EEA, IJS-CEU)

METODOLOŠKA POJASNILA

- **Sektor:** vsi sektorji
- **Vrsta indikatorja glede na klasifikacijo EEA:** odziv
- **Časovni okvir:** letni
- **Enota:** EUR₂₀₁₀/kg CO₂ ekv

Cilji povzeti po

Strategija Razvoja Slovenije 2030

(http://www.vlada.si/fileadmin/dokumenti/si/projekti/2017/srs2030/Strategija_razvoja_Slovenije_2030.pdf)

Metodologija izračuna

OECD uporablja kazalec emisijske produktivnosti za spremljanje zelene rasti v posameznih državah. Metodologija izračuna kazalca je opredeljena na straneh OECD: »Greenhouse gas productivity« kot količnik med DBP v stalnih cenah in emisijami TGP, izraženih v CO₂ ekvivalentu:

- bruto domači proizvod (EUR₂₀₁₀);
- skupne emisije toplogrednih plinov brez upoštevanja emisij rabe tal, spremembe rabe tal in gospodarjenja z gozdovi (kg CO₂ ekv).

Potrebne nadaljnje ocene, če kazalec ne sledi cilju

V primeru večjih odstopanj v smeri razvoja kazalca je potrebna analiza posameznih delov kazalca in sicer: rast BDP (tudi sektorsko) in rast letnih emisij TGP (tudi po sektorjih).

Podatkovni viri in organiziranost zbiranja podatkov

Pregled virov in razpoložljivosti podatkov za kazalec emisijske produktivnosti je prikazan v tabeli (Tabela 2).

Tabela 2: Podatkovni viri in organiziranost zbiranja podatkov za kazalec emisijske produktivnosti

Podatek	Enota	Vir	Razpoložljivost podatka
Bruto domači proizvod	EUR ₂₀₁₀	SURS	Nacionalni računi za preteklo leto so objavljeni v avgustu tekočega leta
Emisije toplogrednih plinov	kg CO ₂ ekv	ARSO	Prva verzija podatka: 15. januar za leto X – 2 Končna verzija: 15. marec za leto X – 2

Datum zajema podatkov za kazalec: 2. 4. 2019

Emisijska produktivnost SKM: 2. 4. 2019

Podatki za obdobje: 2005–2017

Geografska pokritost: Slovenija, EU

Informacije o kakovosti za ta kazalec:

Pri pridobivanju podatkov in pri metodologiji za izračun kazalca ni vrzeli. Strategija razvoja Slovenije 2030 za kazalec emisijske produktivnosti ne opredeljuje vrednostnega cilja. Kazalca se metodološko nekoliko razlikujeta, vendar je kljub temu smiselno spremljanje obeh kazalcev. V spremljanju OP TGP ohranjamo kazalec nespremenjen, ker omogoča povezovanje ex ante in ex post analiz. Za kvantitativno opredelitev cilja, bi potrebovali tudi ciljno vrednost BDP za leto 2030, ki pa za enkrat ni opredeljena v nobenem od strateških dokumentov.

Datum zadnje osvežitve kazalca: 2. 4. 2019

Avtorica: Tadeja Janša, IJS-CEU, pripravila v sklopu projekta [Life Climate Path 2050](#)

Vrzeli pri izračunavanju kazalca

Pri pridobivanju podatkov in pri metodologiji za izračun kazalca ni vrzeli.

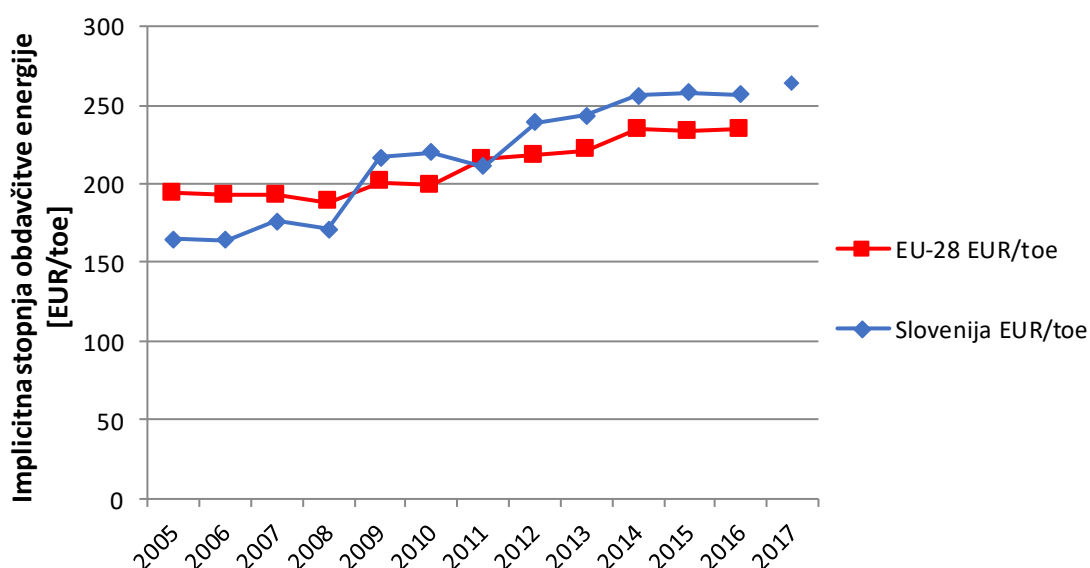
Strategija razvoja Slovenije 2030 za kazalec emisijske produktivnosti ne opredeljuje vrednostnega cilja. Kazalca se metodološko nekoliko razlikujeta, vendar je kljub temu smiselno spremljanje obeh kazalcev. V spremljanju OP TGP ohranjamo kazalec nespremenjen, ker omogoča povezovanje ex ante in ex post analiz. Za kvantitativno opredelitev cilja, bi potrebovali tudi ciljno vrednost BDP za leto 2030, ki pa za enkrat ni opredeljena v nobenem od strateških dokumentov.

1.3.2 [PO23_VEČSEKTORSKI] Implicitna stopnja obdavčitve energije

KLJUČNO SPOROČILO

Implicitna stopnja obdavčitve energije se je v letu 2016 nekoliko zmanjšala. Kljub temu je še vedno nad povprečjem EU in se ne spreminja veliko. Za leto 2017 se za Slovenijo ocenjuje rast implicitne davčne stopnje za 3 %. Pred letom 2009, ko se je znatno povečala, je bila opazno nižja od povprečja EU. Razloge za razlike gre iskati predvsem v razlikah v strukturi rabe energije, kjer je izrazito večji delež tekočih goriv za pogon motornih vozil, in v višini obdavčitve posameznih energentov. Za ta kazalec ciljna vrednost ni zastavljena, spremljamo vrednost kazalca glede na raven v EU.

Slika 6: Implicitna stopnja obdavčitve energije v Sloveniji in v EU (Vir: Eurostat, IJS-CEU).

Definicija

Implicitna obdavčitev energije je kazalec, ki spremlja napredek pri doseganju ciljev strategije EU za trajnostni razvoj. Z implicitno stopnjo obdavčitve energije merimo, kako je z davki obremenjena končna energija. V državah EU so davki na energijo pomemben ekonomski instrument za doseganje ciljev prehoda v nizkoogljično družbo.

Sprememba v vrednosti kazalca je lahko odraz več dejavnikov. Za razumevanje medletnih sprememb v kazalcu je potrebna analiza sprememb v strukturi rabe virov energije in analiza sprememb v višinah obdavčitve posameznih virov. Kazalec omogoča tudi ocenjevanje vloge fiskalne politike pri spremembah povpraševanja po energiji.

Omejitev kazalca je, da izračun kazalca temelji na davčnih prihodkih od prodane energije. Davčni prihodki temeljijo na načelu nastanka poslovnega dogodka in ne na načelu plačila

davčnemu organu. Izračun davčnih prihodkov po tem načelu ne daje informacije o tem, koliko so znašali dejansko plačani davki na energijo in koliko je dejansko obremenjena energija z davki. Kazalec implicitne stopnje obdavčitve energije je precenjen, saj ne upošteva vračil in oprostitev plačila nekaterih davkov/trošarin na energente.

Kazalec implicitna obdavčitev energije je opredeljen kot razmerje med davčnimi prihodki od prodaje energije in končno rabo energije v posameznem koledarskem letu. Davčni prihodki od prodaje energije so izraženi v evrih (deflacionirani s cenovnim deflatorjem za domačo končno porabo) in rabo končne energije v toe.

Cilji

Za ta kazalec ciljna vrednost ni zastavljena.

Komentar

Ciljne vrednosti stopenj obdavčitve energije niso postavljene. Smiselno je, da je vrednost kazalca v Sloveniji primerljiva implicitnim stopnjam obdavčitve energije EU-28. Direktiva o obdavčitvi energije določa minimalne stopnje obdavčitve energentov in električne energije. Predpisane minimalne obdavčitve morajo odražati konkurenčnost različnih energentov. Strategija trajnostnega razvoja EU priporoča, da bi morale države članice preusmeriti obdavčitve z dela na porabo energije in/ali na onesnaževanje, da bi prispevali k ciljem EU – povečanje zaposlenosti in zmanjšanje negativnih vplivov na okolje.

Vrednost implicitne stopnje obdavčitve energije v Sloveniji je bila leta 2016 višja za dobrih 9 % od povprečne stopnje obdavčitve držav EU-28. Leta 2005 je bila obdavčitev energije za 15 % pod povprečjem EU. Do večjih sprememb pri obdavčitvi energentov je prišlo v letu 2009, od takrat naprej je obdavčitev na porabljeno enoto energije višja od povprečja EU (z izjemo v letu 2011). Razlog za spremembo je v povišanju trošarin na pogonska goriva in kurilno olje ter spremenjena struktura rabe energije. V obdobju po letu 2009 ni bilo večjih medletnih sprememb. Implicitna stopnja obdavčitve v Sloveniji za leto 2016 kaže rahlo zmanjšanje stopnje obdavčitve glede na leto poprej, kar lahko pripišemo dejstvu, da se je raba pogonskih goriv zmanjšala bolj kot raba ostalih energentov.

Tabela 3: Implicitna stopnja obdavčitve energije v Sloveniji in v EU

EUR/toe	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017*
EU-25	194	193	193	188	201	199	215	218	221	234	233	235	
Slovenija	165	164	177	171	217	220	211	239	243	256	258	257	264

*ocena

METODOLOŠKA POJASNILA

- **Sektor:** oskrba z energijo, industrija, široka raba, promet
- **Vrsta indikatorja glede na klasifikacijo EEA:** odziv
- **Časovni okvir:** letni
- **Enota:** EUR/toe

Cilji povzeti po

Za ta kazalec ciljna vrednost ni zastavljena.

Metodologija izračuna

Metodologija izračuna kazalca je opredeljena na straneh EUROSTAT-a: implicitna stopnja obdavčitve energije, [tsdcc360](#), »Implicit tax rate on energy«). Vse vrednosti kazalcev objavljenih na EUROSTAT so osvežene za obdobje do zadnjega objavljenega leta, zato so podatki nekoliko različni od predhodno objavljenih. V tem poročilu so zato osvežene celotne časovne vrste.

Prihodki iz davkov na energijo temeljijo na standardu nacionalnih računov. Poročani prihodki temeljijo na načelu nastanka poslovnega dogodka in ne na načelu plačila davčnemu organu. Davki na energijo obsegajo davke na energente, ki se uporabljajo za prevoz in za stacionarne vire. Največ prihodkov predstavljajo davki na bencin in dizelsko gorivo.

Končna raba energije obsega rabo energije v prometu, industriji, storitvah, gospodinjstvih in kmetijstvu, brez transformacij energije. Izražena je v tonah naftnega ekvivalenta.

Potrebne nadaljnje ocene, če kazalec ne sledi cilju

Pri večjih medletnih spremembah v kazalcu je potrebno analizirati posamezne dele kazalca in sicer: spremembe davčnih prihodkov od prodaje energije, spremembe stopnje obdavčenja posameznih energentov ter strukturo rabe energije.

Podatkovni viri in organiziranost zbiranja podatkov

Pregled virov in razpoložljivosti podatkov za kazalec implicitna stopnja obdavčitve energije je prikazan v tabeli (Tabela 4).

Tabela 4: Podatkovni viri in organiziranost zbiranja podatkov za implicitno stopnjo obdavčitve energije

Podatek	Enota	Vir	Razpoložljivost podatka
Implicitna stopnja obdavčitve energije	EUR/toe	EUROSTAT	EUROSTAT objavlja izračun kazalca v drugi četrtini leta za dve leti nazaj

Datum zajema podatkov za kazalec: 15. 3. 2019

Podatki za obdobje: 2005–2016

Geografska pokritost: Slovenija, EU

Informacije o kakovosti za ta kazalec:

V metodologiji ni vrzeli. Vrzeli je v podatkih, saj kazalec za izračun implicitne stopnje obdavčitve energije, ne upošteva vračil in oprostitev plačila nekaterih davkov/trošarin na energente in je zato precenjen. Podatkovna vrzel velja za raven EU in Slovenijo.

Datum zadnje osvežitve kazalca: 19. 3. 2019

Avtorica: Tadeja Janša, IJS-CEU, pripravila v sklopu projekta [Life Climate Path 2050](#)

Vrzeli pri izračunavanju kazalca

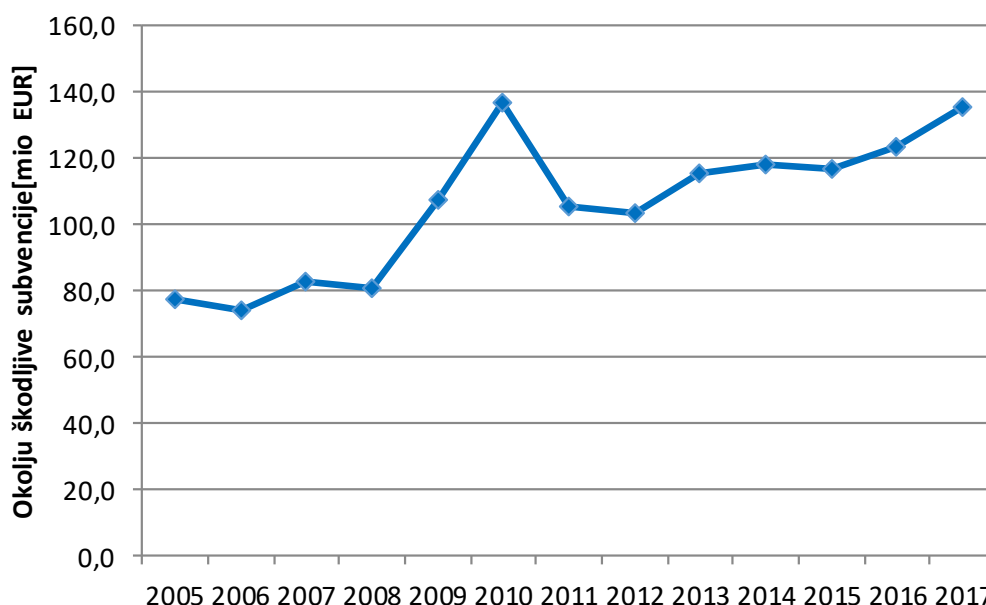
V metodologiji ni vrzeli. Vrzeli je v podatkih, saj kazalec za izračun implicitne stopnje obdavčitve energije, ne upošteva vračil in oprostitev plačila nekaterih davkov/trošarin na energente in je zato precenjen. Podatkovna vrzel velja za raven EU in Slovenijo.

1.3.3 [PO24_VSI SEKTORJI] Zmanjšanje okolju škodljivih subvencij

KLJUČNO SPOROČILO

Subvencije, ki so v nasprotju z doseganjem cilja zmanjšanja emisij TGP, se skozi leta ne znižujejo. Vrednost kazalca ni skladna z zastavljenim dolgoročnim ciljem OP TGP: »postopno znatno zmanjšanje okolju škodljivih subvencij«. V primerjavi s prejšnjim letom so se škodljive subvencije v letu 2017 zopet dvignile, in se hitro približujejo točki, ko so bile le te najvišje. Izstopajo vračila trošarin za dizelsko gorivo, ki so se glede na predhodno leto povečale in sicer za 7 %. Ker subvencije usmerjajo potrošnike k večjim emisijam TGP, so potrebni dodatni ukrepi za doseganje ciljnega zmanjšanja emisij TGP, kot bi bili brez teh subvencij. Dodatni ukrepi so praviloma tudi dražji.

Slika 7: Subvencije, ki so v nasprotju s cilji zmanjšanja emisij TGP (Vir: IJS-CEU)

Definicija

Subvencioniranje izdelkov in proizvodnje, ki so škodljivi za okolje, ne prispeva k doseganju ciljev zmanjševanja TGP, celo usmerjajo potrošnike k povečevanju emisij TGP. So tudi v nasprotju z načelom »onesnaževalec plača«. Gospodarstvo je najučinkovitejše, če so okoljski stroški v celoti vključeni v ceni proizvodov, stroške pa plačuje onesnaževalec. V primeru okolju škodljivih subvencij, okoljske stroške nosi celotna družba.

Enotne definicije, kaj so okolju škodljive subvencije, ni. S strani OECD je sprejeta definicija, da so okolju škodljive subvencije, posledica vladnih ukrepov posameznih držav, ki preko davčnih spodbud ali olajšav zvišujejo prihodke ali znižujejo stroške potrošnikom in proizvajalcem, pri čemer nastaja okoljska škoda (povečuje se količina odpadkov, povečujejo se emisije, drugo onesnaževanje ali izkoriščanje naravnih virov).

Cilji

Za ta kazalec ciljna vrednost ni zastavljena. Stremi se k vedno nižjim škodljivim subvencijam.

Komentar

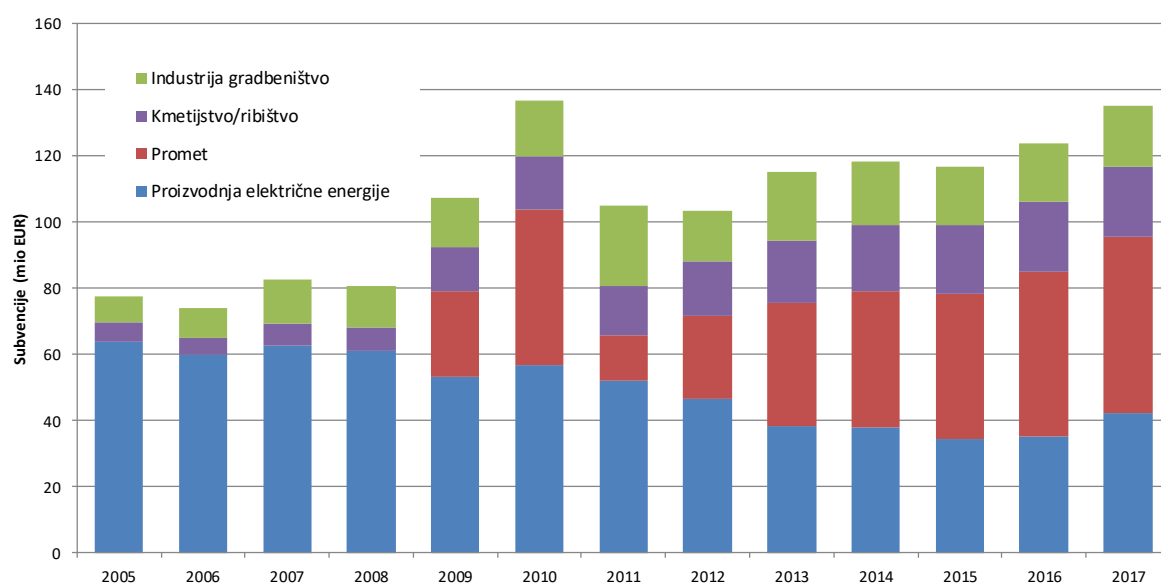
Vrednost okolju škodljivih se po padcu v letu 2011 postopno a vztrajno dvigajo. V letu 2017 lahko vidimo, da so le te zopet zelo blizu najvišji vrednosti z leta 2011. Najbolj problematično ostaja vračilo trošarin za dizelsko gorivo za komercialni namen (za tovorna vozila in vozila za prevoz potnikov) ter oproščeno plačilo trošarine od uporabe fosilnih goriv, ki se uporabljajo za proizvodnjo električne energije in soproizvodnjo električne energije ter toplote.

Struktura subvencij, ki niso v skladu s cilji zmanjševanja emisij TGP, se je v zadnjih 10 letih močno spremenila. Za leto 2017 znaša ocenjena vrednost subvencij 135,2 mio EUR. Od tega je 53,52 mio EUR (40 %) delnih vračil trošarine na dizelsko gorivo za komercialni namen, 42,13 mio EUR (31 %) oprostitvev plačil trošarine pri proizvodnji električne energije in toplote, 21,13 mio EUR (16 %) delnega vračila trošarine za uporabo kmetijske mehanizacije ter 18,45 mio EUR (14 %) delnega vračila trošarine v industriji (gradbeništvo). V zadnjem opazovanem letu (2017) so se subvencije po posameznih gorivih in namenih minimalno spremenile in ostale primerljive rezultatom iz predhodnega leta. Izstopajo vračila trošarin za dizelsko gorivo, ki so glede na predhodno leto, višje za 7 %.

Usmeritev je, da se okolju škodljive subvencije skozi leta zmanjšujejo. Dolgoročni cilj je ukinitvev okolju škodljivih subvencij, do leta 2020 pa njihovo znatno zmanjšanje. Ciljna vrednost kazalca za leto 2020 ni določena.

Tabela 5: Subvencije, ki so v nasprotju s cilji zmanjšanja emisij TGP

mio EUR	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Slovenija	77,4	74,0	82,3	80,6	107,3	136,8	105,0	103,3	115,2	118,3	116,8	123,6	135,2

Slika 8: Struktura subvencij, ki so v nasprotju s cilji zmanjšanja emisij TGP (Vir: IJS-CEU)

METODOLOŠKA POJASNILA

- **Sektor:** vsi sektorji
- **Vrsta indikatorja glede na klasifikacijo EEA:** stanje
- **Časovni okvir:** letni
- **Enota:** v mio EUR v tekočih cenah

Cilji povzeti po

Za ta kazalec ciljna vrednost ni zastavljena. Stremi se k vedno nižjim škodljivim subvencijam.

Metodologija izračuna

Pri izračunu kazalca je bila uporabljena modificirana metodologija OECD: »Inventory of Estimated Budgetary Support and Tax Expenditures for Fossil Fuels 2013«. Pri izračunu kazalca se upošteva:

- podpora proizvodnji električne energije iz domačih virov za zagotavljanje zanesljive oskrbe z energijo;
- oprostitve plačila trošarine za energente (premog, naftni derivati, zemeljski plin), ki se uporabljajo pri soproizvodnji električne energije in toplote;
- stroški zapiranja Rudnika Trbovlje Hrastnik (RTH);
- vračilo trošarine na dizelsko gorivo pri tovornih vozilih;
- delno vračilo trošarin na goriva pri uporabi kmetijske mehanizacije;
- 50 % povračilo trošarin na goriva, ki jih uporablja delovna mehanizacija.

Pri izračunu kazalca se je nekoliko spremenil zajem podatkov in zato ne vključuje tudi izjeme plačil trošarin pri uporabi goriva diplomatskih vozi.

Glede na metodologijo OECD, v izračunu niso upoštevane naslednje podpore, ker niso v nasprotju s cilji zmanjševanja emisij TGP:

- izjeme plačil okoljske dajatve za CO₂ zaradi vključitve v shemo prostovoljnih sporazumov niso upoštevani;
- izplačila iz naslova obratovalnih podpor za soproizvodnjo toplote in električne energije z visokim izkoristkom na zemeljski plin in druga fosilna goriva;
- podpora za sanacijo Naftne Lendava;
- plačila za železniški potniški promet.

Primarni podatki se pridobijo neposredno pri pristojnih institucijah.

Potrebne nadaljnje ocene, če kazalec ne sledi cilju

V kolikor se okolju škodljive subvencije ne zmanjšujejo, je nujno identificirati področja z največjim povečanjem subvencij.

Podatkovni viri in organiziranost zbiranja podatkov

Pregled virov in razpoložljivosti podatkov za kazalec je prikazan v tabeli (Tabela 6).

Tabela 6: Podatkovni viri in organiziranost zbiranja podatkov za okolju škodljive subvencije

Podatek	Enota	Vir	Razpoložljivost podatka
Podpora proizvodnji električne energije iz domačih virov za zagotavljanje zanesljive oskrbe z energijo	EUR	Mzl	Tekoče leto za leto x – 1
Oprostitve plačila trošarine za energente uporabljene pri proizvodnji električne energije in za soproizvodnjo električne energije in toplote (premog, naftni derivati, zemeljski plin)	GJ, sm ³ , 1000 l kg	FURS	Junija tekočega leta za leto x – 1
Oprostitve plačila trošarine za rabo električne energije	MWh		
Stroški zapiranja rudnika RTH	EUR	Mzl	Tekoče leto za leto x – 1
Vračilo trošarine na dizelsko gorivo pri tovornih vozilih	EUR	FURS	Tekoče leto za leto x – 1
Delno vračilo trošarin na goriva pri uporabi kmetijske mehanizacije			
50 % povračilo trošarin na goriva, ki jih uporablja delovna mehanizacija. Vračilo trošarin za goriva pri uporabi kmetijske mehanizacije			
Vračilo trošarin za industrijsko rabo			

Datum zajema podatkov za kazalec: 7. 3. 2019

Podatki za obdobje: 2005–2017

Geografska pokritost: Slovenija

Informacije o kakovosti za ta kazalec:

Metodologija še ni uveljavljena v Sloveniji in tudi mednarodno je še v razvoju. Smiselna bi bila širša strokovna razprava. Pojavljajo se celo dileme in različne interpretacije, katera izmed podpor ima škodljiv okoljski učinek (npr. zemeljski plin). Redno spremljanje kazalca se vzpostavlja s spremljanjem izvajanja OP TGP. Viri in zbiranje podatkov je razpršeno. Na voljo so vrednostni podatki razen pri oprostitvah plačila trošarine. Pri oprostitvah plačila trošarine so na voljo podatki o količinah oproščenih energentov. Izračun višine oprostitvev je ocenjena vrednost, izračunana kot produkt med oproščenimi količinami goriv v danem letu x in višino trošarine določene v Zakonu za trošarine oziroma po uredbi o določitvi zneska trošarine za energente. V spremljanje ni več vključena izjema plačila trošarine za gorivo diplomatov saj se je spremenil zajem podatkov, ki ne omogoča več spremljanja v ustrezni obliki. Vrzel je tudi pri opredelitvi količinskega cilja, saj OP TGP opredeljuje le usmeritev.

Datum zadnje osvežitve kazalca: 19. 3. 2019

Avtorica: Tadeja Janša, IJS-CEU, pripravila v sklopu projekta [Life Climate Path 2050](#)

Vrzeli in priporočila za odpravo vrzeli

Metodologija še ni uveljavljena v Sloveniji in tudi mednarodno je še v razvoju. Smiselna bi bila širša strokovna razprava. Pojavljajo se celo dileme in različne interpretacije, katera izmed podpor ima škodljiv okoljski učinek (npr. zemeljski plin).

Redno spremljanje kazalca se vzpostavlja s spremljanjem izvajanja OP TGP. Viri in zbiranje podatkov je razpršeno. Na voljo so vrednostni podatki razen pri oprostitvah plačila trošarine. Pri oprostitvah plačila trošarine so na voljo podatki o količinah oproščenih energentov. Izračun višine oprostitvev je ocenjena vrednost, izračunana kot produkt med oproščenimi količinami goriv v danem letu x in višino trošarine določene v Zakonu za trošarine oziroma po uredbi o določitvi zneska trošarine za energente. V spremljanje ni več vključena izjema plačila trošarine za gorivo diplomatov saj se je spremenil zajem podatkov, ki ne omogoča več spremljanja v ustrezni obliki.

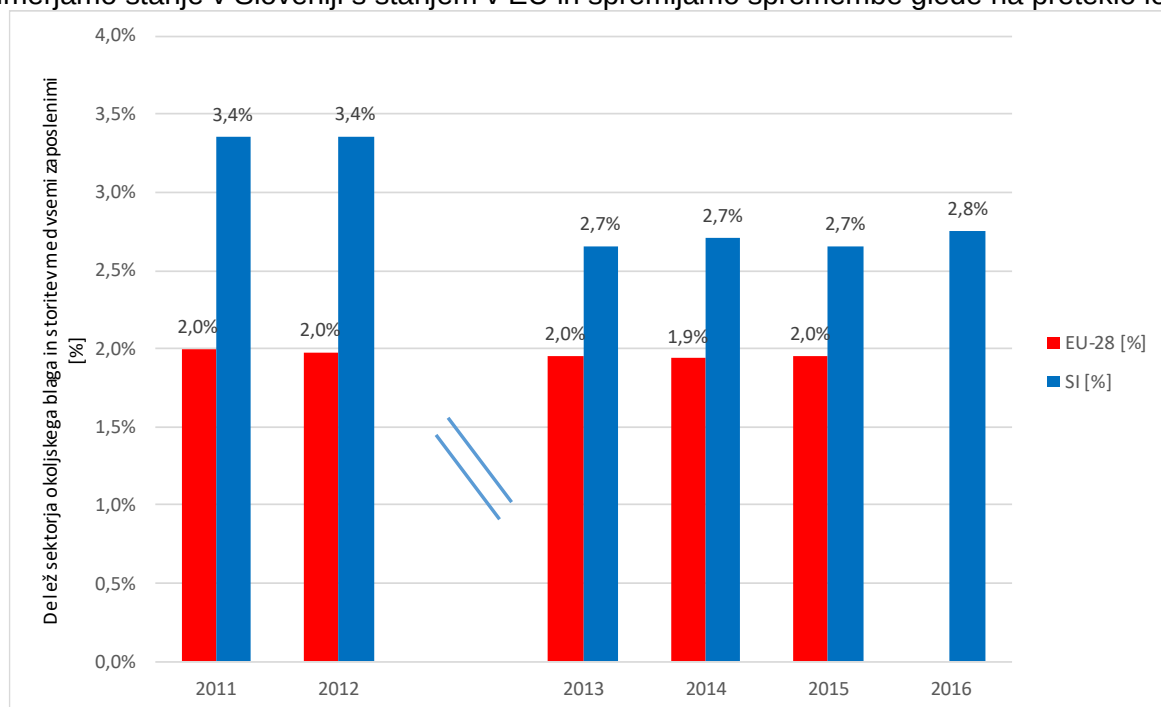
Vrzel je tudi pri opredelitvi količinskega cilja, saj OP TGP opredeljuje le usmeritev.

1.3.4 [PO25_VEČSEKTORSKI] Zelena delovna mesta

KLJUČNO SPOROČILO

V letu 2016 se je število zaposlenih v sektorju okoljskega blaga in storitev povečalo za 4 %. Delež zaposlenih v sektorju okoljskega blaga in storitev glede na vse zaposlene v Sloveniji se je povečal za 0,1 odstotne točke. Cilj Slovenije je povečanje števila zelenih delovnih mest. Ciljna vrednost za Slovenijo ni zastavljena, zato v okviru spremljanja izvajanja OP TGP primerjamo stanje v Sloveniji s stanjem v EU in spremljamo spremembe glede na preteklo leto.

Slika 9: Delež zaposlenih v sektorju okoljskega blaga in storitev med vsemi zaposlenimi v Sloveniji in EU-28. Podatki do leta 2012 in po letu 2013 niso primerljivi zaradi spremembe v metodologiji (Vir: SURS, Eurostat, IJS-CEU).

Definicija

Kazalec je namenjen spremljanju učinka podnebne politike na trg delovne sile. Ker gre za kompleksne vplive, je smiselno spremljanje učinkov podnebne politike na zaposlenost v širšem okviru okoljskih politik. V splošnem izvajanje okoljskih politik vpliva tako na zaposlenost, kot tudi na porazdelitev in kakovost delovnih mest.

Cilji

Ciljna vrednost za Slovenijo ni zastavljena. Stremi se k vedno večjemu številu zelenih delovnih mest.

Komentar

Nova metodologija spremljanja zaposlitev na področju okoljskega blaga in storitev prinaša boljše spremljanje zaposlitev, in sicer ločeno po predelovalnih dejavnosti in po okoljskih domenah od leta 2013 naprej. Iz spremljanja je razvidno, da je bilo v Sloveniji leta 2016 24.611 zaposlenih v sektorju okoljskega blaga in storitev, kar je za 4 % več kot leto pred tem. Število zaposlenih v sektorju okoljskega blaga na področju upravljanja z energetskimi viri je v letu 2016 bilo skupaj 7.113 zaposlenih med katerimi jih je bilo največ v gradbeni dejavnosti (40 %).

Tabela 7: Število zaposlenih v sektorju okoljskega blaga in storitev na področju upravljanja z energetskimi viri

Število zaposlenih	2013	2014	2015	2016	2016/2015
B Rudarstvo	35,7	1,8	2,3	3,8	65 %
C Predelovalne dejavnosti	1.597,4	1.555,6	1.554,7	1.505,0	-3 %
D Oskrba z električno energijo, plinom in paro	2.894,0	3.487,3	2.627,5	2.747,7	5 %
F Gradbeništvo	2.710,4	2.127,8	2.417,3	2.856,9	18 %
Skupaj	7.237,5	7.172,5	6.601,8	7.113,4	8 %

Vir: SI STAT

V letu 2016 se je delež zaposlenih na področju upravljanja z energetskimi viri znotraj sektorja okoljskega blaga in storitev povečal (v primerjavi z 2015) in znaša 29 %.

Na ravni EU (povprečje EU-28) je zadnja možna primerjava deleža zaposlenih v sektorju okoljskega blaga in storitev (ki vključujejo vsa okoljska področja) v letu 2015. V Sloveniji je v letu 2015 delež zaposlenih v sektorju okoljskega blaga in storitev znašal 2,7 %, v EU pa 2,0 %. Deleža zaposlenih v sektorju okoljskega blaga in storitev znotraj EU-28 in Slovenije se ne spreminjata veliko. V letu 2016 se je v Sloveniji nekoliko povečal delež vseh zaposlenih v sektorju okoljskega blaga in storitev, in sicer za 0,1 odstotne točke.

METODOLOŠKA POJASNILA

- **Sektor:** sektor okoljskega blaga in storitev
- **Vrsta indikatorja glede na klasifikacijo EEA:** odzivi
- **Časovni okvir:** letni
- **Enota:** število zaposlenih

Cilji povzeti po

Za ta kazalec ciljna vrednost ni zastavljena.

Metodologija izračuna

Kazalca število delovnih mest v sektorju okoljskega blaga in storitev ter število zaposlitev na področju upravljanja z energetskimi viri po dejavnostih sta predmet statističnih raziskovanj SURS in EUROSTAT, kjer so na voljo tudi metodološka pojasnila.

Delež zaposlenih v sektorju okoljskega blaga in storitev za EU je izračunan iz podatkov EUROSTAT-a kot razmerje med številom zaposlenih v sektorju okoljskega blaga in storitev zaposlenih (Employment in the environmental goods and services sector ([env_ac_egss1](#)) in številom zaposlenih skupaj (Employment (main characteristics and rates) – annual averages ([lfsi_emp_a](#))).

Vir podatkov za število zaposlenih v Sloveniji v sektorju okoljskega blaga in storitev je SURS (baza SI STAT: [Zaposlenost v sektorju okoljskega blaga in storitev \(PDM\), Slovenija, letno](#)) sicer je delež za Slovenijo izračunan na enak način.

Potrebne nadaljnje ocene, če kazalec ne sledi cilju

Ob zmanjševanju zaposlenosti v sektorju okoljskega blaga in storitev je potrebna analiza zaposlenosti po posameznih dejavnostih.

Podatkovni viri in organiziranost zbiranja podatkov

Pregled virov in razpoložljivosti podatkov za kazalec zelena delovna mesta je prikazan v tabeli (Tabela 8).

Tabela 8: Podatkovni viri in organiziranost zbiranja podatkov za zelena delovna mesta

Podatek	Enota	Vir	Razpoložljivost podatka
Število zaposlenih v sektorju okoljskega blaga in storitev po dejavnosti, Slovenija	število	SURS (SI-STAT: Število zaposlenih v sektorju okoljskega blaga in storitev po dejavnosti in po okoljskih domenah, Slovenija, letno)	Za leti 2011 in 2012 so objavljeni podatki po stari metodologiji. Od leta 2013 naprej se spremljajo podatki po novi metodologiji.
Število zaposlenih v sektorju okoljskega blaga in storitev po dejavnosti, EU-27/EU-28	število	EUROSTAT: (Employment in the environmental goods and services sector, env_ac_egss1)	Podatki so na voljo samo za nekaj držav in EU, od leta 2013 se podatki spremljajo tudi za Slovenijo.
Število zaposlenih, Slovenija in EU-27/EU-28	število	EUROSTAT: (Employment (main characteristics and rates) – annual averages, lfsi_emp_a)/ zaposleni skupaj)	letno

Datum zajema podatkov za kazalec: 2. 4. 2019

Podatki za obdobje: 2011–2016

Geografska pokritost: Slovenija, EU

Informacije o kakovosti za ta kazalec:

Statistika računov sektorja okoljskega blaga in storitev v Sloveniji je postala redna. EUROSTAT ima objavljene podatke o stanju le do leta 2015. Vzpostavitev metodologije spremljanja zaposlenih v sektorju okoljskega blaga in storitev po okoljskih domenah, omogoča kvalitetnejšo spremljanje učinka podnebne politike in izvajanja ukrepov zmanjševanje TGP na nove (zelene) zaposlitve.

Datum zadnje osvežitve kazalca: 2. 4. 2019

Avtorica: Tadeja Janša, IJS-CEU, pripravila v sklopu projekta [Life Climate Path 2050](#)

Vrzeli pri izračunavanju kazalca

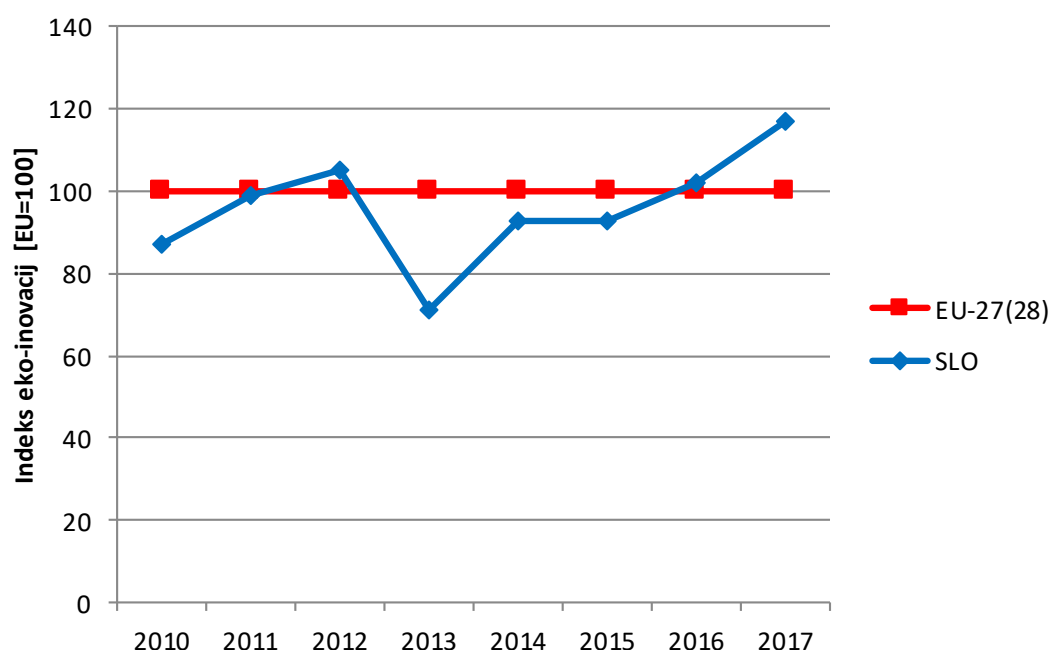
Statistika računov sektorja okoljskega blaga in storitev v Sloveniji je postala redna. EUROSTAT ima objavljene podatke o stanju le do leta 2015. Vzpostavitev metodologije spremljanja zaposlenih v sektorju okoljskega blaga in storitev po okoljskih domenah, omogoča kvalitetnejšo spremljanje učinka podnebne politike in izvajanja ukrepov zmanjševanje TGP na nove (zelene) zaposlitve.

1.3.5 [PO26_VSI SEKTORJI] Spodbujanje eko-inovacij za prehod v nizko ogljično družbo

KLJUČNO SPOROČILO

Kazalec skozi širše opazovano obdobje odraža nihanje pri spodbujanju eko-inovacij Slovenije v primerjavi z EU. V zadnjem opazovanem letu (2017) kazalec kaže izboljšanje na tem področju, kar pomeni, da je Slovenija v eko inovativni dejavnosti nekoliko presegla povprečje EU. Ciljna vrednost za Slovenijo ni zastavljena.

Slika 10: Indeks eko-inovacij Slovenije in EU-27(28) (Vir:Eurostat, IJS-CEU)

Definicija

Z razvojem eko-inovacij se preko uporabe novih in komercialno uspešnih proizvodov, procesov in storitev zmanjšujejo okoljski vplivi, in sicer zmanjšujejo se emisije toplogrednih plinov. Pri eko-inovacijah se pričakuje, da je v uporabi vsaj dve leti, preden se njen učinek odrazi na izboljšanju stanja okolja.

Eko-inovacija je vsaka oblika inovacije, katere rezultat ali cilj je znaten ali viden napredek v smeri trajnostnega razvoja z zmanjšanjem negativnih vplivov na okolje, boljšim odzivanjem na okoljske pritiske ali doseganjem učinkovitejše ali odgovornejše rabe naravnih virov.

V okviru spremljanja izvajanja časovnega okvira za Evropo so bili izdelani kazalci uspešnosti, s katerimi se spremlja izvajanje strategije. V okviru sistema kazalcev uspešnosti je za spremljanje napredka na področju eko-inovacij razvit kazalec napredka eko-inovacij (Eco-Innovation Scoreboard). Kazalec sestavljen iz 16. kazalcev, ki opisujejo različne vidike inovativnosti in

okoljske usmerjenosti družbe. Kazalec meri, kako visoko se posamezna država uvršča pri razvoju eko-inovativnega okolja glede na povprečje EU.

Cilji

Ciljna vrednost za Slovenijo ni zastavljena. Stremi se k vedno boljšemu rezultatu.

Komentar

Indeks eko-inovacij Slovenije se je leta 2017 izboljšal za 15 odstotnih točk. Izboljšuje se že peto leto zapored, že drugo leto zapored pa je višji od povprečja EU. Skozi daljše opazovano obdobje odraža nihanje pri spodbujanju eko-inovacij Slovenije v primerjavi z EU.

Tabela 9: Indeks eko-inovacij

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
EU-27(28)	100	100	100	100	100	100	100	100
Slovenija	87	99	105	71	93	93	102	117

Vir: EUROSTAT

METODOLOŠKA POJASNILA

- **Sektor:** vsi sektorji
- **Vrsta indikatorja glede na klasifikacijo EEA:** stanje
- **Časovni okvir:** letni
- **Enota:** Odstotek od EU povprečja. (Indeks EU-27=100)

Cilji povzeti po

Ciljna vrednost za Slovenijo ni zastavljena. Stremi se k vedno višjemu rezultatu.

Metodologija izračuna

Kazalci eko-inovativnosti so izračunani enkrat letno s strani Eko-Innovation Observatory. Rezultate objavlja EUROSTAT⁵ in so izračunani kot netehtano povprečje 16 podkazalcev. Kazalec za posamezno državo prikazuje uspešnost države pri uvajanju in razvoju eko-inovativne dejavnosti v primerjavi s povprečjem EU.

Potrebne nadaljnje ocene, če kazalec ne sledi cilju

Ciljna vrednost kazalca do leta 2020 ni določena. Usmeritev je, da je indeks eko-inovacij čim višji in večji ali enak vrednosti 100, oziroma povprečni inovativni aktivnosti držav EU-28.

Podatkovni viri in organiziranost zbiranja podatkov

Pregled virov in razpoložljivosti podatkov za kazalec spodbujanje eko-inovacij je prikazan v tabeli (Tabela 10).

Tabela 10: Podatkovni viri in organiziranost zbiranja podatkov za indeks eko-inovacij

Podatek	Enota	Vir	Razpoložljivost podatka
Indeks eko-inovacij	Odstotek od EU povprečja. EU povprečje je enako 100 (indeks EU-28=100)	Eurostat	Koledar objave ni na voljo

Datum zajema podatkov za kazalec: 31. 1. 2019

Podatki za obdobje: 2010–2017

Geografska pokritost: EU

Informacije o kakovosti za ta kazalec:

Indeks objavlja EUROSTAT enkrat letno. Sporočilna vrednost kazalca, ki ga objavlja EUROSTAT, je omejena. Indeks za posamezno državo prikazuje inovacijska odstopanja v eko-inovacijski aktivnosti posamezne države glede na povprečje EU. Omejitev kazalca je, da ne moremo identificirati razlogov za odstopanja, saj je kazalec sestavljen iz 16

5 https://ec.europa.eu/eurostat/tgm/table.do?tab=table&init=1&plugin=1&language=en&pcode=t2020_rt200

podkazalcev inovativne in okoljske aktivnosti. Prav tako ne moremo spremljati medletnega napredka v eko-inovativni aktivnosti za posamezno državo, razen v primerjavi s povprečjem EU. Za spremljanje eko-inovativne aktivnosti v Sloveniji bi bilo potrebno pripraviti izračune indeksov eko-inovacij glede na bazno leto 2010.

Datum osvežitve kazalca: 31. 1. 2019

Avtorica: Tadeja Janša, IJS-CEU, pripravila v sklopu projekta [Life Climate Path 2050](#)

Przeli pri izračunavanju kazalca

Indeks objavlja EUROSTAT enkrat letno. Sporočilna vrednost kazalca, ki ga objavlja EUROSTAT, je omejena. Indeks za posamezno državo prikazuje inovacijska odstopanja v eko-inovacijski aktivnosti posamezne države glede na povprečje EU. Omejitev kazalca je, da ne moremo identificirati razlogov za odstopanja, saj je kazalec sestavljen iz 16 podkazalcev inovativne in okoljske aktivnosti. Prav tako ne moremo spremljati medletnega napredka v eko-inovativni aktivnosti za posamezno državo, razen v primerjavi s povprečjem EU.

Za spremljanje eko-inovativne aktivnosti v Sloveniji bi bilo potrebno pripraviti izračune indeksov eko-inovacij glede na bazno leto 2010.

1.4 Spremljanje izvajanja ukrepov

V okviru spremljanja izvajanja ukrepov na področju zelene gospodarske rasti so zajeti instrumenti, predstavljeni v spodnji tabeli (Tabela 11).

Tabela 11: Pregled izvajanja instrumentov na področju zelene gospodarske rasti

Ime instrumenta	Strateške podlage		Vrsta instrumenta	Odgovornost	Priporočila
NEPOVRATNE FINANČNE SPODBUDE ZA RAZISKAVE IN INOVACIJE TER TRŽNI PRODOR NIZKOOGLJIČNIH TEHNOLOGIJ IN IZDELKOV					
Spodbujanje raziskav in inovacij za prehod v NOD	OP TGP	✓	ekonomski (finančne spodbude), demonstracijski	MGRT, SVRK, MIZŠ	da
	AN URE				
	OP EKP	✓			
	AN OVE				
Spodbujanje podjetništva za prehod v NOD	OP TGP	✓	ekonomski (finančne spodbude)	SVRK, MGRT	da
	AN URE				
	OP EKP	✓			
	AN OVE				
Finančne spodbude za demonstracijske projekte	OP TGP	✓	ekonomski (finančne spodbude)	MGRT, MOP, MZI	da
	AN URE	✓			
	OP EKP	✓			
	AN OVE				
DAVKI IN TAKSE					
Okoljska dajatev za onesnaževanje zraka z emisijo ogljikovega dioksida	OP TGP		davčna politika	MOP, FURS, MF	da
	AN URE	✓			
	OP EKP				
	AN OVE				
Projekt Zelena proračunska reforma (Izvedba procesov za oblikovanje in pospešitev izvajanja ukrepov na področjih: davkov in taks)	OP TGP	✓	davčna politika, ekonomski	MF (in MOP, MKGP, MZI, MGRT)	da
	AN URE				
	OP EKP				
	AN OVE				
Spodbujanje energetske učinkovitosti in izkoriščanja obnovljivih virov energije v okviru drugih davkov na energente	OP TGP	✓	davčna politika	MF	/
	AN URE				
	OP EKP				
	AN OVE	✓			
Postopno zmanjševanje subvencij fosilnim gorivom	OP TGP	✓	ekonomski	MF	da
	AN URE				
	OP EKP				
	AN OVE				
ZELENO JAVNO NAROČANJE IN JAVNO NAROČANJE INOVACIJ					
Razširitev in nadgradnja sistema zelenega javnega naročanja (ZeJN), vključno z uvajanjem javnega naročanja inovacij	OP TGP	✓	predpisi	MJU, MF	/
	AN URE	✓			
	OP EKP	✓			
	AN OVE	✓			

Ime instrumenta	Strateške podlage		Vrsta instrumenta	Odgovornost	Priporočila
OZNAČEVANJE IN MINIMALNI STANDARDI ZA IZDELKE IN NAPRAVE					
Energijsko in okoljsko označevanje in minimalni standardi za izdelke in naprave	OP TGP	✓	predpisi	MzI DE, Tržni inšpektorat RS, Inšpektorat RS za infrastrukturo	/
	AN URE	✓			
	OP EKP				
	AN OVE				

1.4.1 Nepovratne finančne spodbude za raziskave in inovacije ter tržni prodor nizkoogljičnih tehnologij in izdelkov

SPODBUJANJE RAZISKAV IN INOVACIJ ZA PREHOD V NOD		
SPLOŠEN OPIS		
OZNAKA INSTRUMENTA	OP TGP: NR-1, NR-2 OP EKP: prednostna os 1, prednostna naložba 1.2, specifični cilj 1.2.1 Povečan delež inovacijsko aktivnih podjetij	
UČINEK V SEKTORJU	večsektorski (podjetja)	
VPLIV NA SEKTOR ETS ALI NEETS	neETS ☒	ETS ☐
TGP NA KATERE VPLIVA INSTRUMENT	ogljikov dioksid (CO ₂)	
VRSTA INSTRUMENTA	ekonomski (finančne spodbude), demonstracijski	
ODGOVORNOST ZA IZVAJANJE	MGRT, SVRK, MIZŠ	
NA KATERE CILJE VPLIVA INSTRUMENT	zmanjšanje rabe energije ☒ zmanjšanje emisij TGP ☒ povečanje rabe OVE ☒ drugo: ☐	
KRATEK OPIS	Finančne spodbude za raziskave in inovacije, ki se uporabljajo za doseganje ciljev v zvezi s podnebnimi spremembami v višini 53 milijonov evrov sredstev (finančna razdelitev 2018) za celotno obdobje 2014–2020, so načrtovane v okviru OP EKP, prednostne osi: 1 Mednarodna konkurenčnost raziskav, inovacij in tehnološkega razvoja v skladu s pametno specializacijo za večjo konkurenčnosti in ozelenitev gospodarstva s prednostno naložbo 1.2 Spodbujanje naložb podjetij v raziskave in inovacije ter vzpostavljanje povezav in sinergij med podjetji, centri za raziskave in razvoj ter visokošolskim izobraževalnim sektorjem) s specifičnim ciljem 1.2.1 Povečan delež inovacijsko aktivnih podjetij. Ukrepi, usmerjeni v zmanjševanje emisij TGP, se izvajajo v okviru prednostne naložbe: 065 Raziskave in inovacijska infrastruktura, procesi, prenos tehnologije ter sodelovanje v podjetjih s poudarkom na nizkoogljičnem gospodarstvu, kjer je koeficient za izračun prispevka k podnebnim ciljem 100 %. V okviru razpisanih sredstev, je MGRT objavil dva razpisa, in sicer v letih 2016 in 2017. 2016 – javni razpis »Pilotni/demonstracijski projekti – na prednostnem področju Slovenske strategije pametne specializacije (v nadaljevanju »S4«) »Pametna mesta in skupnosti«, fokusno področje »Pretvorba, distribucija in upravljanje energije«,	

	2017 – javni razpis za »Spodbude za raziskovalno razvojne projekte 2«. Namen prvega javnega razpisa je spodbujanje pilotno demonstracijskih projektov (v nadaljevanju: PD projekti) podjetij, usmerjenih v razvoj in testiranje oziroma demonstracijo novih ali izboljšanih proizvodov, procesov ali storitev v realnem okolju na prednostnem področju S4 »Pametna mesta in skupnosti«, fokusno področje »Pretvorba, distribucija in upravljanje energije«, namen drugega razpisa pa je širši, in sicer spodbujanje raziskovalno razvojnih in inovacijskih dejavnosti v podjetjih ali konzorcijih podjetij v okviru inovativnih raziskovalno razvojnih projektov za razvoj novih ali izboljšanih izdelkov, procesov ali storitev na prednostnih področjih S4. Projekti se spodbujajo z namenom: - pospeševanja inovacij, - skrajšanja časa od ideje do trga, - pridobitve referenc ter krepitve konkurenčnega položaja podjetij in njihovega pozicioniranja v obstoječih in novih verigah vrednosti, - povečanja naložb zasebnega sektorja v raziskave in inovacije. Glede na višino sredstev 53 milijonov evrov, planiranih v okviru kode ukrepa 065, je razvidno, da so bila uporabljena tudi sredstva drugih virov (viri sredstev MIZŠ), saj je bilo skupaj predvidenih virov 90 53 milijonov evrov, vendar ni neposredno določljivo, kako so sredstva razporejena glede na vire financiranja (MGRT, MIZŠ).
--	---

PRAVNE IN STRATEŠKE PODLAGE

EU ZAKONODAJA	/
NACIONALNE PRAVNE PODLAGE	/
NACIONALNE STRATEŠKE PODLAGE	Operativni program ukrepov zmanjšanja emisij toplogrednih plinov do leta 2020 (OP TGP) Operativni program za izvajanje evropske kohezijske politike v obdobju 2014–2020 (OP EKP)

IZVAJANJE INSTRUMENTA V LETU 2018

POTEK IZVAJANJA	MGRT je leta 2016 pripravil razpis OP20.01.02.002, katerega predmet je bil sofinanciranje izvajanja pilotno-demonstracijskih (PD) projektov podjetij ali konzorcijev podjetij, katerih rezultat morajo biti novi ali izboljšani proizvodi, procesi ali storitve, razviti do stopnje, da so potrjeni v končni obliki ter testirani pri uporabi v realnem okolju. Rezultat PD projektov mora biti tako tudi njihova demonstracija uporabe v realnem okolju s ciljem pridobitve referenc podjetij za komercializacijo. V okviru razpisa se je sklenilo 7 pogodb v vrednosti 7,3 milijonov evrov, vendar se projekti praviloma zaključujejo v letu 2020. PD projekti morajo biti na prednostnem področju S4 Pametna mesta in skupnosti ter na fokusnem področju Pretvorba, distribucija in upravljanje energije. Usmerjeni morajo biti vsaj v eno izmed sledečih konceptualnih področij: spoznavnost in vodljivost distribucijskega omrežja (sistem upravljanja distribucijskih omrežij),
-----------------	--

- aktivno vključevanje odjema in naprednega vodenja odziva odjema, celostno upravljanje z energijo.

MGRT je leta 2017 pripravil javni razpis za »Spodbude za raziskovalno razvojne projekte 2« OP20.01.02.009, cilj katerega je prispevati k specifičnemu cilju »Povečan delež inovacijsko aktivnih podjetij« s sofinanciranjem najmanj 150 inovativnih, raziskovalno razvojnih projektov podjetij ali konzorcijskih podjetij, ki se nanašajo na razvoj novih ali izboljšanih izdelkov, procesov ali storitev z visoko dodano vrednostjo in s tržnim potencialom, kar posledično veča konkurenčnost sodelujočih podjetij. Razpis ni bil omejujoč le na Pretvorbo, distribucijo in upravljanje energije, temveč na vsa področja Pametne specializacije. Razpis, kjer je predvidenih sredstev 74,2 milijonov evrov, je imel več odpiranj, in sicer:

- 1. odpiranje v letu 2017, kjer je bilo odobrenih 83 vlog v skupni vrednosti 27.842.618,60 EUR,
- 2. odpiranje 11.5.2018, odobrenih 87 vlog v skupni vrednosti 32.213.366,28 EUR.

Intenzivnost pomoči se razlikuje glede na velikost podjetij in znaša do 25 % za velika podjetja, do 35 % za srednje velika podjetja in do 45 % za mikro in mala podjetja.

DOSEŽENI UČINKI

Ukrep podpore raziskovalno-razvojnem in inovacijskim dejavnostim za izvedbo pilotnih/demonstracijskih projektov uporablja sredstva s kodo ukrepa 065 (koeficient 100% za izračun prispevka k podnebnim ciljem) bi moral biti glede na svoj osnovni namen bolj neposredno usmerjen neposredno k financiranju projektov, ki bodo prispevali k doseganju podnebnih ciljev. Iz nabora izbranih projektov (170) je po lastni oceni 7 projektov iz prvega razpisa in 9 razpisov iz drugega razpisa usmerjenih v aktivnosti, kjer bi lahko pričakovali učinek na zmanjšanje emisij TGP in s tem k doseganju podnebnih ciljev. V razpisih merila za doseganje učinkov na področju podnebnih ciljev niso bili kvantitativni, zato je nemogoče oceniti njihov prispevek.

Prav tako so vsi projekti, ki so bili izbrani na razpisu praviloma dvoletni, kar pomeni, da se bodo zaključili v letu 2019 oziroma 2020.

PREDVIDENO IZVAJANJE INSTRUMENTA V OBDOBJU 2019–2020

PREDVIDENO IZVAJANJE

Razpis OP20.01.02.002 je zaključen, razpis OP20.01.02.009 pa ima v letu 2019 predvideno še eno odpiranje (24. 09. 2019). Glede na do sedaj porabljena sredstva, bo na razpisu na voljo okoli 14,2 milijonov evrov, razpisni pogoji pa so enaki kot pri prvih dveh odpiranjih.

V letih 2019 in 2020 se bodo zaključevali financirani projekti iz leta 2017 in 2018, zato bo mogoče vrednotiti izvedene ukrepe glede na rezultate projektov.

Bistveno večji razpis je bil izveden konec 2018, ko je bil zaključen javni razpis »DEMO PILOTI II 2018« (za sredstva 2019–2022), kjer znaša okvirna skupna višina sredstev, ki so na razpolago za izvedbo javnega razpisa, 56.602.502 evrov, in sicer po letih:

Leto 2019 (v EUR)	Leto 2020 (v EUR)	Leto 2021 (v EUR)	Leto 2022 (v EUR)	Skupaj (v EUR)
10.000.000	18.000.000	18.000.00	10.602.502	56.602.502

Del sredstev za programsko območje Kohezijske regije Zahodna Slovenija bo zagotovljen na proračunskih postavkah Ministrstva za gospodarski razvoj in tehnologijo, s prerazporeditvami na letni ravni v skladu z načrtovano višino in

dinamiko, pred uvrstitvijo projekta v načrt razvojnih programov. Obdobje razpoložljivosti sredstev za javni razpis obsega proračunska leta od 2019 do 2022.

PREDVIDENI UČINKI

Enako kot to velja za že financirane projekte, razpis ne predvideva kvantitativnih meril za doseganje učinkov v zvezi s podnebnimi cilji, hkrati pa je le manjši del projektov sploh usmerjen k temu. Med merili je s 7 točkami ovrednoteno doseganje okoljske trajnosti, in pri tem odgovarjajo na izzive prehoda v krožno gospodarstvo. Pri oblikovanju industrijske verige vrednosti se konzorcij lahko osredotoči na oblikovanje industrijske verige vrednosti, ki prispeva k zmanjšanju porabe surovin in energije v proizvodnih procesih na ravni vključenih podjetij (zmanjševanje rabe materialov, vode, energije, zmanjševanje nastalih odpadkov in emisij, valorizacija odpadnih surovin, optimizacija logistike in distribucije) in/ali na ravni produkta/storitve (npr.: sprememba poslovnega modela v smislu prodaje storitve namesto produkta; podaljšanje življenjske dobe produkta, vključno s spremembo zasnove za lažje vzdrževanje in/ali razgradnjo; zmanjševanje porabe energije/vode/materialov v času delovanja produkta/storitve; zmanjšanje količin uporabljenih materialov, vgrajenih v izdelek, uporaba materialov, ki niso toksični, redki in/ali se jih da reciklirati/so že sekundarne surovine; uporaba obnovljivih materialov in energije; zmanjšanje količin embalaže, itd.) ter Industrije 5.0, kot npr. ali se oblikuje taka industrijska veriga vrednosti, ki ima manjši negativni vpliv na okolje, ali PD projekt upošteva okoljske obremenitve v življenjski dobi in predvideva podaljšan življenjski cikel produkta/storitve z uporabo nelinearnega oziroma krožnega poslovnega modela, ali so upoštevane okoljske obremenitve v življenjski dobi končnega produkta, ali PD projekt predvideva izvedbo t.i. brownfield investicije namesto greenfield naložb. Podjetje dokaže izpolnjevanje posameznega kriterija tudi z izračuni oziroma projekcijami, vendar za to ni potrebno določiti nobenega kazalnika.

PRIPOROČILA ZA ODLOČANJE

Glede na dejstvo, da naj bi se sredstva iz kode ukrepa 065 (Raziskave in inovacijska infrastruktura, procesi, prenos tehnologije ter sodelovanje v podjetjih s poudarkom na nizkoogljičnem gospodarstvu in odpornosti na podnebne spremembe) usmerjala v projekte v zvezi s podnebnimi cilji, se ugotavlja, da v načrtovanje ukrepov to pravilo ni bilo vključeno. Ker gre pri kohezijskih sredstvih za usmeritev, ki je bila neposredno postavljena kot zahteva (20 % sredstev je potrebno usmeriti v projekte povezane s podnebnimi cilji), bi bilo potrebno tovrstna sredstva namensko usmerjati prav tja. Iz tega sledijo naslednja priporočila:

1. Pri programiranju ukrepov je potrebno posebno pozornost usmeriti v pravilno razumevanje namena posameznih finančnih virov, npr. koda ukrepov 065 bi morala biti praviloma usmerjena v razvojne projekte s poudarkom na nizkoogljičnem gospodarstvu.
2. V zvezi s spremljanjem projektov bi bilo potrebno postaviti konkretne cilje v zvezi s preходом na nizkoogljično gospodarstvo. Sedaj postavljeni cilji (npr. povečati delež inovacijsko aktivnih podjetij) niso usmerjeni k doseganju podnebnih ciljev.
3. Koordinacija aktivnosti na področju doseganja podnebnih ciljev bi morala biti usklajena na ravni več ministrstev in drugih organov, ki so sodelovali pri pripravi in izvajanju ukrepov iz OP EKP, povezanih z doseganjem podnebnih ciljev. Potrebno bi bilo vzpostaviti strukturo, ki bi imela krovni pregled na aktivnostmi v zvezi s postavljanjem in doseganjem podnebnih ciljev, kar bi zagotovilo, da bi bili načrtovani ukrepi ciljno usmerjeni in koordinirani z namenom doseganja podnebnih ciljev. V OP TGP in AN URE je npr. eksplicitno navedeno izvajanje demonstracijskih projektov v povezavi z URE/OVE/zmanjšanje emisij TGP, vendar dejansko izvedeni ukrepi niso ciljno naravnani.

4. Preveriti je potrebno usklajenost sprejetih dokumentov z izvedbenimi aktivnostmi, npr. v Programu izvajanja finančnih spodbud MGRT se deklarativno navaja usmeritev spodbud za nizkoogljično gospodarstvo, česar pa se v razpisih ne prepozna kot ključno usmeritev.

VIRI PODATKOV

- OP EKP
- Izvedbeni načrt OP EKP, št. 303-26/2016/174, 22. 11. 2018
- PROGRAM IZVAJANJA FINANČNIH SPODBUD Ministrstva za gospodarski razvoj in tehnologijo 2015-2020, Številka: 3030-14/2015/8
- Posredovani podatki o razpisih s strani MGRT, Služba za razvojna sredstva
- Javni razpis za izbor operacij za učne izdelovalne laboratorije - demonstracijski projekti (http://www.mgrrt.gov.si/si/kako_do_sredstev/objavljeni_razpisi/?tx_t3javnirazpis_pi1%5Bshow_single%5D=1083)
- Javni razpis Spodbude za rast podjetij na področju rabe lesa (http://www.mgrrt.gov.si/si/kako_do_sredstev/objavljeni_razpisi/?tx_t3javnirazpis_pi1%5Bshow_single%5D=1084)
- Javni razpis »DEMO PILOTI II 2018 (http://www.mgrrt.gov.si/si/razpisi/objavljeni_razpisi/?tx_t3javnirazpis_pi1%5Bshow_single%5D=1158)

DATUM PRIPRAVE

16. april 2019

SPodbujanje podjetništva za prehod v NOD

SPLOŠEN OPIS

OZNAKA INSTRUMENTA	OP TGP: NR-3 OP EKP: prednostna os 3, prednostna naložba 3.1, specifični cilj 3.1.2 Povečanje dodane vrednosti MSP		
UČINEK V SEKTORJU	večsektorski		
VPLIV NA SEKTOR ETS ALI NEETS	neETS ☒	ETS ☐	
TGP NA KATERE VPLIVA INSTRUMENT	ogljikov dioksid (CO ₂)		
VRSTA INSTRUMENTA	finančni (ekonomske spodbude)		
ODGOVORNOST ZA IZVAJANJE	SVRK, MGRT		
NA KATERE CILJE VPLIVA INSTRUMENT	zmanjšanje rabe energije ☒ zmanjšanje emisij TGP ☒ povečanje rabe OVE ☒ drugo: _____ ☐		
KRATEK OPIS	Finančne spodbude za razvoj podjetništva, ki se uporabljajo za cilje v zvezi s podnebnimi spremembami, so načrtovane v okviru OP EKP, prednostne osi 3. Dinamično in konkurenčno podjetništvo za zeleno gospodarsko rast, prednostne naložbe 3.1. Spodbujanje podjetništva, zlasti z omogočanjem lažje gospodarske izrabe novih idej in spodbujanjem ustanavljanja novih podjetij, vključno s podjetniškimi inkubatorji, specifični cilj 3.1.2 Povečanje dodane vrednosti MSP. Predvidena sredstva za celotno obdobje znašajo po osnovnem dokumentu OP EKP 86,4 milijonov evrov. Ukrepi, usmerjeni v zmanjševanje emisij TGP, se izvajajo zlasti v okviru prednostnih naložb: • 068 Energetska učinkovitost in predstavitveni projekti v MSP ter podporni ukrepi; 100% prispevek k doseganju podnebnih ciljev • 069 Podpora okolju prijaznim proizvodnim procesom in učinkoviti rabi virov v MSP; 40% prispevek k doseganju podnebnih ciljev • 071 Razvoj in spodbujanje podjetij, specializiranih za storitve, ki prispevajo k nizkoogljičnemu gospodarstvu in odpornosti proti podnebnim spremembam; 100% prispevek k doseganju podnebnih ciljev. Pri specifičnem cilju 3.1.2 Povečanje dodane vrednosti MSP so spodbude (v luči prispevka k doseganju podnebnih ciljev) namenjene izboljšanju energetske in snovne učinkovitosti podjetij. Izvajali naj bi se ukrepe za spodbujanje učinkovite rabe energije in obnovljivih virov energije, kot so npr. spodbujanje energetske učinkovitosti procesov v podjetjih, predstavitveni projekti ter podporni ukrepi, povezani z energetske učinkovitostjo, podpora rabi lokalnih virov obnovljive energije, kot so biomasa, sonce, geotermalna energija... Prav tako naj bi se izvajali ukrepi za izboljšanje učinkovite rabe virov, npr. spodbujanje in razvoj zamenjave primarnih s sekundarnimi viri, zapiranje snovnih tokov znotraj		

podjetij in v mrežah (kot npr. industrijska simbioza), uvedba učinkovitejših proizvodnih procesov, preprečevanje odpadkov in učinkovitejše ravnanje z njimi, učinkovitejša raba drugih virov itd.), ki bodo prispevali k prehodu Slovenije v krožno gospodarstvo. Ciljne skupine: MSP v vseh fazah razvoja, potencialni podjetniki. Ukrepi iz te skupine so praviloma dovoljena državna pomoč, v izjemnih primerih so kategorizirani kot de minimis sredstva.

Glede na izvajanje aktivnosti se ugotavlja, da je MGRT v okviru svojih razpisov na področju spodbud za SMP za namene izboljšanja energetske in snovne učinkovitosti podjetij sredstev ne namenja širše, temveč le v tri usmerjena področja:

- učne izdelovalne laboratorije – demonstracijski projekti – 1,67 milijonov evrov – krepka pisava v spodnji tabeli
- spodbude za podjetja v panogi lesarstva – poševna pisava v spodnji tabeli
- podpora mikro, malim in srednje velikim podjetjem s področja turizma za povečanje snovne in energetske učinkovitosti (na obmejnem problemskem območju) – podčrtno v spodnji tabeli

Tabela: Razpisi 2016-2018 za spodbude iz kode 068

Št.	Leto	Številka razpisa	Objava	Naziv razpisa
1	2016	OP20.03.01.009	17.7.2016	JR za izbor operacij za učne izdelovalne laboratorije - demonstracijski projekti
2	2017	OP20.03.01.016	21.7.2017	JR za izbor operacij za učne izdelovalne laboratorije 2017/2018
3	2016	OP20.03.01.003	15.7.2016	JR Spodbude za rast podjetij na področju rabe lesa
4	2016	OP20.03.01.005	29.7.2016	JR Spodbude za MSP v lesarstvu
5	2017	OP20.03.01.019	14.4.2017	JR Spodbude za rast podjetij na področju rabe lesa v letu 2017 (P2L)
6	2017	OP20.03.01.017	10.7.2017	JR: Spodbude za MSP za razvoj in uvajanje novih produktov v lesarstvu 2.0
7	2018	OP20.03.01.032	6.6.2018	JR Spodbude za razvoj lesarstva na področju polproizvodov - P4L 2018
8	2018	OP20.03.01.035	14.12.2018	JR Spodbude za MSP za razvoj in uvajanje novih produktov v lesarstvu 3.0 za 2019 in 2020
9	2018	OP20.03.01.031	22.6.2018	JR: Podpora mikro, malim in srednje velikim podjetjem s področja turizma za povečanje snovne in energetske učinkovitosti na obmejnem problemskem območju

Razpisi so bili izvedeni na podlagi Programa finančnih spodbud MGRT in vsakokratnega letnega načrta razpisov MGRT. Posamezni direktorati, ki so pristojni za posamezne politike MGRT, oblikujejo predlog razpisov glede na potrebe, ki jih zaznavajo na trgu, ter jih vključijo v letni načrt razpisov, ki ga potrdi minister. Ni jasno, na kakšni podlagi so bile sprejete odločitve o omejitvi ukrepov na zgoraj omenjene kategorije (učni laboratoriji, lesarstvo in turizem), saj je v osnovnih dokumentih bilo predvideno, da se spodbude namenijo širšemu naboru malih in srednjih podjetij.

PRAVNE IN STRATEŠKE PODLAGE

EU ZAKONODAJA	/
NACIONALNE PRAVNE PODLAGE	/
NACIONALNE STRATEŠKE PODLAGE	Operativni program ukrepov zmanjšanja emisij toplogrednih plinov do leta 2020 (OP TGP) Operativni program za izvajanje evropske kohezijske politike v obdobju 2014–2020 (OP EKP)

IZVAJANJE INSTRUMENTA V LETU 2018

POTEK IZVAJANJA V letu 2018 so bili izvedeni trije razpisi, in sicer dva na področju spodbujanja za razvoj lesarstva na področju polproizvodov in za MSP za razvoj in uvajanje novih produktov v lesarstvu 3.0 (za 2019 in 2020) s skupnim razpoložljivim zneskom 17,3 milijonov evrov ter eden na področju Podpora mikro, malim in srednje velikim podjetjem s področja turizma za povečanje snovne in energetske učinkovitost v višini predvidenih sredstev 11,4 milijonov evrov (tabela spodaj).

Tabela finančnih sredstev razdeljenih po razpisih

Št.	Naziv razpisa	Predvidena sredstva	Dodeljena sredstva	Realizirana izplačila, 28.2.2019	Podpisane pogodbe, 28.2.2019
1	JR za izbor operacij za učne izdelovalne laboratorije - demonstracijski projekti	1.855.350	1.676.862	1.676.862	
6	JR za izbor operacij za učne izdelovalne laboratorije 2017/2018	1.198.260	761.437	761.437	
2	JR Spodbude za rast podjetij na področju rabe lesa	500.000	375.537	375.537	
3	JR Spodbude za MSP v lesarstvu	5.880.000	2.756.108	2.756.108	
4	JR Spodbude za rast podjetij na področju rabe lesa v letu 2017 (P2L)	400.000	233.258	233.258	
5	JR: Spodbude za MSP za razvoj in uvajanje novih produktov v lesarstvu 2.0	5.045.389	4.086.156	4.086.156	
7	JR Spodbude za razvoj lesarstva na področju polproizvodov - P4L 2018	11.880.000	2.367.053		2.367.053
8	JR Spodbude za MSP za razvoj in uvajanje novih produktov v lesarstvu 3.0 za 2019 in 2020	5.554.701	Sredstva še niso dodeljena.		
9	JR: Podpora mikro, malim in srednje velikim podjetjem s področja turizma za povečanje snovne in energetske učinkovitosti na obmejnem problemskem območju	11.223.900	4.018.700		2.093.462

DOSEŽENI UČINKI Nekateri izmed razpisov iz let 2016 in 2017 so se zaključili v letu 2018, vendar še ni podatkov o rezultatih uspešnosti. Sofinancirani projekti niso pripravljeni tako, da bi omogočali spremljanje neposredno doseženih učinkov doseganja podnebnih ciljev, razen v primeru razpisa za energetske sanacije v turizmu. Drugi razpisi (lesarska industrija) so v merilih za izbiro upoštevali tudi navedbo prijavitelja glede vpliva na okolje, zmanjšanja porabe energije in podobno, vendar brez zahtevanih kazalnikov za poročanje o tem. V okviru Javnega razpisa: Spodbude za MSP za razvoj in uvajanje novih produktov v lesarstvu 2.0 je vpliv na okolje predstavljal 30 % ocene vloge prijavitelja, kjer upravičenci poročajo o prihrankih pri električni energiji (modernejši in učinkovitejši stroji), manjši poraba surovin (posreden vpliv – manj transporta) in ponovni uporabi odpadnega lesa. Prihranki energije in materiala se ocenjujejo na okoli 15 – 20 %.

Spodbude na področju lesarstva zmanjšujejo emisije TGP posredno, in sicer zaradi manjšega ogljičnega odtisa izdelkov, vendar ni ustreznih meril in podatkov za takšno spremljanje.

Kot primer načina spremljanja kazalnikov razpisa navajamo tri primere:

- V okviru javnega razpisa za učne izdelovalne laboratorije 2016–2017 je bilo npr. zasnovanih 22 projektov sodelovanja med učnim izdelovalnim laboratorijem in konkretnim podjetjem (MSP), ki se nanašajo na razvoj konkretnih izdelkov ali tehnologij, ki prinašajo energetske učinkovite rešitve in rešitve z vidika učinkovite rabe virov za podjetja in skupnost.
- V okviru Javnega razpisa Spodbude za MSP v lesarstvu so se upravičenci zavezali in nekateri tudi že realizirali cilje zastavljene v pogodbah o sofinanciranju: prihranek električne energije do 20 % (posreden vpliv na TGP), reciklaža lesnega odpada tako v novih produktih, kot tudi za ogrevanje prostorov (zapiranje snovno-energetskih tokov znotraj obrata) in boljši izkoristek materiala do 20 % (npr. 0,003m³/kos manj lesa).
- Tudi v okviru Javnega razpisa Spodbude za rast podjetij na področju rabe lesa (P2L 2016) in Javnega razpisa Spodbude za rast podjetij na področju rabe lesa v letu 2017 (P2L 2017) predstavlja vpliv na okolje 30 % ocene vloge ob izboru. Upravičenci poročajo o manjši porabi surovin, delno pa se večja snovna in energetska učinkovitost dotika recikliranja oziroma ponovne uporabe surovin.

PREDVIDENO IZVAJANJE INSTRUMENTA V OBDOBJU 2019–2020

PREDVIDENO IZVAJANJE V okviru izvajanja aktivnosti in ukrepov, ki imajo vpliv na doseganje podnebnih ciljev, so v letu 2019 pripravljeni naslednji ukrepi, ki bodo v obliki razpisov izvedeni v letu 2019. Enako velja tudi za sredstva, ki se bodo porabila do leta 2023 (tabela spodaj).

PLAN 2019 (po področjih) - za prednostno os 3	samo EU del
Turizem (koda 069) - vzhod	10,0 mio €
Les (koda 68) - vzhod	10,0 mio €
Regionalni razvoj-problemska območja (koda 068)	11,6 mio €
PLAN do 2023 (po področjih) za prednostno os 3	samo EU del
Socialno podjetništvo	1,1 mio EUR
Regionalni razvoj (problemska območja)	7,9 mio EUR
Les	6,3 mio EUR

PREDVIDENI UČINKI Glede na to, da za večino projektov (razen za energetske prenove v turizmu) ni navedenih kazalcev za prispevek k doseganju podnebnih ciljev bodo učinki težko določljivi. Kazalniki že v osnovi niso bili predvideni in so premet posamezne vloge upravičenca, ki se nanaša ne merljive učinke. Spremljanje projektov se izvaja na ravni sprejetih in vnaprej določenih kazalnikov OP EKP, dodatni kazalniki niso bili predvideni.

PRIPOROČILA ZA ODLOČANJE

Glede na dejstvo, da naj bi se sredstva iz kode ukrepa 068 (Energetska učinkovitost in predstavitevni projekti v MSP ter podporni ukrepi) usmerjala v projekte v zvezi s podnebnimi cilji, se ugotavlja, da v načrtovanje ukrepov to pravilo ni bilo primerno vključeno. Pri specifičnem cilju 3.1.2 Povečanje dodane vrednosti MSP so spodbude (v luči prispevka k doseganju podnebnih ciljev) namenjene izboljšanju energetske in snovne učinkovitosti podjetij. Izvajali naj bi se ukrepe za spodbujanje učinkovite rabe energije in obnovljivih virov energije, kot so npr. spodbujanje energetske učinkovitosti procesov v podjetjih, predstavitevni projekti ter podporni ukrepi, povezani z

energetsko učinkovitostjo, podpora rabi lokalnih virov obnovljive energije, kot so biomasa, sonce, geotermalna energija. Zasnova OP EKP je predvidela, da se spodbude namenijo široki populaciji MSP, vendar so bila izbrana tri področja brez jasne razlage za takšno odločitev, zato je opazno pomanjkanje spodbud za MSP z namenom energetske učinkovitosti kot enega od prispevkov k podnebnim ciljem.

1. Pri programiranju ukrepov je potrebno posebno pozornost usmeriti v pravilno razumevanje namena posameznih finančnih virov, npr. koda ukrepov 068 bi morala biti praviloma usmerjena v projekte spodbujanja MSP za energetsko učinkovitost oziroma s poudarkom na nizkoogljičnem gospodarstvu. Sedaj pripravljeni razpisi so zastavljeni preširoko, da bi lahko določili njihov prispevek k podnebnim ciljem.
2. Lesarstvo kot panoga je prepoznana kot tista, za katero je potrebno pripraviti več ciljno usmerjenih pobud, vendar bi bilo to smiselno izvajati v okviru drugih razvojnih in trajnostnih zavez in virov financiranja, ne da bi s tem zmanjševali sredstva namenjena drugim MSP.
3. V zvezi s spremljanjem projektov bi bilo potrebno postaviti konkretne cilje v zvezi s konkretnimi prispevki k URE/OVE/zmanjševanju TGP. Sedaj postavljeni cilji (npr.) niso usmerjeni k doseganju podnebnih ciljev. Pri izvajanju ukrepov se dogaja, da upravičenci v vlogah cilje opredelijo natančneje, nekateri bolj splošnim, kar kaže na potrebo po sistemski ureditvi v okviru vsakega razpisa. Zahteve v razpisih bi morale bolj natančno odražati zahteve po prispevku k podnebnim ciljem, tudi s konkretnimi merili in kazalniki.
4. Koordinacija aktivnosti na področju doseganja podnebnih ciljev bi morala biti usklajena na ravni več ministrstev in drugih organov, ki so sodelovali pri pripravi in izvajanju ukrepov iz OP EKP, povezanih z doseganjem podnebnih ciljev. Potrebno bi bilo vzpostaviti strukturo, ki bi imela krovni pregled na aktivnostmi v zvezi s postavljanjem in doseganjem podnebnih ciljev, kar bi zagotovilo, da bi bili načrtovani ukrepi ciljno usmerjeni in koordinirani z namenom doseganja podnebnih ciljev. Eden od razlogov za neaktivno izvajanje ukrepov URE/OVE/zniževanje TGP je tudi v dejstvu, da zaradi nekoordiniranega usmerjanja sredstev pride do zmotnega prepričanja o izvajanju določenih ukrepov v okviru drugih ministrstev oz. virov.
5. Preveriti je potrebno usklajenost sprejetih dokumentov z izvedbenimi aktivnostmi, npr. v Programu izvajanja finančnih spodbud MGRT se deklarativno navaja usmeritev spodbud za nizkoogljično gospodarstvo, česar pa se v razpisih ne prepozna kot ključna usmeritev.

VIRI PODATKOV

- OP EKP
- Izvedbeni načrt OP EKP, št. 303-26/2016/174, 22. 11. 2018
- PROGRAM IZVAJANJA FINANČNIH SPODBUD Ministrstva za gospodarski razvoj in tehnologijo 2015-2020, Številka: 3030-14/2015/8
- Posredovani podatki o razpisih s strani MGRT, Služba za razvojna sredstva
- Javni razpis za izbor operacij za učne izdelovalne laboratorije – demonstracijski projekti (http://www.mgrrt.gov.si/si/kako_do_sredstev/objavljeni_razpisi/?tx_t3javrirazpis_pi1%5Bshow_single%5D=1083)
- Javni razpis Spodbude za rast podjetij na področju rabe lesa (http://www.mgrrt.gov.si/si/kako_do_sredstev/objavljeni_razpisi/?tx_t3javrirazpis_pi1%5Bshow_single%5D=1084)
- Javni razpis Spodbude za MSP v lesarstvu (http://www.mgrrt.gov.si/si/kako_do_sredstev/objavljeni_razpisi/?tx_t3javrirazpis_pi1%5Bshow_single%5D=1085)
- Javni razpis Spodbude za rast podjetij na področju rabe lesa v letu 2017 (P2L) (http://www.mgrrt.gov.si/si/kako_do_sredstev/objavljeni_razpisi/?tx_t3javrirazpis_pi1%5Bshow_single%5D=1086)
- Javni razpis: Spodbude za MSP za razvoj in uvajanje novih produktov v lesarstvu 2.0 (http://www.mgrrt.gov.si/si/kako_do_sredstev/objavljeni_razpisi/?tx_t3javrirazpis_pi1%5Bshow_single%5D=1087)

- Javni razpis za izbor operacij za učne izdelovalne laboratorije 2017/2018
(http://www.mgrrt.gov.si/si/kako_do_sredstev/objavljeni_razpisi/?tx_t3javnirazpis_pi1%5Bshow_single%5D=1088)
- Javni razpis Spodbude za razvoj lesarstva na področju polproizvodov – P4L 2018
(http://www.mgrrt.gov.si/si/kako_do_sredstev/objavljeni_razpisi/?tx_t3javnirazpis_pi1%5Bshow_single%5D=1089)
- Javni razpis: Podpora mikro, malim in srednje velikim podjetjem s področja turizma za povečanje snovne in energetske učinkovitosti na obmejnem problemskem območju
(http://www.mgrrt.gov.si/si/kako_do_sredstev/objavljeni_razpisi/?tx_t3javnirazpis_pi1%5Bshow_single%5D=1090)
- Javni razpis Spodbude za MSP za razvoj in uvajanje novih produktov v lesarstvu 3.0 za 2019 in 2020
(http://www.mgrrt.gov.si/si/kako_do_sredstev/objavljeni_razpisi/?tx_t3javnirazpis_pi1%5Bshow_single%5D=1091)

DATUM PRIPRAVE

16. april 2019

FINANČNE SPODBUDE ZA DEMONSTRACIJSKE PROJEKTE

SPLOŠEN OPIS

OZNAKA INSTRUMENTA	OP TGP: NI-5, NS-5 AN URE: I.4, J.2 OP EKP	
UČINEK V SEKTORJU	industrija	
VPLIV NA SEKTOR ETS ALI NEETS	neETS ☒	ETS ☐
TGP NA KATERE VPLIVA INSTRUMENT	ogljikov dioksid (CO ₂)	
VRSTA INSTRUMENTA	ekonomski (finančne spodbude)	
ODGOVORNOST ZA IZVAJANJE	MGRT, MOP, Mzi	
NA KATERE CILJE VPLIVA INSTRUMENT	zmanjšanje rabe energije ☒ zmanjšanje emisij TGP ☒ povečanje rabe OVE ☒ drugo: _____ ☐	
KRATEK OPIS	V OP TGP so načrtovane finančne spodbude za izvajanje demonstracijskih projektov na področju zmanjševanja emisij TGP v industriji, v AN URE razvojna shema in druge spodbude gospodarstvu pri vstopu zelenih energetskih izdelkov na trg. MGRT je v okviru OP EKP prednostna os 1. Mednarodna konkurenčnost raziskav, inovacij in tehnološkega razvoja v skladu s pametno specializacijo za večjo konkurenčnost in ozelenitev gospodarstva (prednostna naložba 1.2., Spodbujanje naložb podjetij... 1.2.1 Povečan delež inovacijsko aktivnih podjetij) predvidel izvedbo demonstracijskih projektov za podjetja. V okviru razpisanih sredstev, je v letu 2016 MGRT objavil razpis javni razpis »Pilotni/demonstracijski projekti – na prednostnem področju Slovenske strategije pametne specializacije (v nadaljevanju »S4«) »Pametna mesta in skupnosti«, fokusno področje »Pretvorba, distribucija in upravljanje energije«. Razpis je namenjen le fokusnemu področju »Pretvorba, distribucija in upravljanje energije«, čeprav je v OP TGP in AN URE predviden širši nabor demonstracijskih projektov, tudi z neposrednim učinkom glede zmanjšanja emisij TGP. Sredstva so predvidena v okviru OP EKP s kodo 065 (Raziskave in inovacijska infrastruktura, procesi, prenos tehnologije ter sodelovanje v podjetjih s poudarkom na nizkoogljičnem gospodarstvu, kjer je koeficient za izračun prispevka k podnebnim ciljem 100 %). MGRT je leta 2016 pripravljal razpis OP20.01.02.002, katerega predmet je bil sofinanciranje izvajanja pilotno-demonstracijskih (PD) projektov podjetij ali konzorcijev podjetij, katerih rezultat morajo biti novi ali izboljšani proizvodi, procesi ali storitve, razviti do stopnje, da so potrjeni v končni obliki ter testirani pri uporabi v realnem okolju. Rezultat PD projektov mora biti tako tudi njihova demonstracija uporabe v	

	realnem okolju s ciljem pridobitve referenc podjetij za komercializacijo. V okviru razpisa se je sklenilo 7 pogodb v vrednosti 7,3 milijonov evrov, vendar se projekti praviloma zaključujejo v letu 2020. V okviru OP EKP, prednostne osi <i>Trajnostna raba in proizvodnja energije in pametna omrežja</i>, so predvidene tudi finančne spodbude za demonstracijske projekte na področju stavb. Predvidena je izvedba petih pilotnih projektov celovite energetske prenove različnih tipov stavb v javnem in stanovanjskem sektorju po merilih skoraj nič energijske prenove (stavbe osrednje oz. ožje vlade, stavbe kulturne dediščine, večstanovanjske stavbe). Namen demonstracijskih projektov je, da vpeljujejo nova znanja in postopke pri izvajanju prenov. Preverja se primernost financiranja po modelu energetskega pogodbeništva.
PRAVNE IN STRATEŠKE PODLAGE	
EU ZAKONODAJA	/
NACIONALNE PRAVNE PODLAGE	/
NACIONALNE STRATEŠKE PODLAGE	Operativni program ukrepov zmanjšanja emisij toplogrednih plinov do leta 2020 (OP TGP) Akcijski načrt za energetske učinkovitost za obdobje 2017–2020 (AN URE) Operativni program za izvajanje evropske kohezijske politike v obdobju 2014–2020 (OP EKP)
IZVAJANJE INSTRUMENTA V LETU 2018	
POTEK IZVAJANJA	MGRT je leta 2016 pripravljal razpis OP20.01.02.002, katerega predmet je bil sofinanciranje izvajanja pilotno-demonstracijskih (PD) projektov podjetij ali konzorcijev podjetij, katerih rezultat morajo biti novi ali izboljšani proizvodi, procesi ali storitve, razviti do stopnje, da so potrjeni v končni obliki ter testirani pri uporabi v realnem okolju. Rezultat PD projektov mora biti tako tudi njihova demonstracija uporabe v realnem okolju s ciljem pridobitve referenc podjetij za komercializacijo. V okviru razpisa se je sklenilo 7 pogodb v vrednosti 7,3 milijonov evrov, vendar se projekti praviloma zaključujejo v letu 2020. PD projekti morajo biti na prednostnem področju S4 Pametna mesta in skupnosti ter na fokusnem področju Pretvorba, distribucija in upravljanje energije. Usmerjeni morajo biti vsaj v eno izmed sledečih konceptualnih področij: • spoznavnost in vodljivost distribucijskega omrežja (sistem upravljanja distribucijskih omrežij), • aktivno vključevanje odjema in naprednega vodenja odziva odjema, celostno upravljanje z energijo. V letu 2018 so potekali izbrani projekti, ki so se začeli 2017 in bodo potekali do 2019 oziroma 2020, ko bodo znani rezultati operacije. Na področju stavb sta bila do konca leta 2018 v okviru OP EKP zaključena 2 pilotna projekta, in sicer pilotni projekt energetske prenove javne stavbe s karakteristikami skoraj nič energijske stavbe (Energetska sanacija ČŠOD Bohinj) in pilotni projekt, ki vključuje večje število oz. sklop stavb (Energetska sanacija sklopa treh objektov sodišč v Celju, Slovenj Gradcu in Murski Soboti). 2,5 milijona vredni investiciji sta bili podprti s skupaj slabim milijonom nepovratnih sredstev.
DOSEŽENI UČINKI	Ukrep podpore raziskovalno-razvojnim in inovacijskim dejavnostim za izvedbo pilotnih/demonstracijskih projektov uporablja sredstva s kodo ukrepa 065

(koeficient 100 % za izračun prispevka k podnebnim ciljem) bi moral biti glede na svoj osnovni namen bolj neposredno usmerjen neposredno k financiranju projektov, ki bodo prispevali k doseganju podnebnih ciljev. V razpisih merila za doseganje učinkov na področju podnebnih ciljev niso bili kvantitativni, zato je nemogoče oceniti njihov prispevek.

S pilotnima projektoma na področju stavb v okviru OP EKP je bilo leta 2018 doseženo:

- zmanjšanje rabe energije: 0,9 GWh/leto
- zmanjšanje emisije CO₂: 0,2 kt/leto

Učinki so bili povzeti po projektni dokumentaciji. Podatki še niso dokončni.

PREDVIDENO IZVAJANJE INSTRUMENTA V OBDOBJU 2019–2020

PREDVIDENO IZVAJANJE V letih 2019 in 2020 se bodo zaključevali financirani projekti iz leta 2017 in 2018, zato bo mogoče vrednotiti izvedene ukrepe glede na rezultate projektov.

Ob koncu leta 2018 je bil zaključen javni razpis »DEMO PILOTI II 2018« (za obdobje razpoložljivosti sredstev obsega proračunska leta od 2019 do 2022), kjer znaša okvirna skupna višina sredstev, ki so na razpolago za izvedbo javnega razpisa, 56.602.502 evrov, in sicer po letih:

Leto 2019 (v EUR)	Leto 2020 (v EUR)	Leto 2021 (v EUR)	Leto 2022 (v EUR)	Skupaj (v EUR)
10.000.000	18.000.000	18.000.00	10.602.502	56.602.502

Del sredstev za programsko območje Kohezijske regije Zahodna Slovenija bo zagotovljen na proračunskih postavkah Ministrstva za gospodarski razvoj in tehnologijo, s prerazporeditvami na letni ravni v skladu z načrtovano višino in dinamiko, pred uvrstitvijo projekta v načrt razvojnih programov.

Na področju stavb se bosta v obdobju 2019–2020 v okviru OP EKP izvajala še 2 pilotna projekta, in sicer pilotni projekt celostne energetske prenove z več upravljavci po principu JZP (Šmarje pri Jelšah) in pilotni projekt energetske prenove petih stavb kulturne dediščine Ministrstva za kulturo. Skupaj bo projektoma namenjenih skoraj 2 milijona evrov nepovratnih sredstev.

PREDVIDENI UČINKI Enako kot to velja za že financirane projekte, razpis ne predvideva kvantitativnih meril za doseganje učinkov v zvezi s podnebnimi cilji, hkrati pa je le manjši del projektov sploh usmerjen k temu. Med merili je s 7 točkami ovrednoteno doseganje okoljske trajnosti, in pri tem odgovarjajo na izzive prehoda v krožno gospodarstvo. Pri oblikovanju industrijske verige vrednosti se konzorcij lahko osredotoči na oblikovanje industrijske verige vrednosti, ki prispeva k zmanjšanju porabe surovin in energije v proizvodnih procesih na ravni vključenih podjetij (zmanjševanje rabe materialov, vode, energije, zmanjševanje nastalih odpadkov in emisij, valorizacija odpadnih surovin, optimizacija logistike in distribucije) in/ali na ravni produkta/storitve (npr.: sprememba poslovnega modela v smislu prodaje storitve namesto produkta; podaljšanje življenjske dobe produkta, vključno s spremembo zasnove za lažje vzdrževanje in/ali razgradnjo; zmanjševanje porabe energije/vode/ materialov v času delovanja produkta/storitve; zmanjšanje količin uporabljenih materialov, vgrajenih v izdelek, uporaba materialov, ki niso toksični, redki in/ali se jih da reciklirati/so že sekundarne surovine; uporaba obnovljivih materialov in energije; zmanjšanje količin embalaže, itd.) ter Industrije 5.0, kot npr.: ali se oblikuje taka industrijska veriga vrednosti, ki ima manjši negativni vpliv na okolje, ali PD projekt upošteva okoljske obremenitve v življenjski dobi in predvideva podaljšan življenjski cikel produkta/storitve z uporabo nelinearnega oziroma krožnega poslovnega modela, ali so upoštevane okoljske obremenitve v

življenjski dobi končnega produkta, ali PD projekt predvideva izvedbo t.i. brownfield investicije namesto greenfield naložb. Podjetje dokaže izpolnjevanje posameznega kriterija tudi z izračuni oziroma projekcijami, vendar za to ni potrebno določiti nobenega kazalnika.

Za oceno učinkov pilotnih projektov na področju stavb v okviru OP EKP v obdobju 2019–2020 podatki še niso razpoložljivi.

PRIPOROČILA ZA ODLOČANJE

1. Pri programiranju ukrepov je potrebno posebno pozornost usmeriti v pravilno razumevanje namena posameznih finančnih virov, npr. koda ukrepov 065 bi morala biti praviloma usmerjena v razvojne projekte s poudarkom na nizkoogljičnem gospodarstvu.
2. V zvezi s spremljanjem projektov bi bilo potrebno postaviti konkretne cilje v zvezi s preходом v nizkoogljično gospodarstvo. Sedaj postavljeni cilji (npr. povečati delež inovacijsko aktivnih podjetij) niso usmerjeni k doseganju podnebnih ciljev.
3. Koordinacija aktivnosti na področju doseganja podnebnih ciljev bi morala biti usklajena na ravni več ministrstev in drugih organov, ki so sodelovali pri pripravi in izvajanju ukrepov iz OP EKP, povezanih z doseganjem podnebnih ciljev. Potrebno bi bilo vzpostaviti strukturo, ki bi imela krovni pregled na aktivnostmi v zvezi s postavljanjem in doseganjem podnebnih ciljev, kar bi zagotovilo, da bi bili načrtovani ukrepi ciljno usmerjeni in koordinirani z namenom doseganja podnebnih ciljev. V OP TGP in AN URE je npr. eksplicitno navedeno izvajanje demonstracijskih projektov v povezavi z URE/OVE/zmanjšanjem emisij TGP, vendar dejansko izvedeni ukrepi niso ciljno naravnani.
4. Preveriti je potrebno usklajenost sprejetih dokumentov z izvedbenimi aktivnostmi, npr. v Programu izvajanja finančnih spodbud MGRT se deklarativno navaja usmeritev spodbud za nizkoogljično gospodarstvo, česar pa se v razpisih ne prepozna kot ključno usmeritev.
5. Čim prej je potrebno začeti z izvajanjem demonstracijskih projektov celovite energetske obnove večstanovanjskih stavb po merilih skoraj nič energijske prenove, predvidenih za sofinanciranje na področju v okviru OP EKP.

VIRI PODATKOV

- OP TGP
- AN URE
- Izvedbeni načrt OP EKP, št. 303-26/2016/174, 22. 11. 2018
- PROGRAM IZVAJANJA FINANČNIH SPODBUD Ministrstva za gospodarski razvoj in tehnologijo 2015-2020, številka: 3030-14/2015/8
- Posredovani podatki o razpisih s strani MGRT, Služba za razvojna sredstva
- Javni razpis za izbor operacij za učne izdelovalne laboratorije - demonstracijski projekti (http://www.mgrrt.gov.si/si/kako_do_sredstev/objavljeni_razpisi/?tx_t3javrirazpis_pi1%5Bshow_single%5D=1083)
- Javni razpis »DEMO PILOTI II 2018 (http://www.mgrrt.gov.si/si/razpisi/objavljeni_razpisi/?tx_t3javrirazpis_pi1%5Bshow_single%5D=1158)
- MzI DE, Projektna pisarna za energetske prenove

DATUM PRIPRAVE

16. april 2019

1.4.2 Davki in takse

OKOLJSKA DAJATEV ZA ONESNAŽEVANJE ZRAKA Z EMISIJO OGLJIKOVEGA DIOKSIDA

SPLOŠEN OPIS

OZNAKA INSTRUMENTA	AN URE: H.2
UČINEK V SEKTORJU	večsektorski
VPLIV NA SEKTOR ETS ALI NEETS	neETS ☒ ETS ☐
TGP NA KATERE VPLIVA INSTRUMENT	ogljikov dioksid (CO ₂)
VRSTA INSTRUMENTA	davčna politika
ODGOVORNOST ZA IZVAJANJE	MOP, FURS, MF
NA KATERE CILJE VPLIVA INSTRUMENT	zmanjšanje rabe energije ☒ zmanjšanje emisij TGP ☒ povečanje rabe OVE ☐ drugo: zmanjšanje onesnaževal zraka ☒
KRATEK OPIS	Okoljska dajatev se plačuje za onesnaževanje zraka z emisijo ogljikovega dioksida za fosilna goriva, zlasti rabo za ogrevanje in v prometu. Višina dajatve je sorazmerna z emisijo CO₂ v gorivu in daje cenovni signal, ki usmerja porabnike, ki niso vključeni v shemo trgovanja z emisijami. Ukrep je bil uveljavljen leta 1997. Od takrat so se večkrat spremenili nabor sektorjev in toplogrednih plinov za katere se dajatev plačuje, ter višina dajatve. V preteklosti je bila uveljavljena tudi shema oprostitve dajatve ob izvajanju ukrepov za zmanjšanje emisij TGP.

PRAVNE IN STRATEŠKE PODLAGE

EU ZAKONODAJA	/
NACIONALNE PRAVNE PODLAGE	Zakon o varstvu okolja (ZVO) Uredba o okoljski dajatvi za onesnaževanje zraka z emisijo ogljikovega dioksida (Ur. L. RS, št. 48/18)
NACIONALNE STRATEŠKE PODLAGE	Akcijski načrt za obnovljive vire energije (AN OVE)

IZVAJANJE INSTRUMENTA V LETU 2018

POTEK IZVAJANJA	Višina dajatve je določena v Uredbi o okoljski dajatvi za onesnaževanje zraka z emisijo ogljikovega dioksida in znaša 17,3 €/t CO₂. Višina dajatve se od prejšnje veljavne uredbe z leta 2016 ni spremenila. Leta 2018 je bila uveljavljena nova uredba. Spremembe niso vsebinske narave in ne vplivajo na učinek CO₂ dajatve. Nanašajo se zlasti na učinkovitejše izvajanje in uskladitev z Zakonom o trošarini in najnižjo ravni obdavčitve v Skupnosti pri določitvi goriva.
DOSEŽENI UČINKI	Spremljanje učinkov ni predvideno.

PREDVIDENO IZVAJANJE INSTRUMENTA V OBDOBJU 2019–2020

PREDVIDENO IZVAJANJE Spremembe niso načrtovane.

PREDVIDENI UČINKI Spremljanje učinkov ni predvideno.

PRIPOROČILA ZA ODLOČANJE

Priporočamo, da se višino dajatve usklajuje z višino cene emisijskih kuponov. Cena emisijskih kuponov je že več kot pol leta višja od višine dajatve, trenutna cena znaša 24 €/t CO₂.

VIRI PODATKOV

Uradni list RS

DATUM PRIPRAVE

6.junij 2019

PROJEKT ZELENA PRORAČUNSKA REFORMA (IZVEDBA PROCESOV ZA OBLIKOVANJE IN POSPEŠITEV IZVAJANJA UKREPOV NA PODROČJIH: DAVKOV IN TAKS)

SPLOŠEN OPIS

OZNAKA INSTRUMENTA	OP TGP: OR-3, NORG-3a		
UČINEK V SEKTORJU	večsektorski		
VPLIV NA SEKTOR ETS ALI NEETS	neETS ☒	ETS ☐	
TGP NA KATERE VPLIVA INSTRUMENT	zlasti ogljikov dioksid (CO ₂), ogljikov dioksid (CO ₂) – ponor, metan (CH ₄)		
VRSTA INSTRUMENTA	davčna politika, ekonomski		
ODGOVORNOST ZA IZVAJANJE	MF (in MOP, MKGP, MzI, MGRT)		
NA KATERE CILJE VPLIVA INSTRUMENT	zmanjšanje rabe energije	☒	
	zmanjšanje emisij TGP	☒	
	povečanje rabe OVE	☒	
	drugo: zmanjšanje onesnaževal zraka_	☒	
KRATEK OPIS	OP TGP poudarja pomembno vlogo „zelene davčne reforme“, ki zajema povečanje deleža okoljskih davkov, delež drugih davkov pa zmanjšujejo. Na področjih, ki so za zmanjševanje emisij TGP zelo pomembna, a je priprava ukrepov zahtevna in kompleksnosti, OP TGP načrtuje vzpostavitev strukturiranega procesa sodelovanja deležnikov za pripravo ukrepov. Delovna skupina za Zeleno proračunsko reformo je bila ustanovljena leta 2016 znotraj Okvirnega programa za prehod v zeleno gospodarstvo z namenom oblikovanja politik, instrumentov in ukrepov, ki bodo spodbujali hkraten razvoj trajnostnega in konkurenčnega gospodarstva in jo vodi ki jo vodi Ministrstvo za finance.		

PRAVNE IN STRATEŠKE PODLAGE

EU ZAKONODAJA	/
NACIONALNE PRAVNE PODLAGE	/
NACIONALNE STRATEŠKE PODLAGE	Operativni program ukrepov zmanjšanja emisij toplogrednih plinov do leta 2020 (OP TGP)

IZVAJANJE INSTRUMENTA V LETU 2018

POTEK IZVAJANJA	Delovna skupina projekta Zelena proračunska reforma je v letu 2018 pripravila pregled in analizo spodbud, ki vplivajo na okolje in oblikovala naslednje ukrepe in priporočila⁶: • ažuriranje seznama in ponovna preučitev spodbud v roku 2 let, • uporaba zelenega okoljskega testa in vrednotenje ustreznosti le tega, • proučitev možnosti preoblikovanje obstoječih spodbud v bolj okoljsko naravnane,
-----------------	---

6 Zelena proračunska reforma: Okoljski in javnofinančni vidik spodbud v Sloveniji, MF (http://www.mf.gov.si/fileadmin/mf.gov.si/pageuploads/javne_objave/2018-sept-P3_ZelenaProracunskaReforma_2_.pdf)

- proučitev možnosti za povečan poudarek pri okoljskih merilih pri davku na motorna vozila.

Vlada Republike Slovenije je poročilo potrdila in s sprejetimi sklepi naložila proučitev možnosti za upoštevanje priporočil.

Na podlagi rezultatov je bil pripravljen predlog za vključitev zelenega testa v Modularno ogrodje za pripravo dokumentov, Namen zelenega testa je prispevati k obveščenosti, ozaveščanju in zavedanju odločevalcev o okoljskem vidiku. Predviden je preizkus testa.

V letu 2018 se je izvajala tudi študija učinkov na javnofinančne prihodke ob prehodu na čistejšie vire energije v prometu, katere rezultati bodo znani v letu 2019. Študijo pripravlja MF kjer bodo pripravljeni tudi predlogi drugih načinov obdavčitve.

DOSEŽENI UČINKI Spremljanje učinkov zaenkrat še ni predvideno.

PREDVIDENO IZVAJANJE INSTRUMENTA V OBDOBJU 2019–2020

PREDVIDENO IZVAJANJE

Projekt se izvaja kot vladni strateški razvojni projekt.

V letu 2019 bo pripravljeno končno poročilo študije učinkov na javnofinančne prihodke ob prehodu na čistejšie vire energije v prometu, ki ga pripravlja MF. V okviru študije bodo pripravljeni tudi predlogi drugih načinov obdavčitve pri tovrstnem prehodu.

MF proučuje tudi ostala priporočila Zelene proračunske reforme, ki so usmerjena v okolju prijazne spodbude in ukrepe, ki pa so hkrati tudi konkurenčni in so z vidika javno finančnih prihodkov sprejemljivi. Tudi ostala vključena ministrstva (MOP, MGRT, MKGP, MZI – vsako znotraj okvirov svojih pristojnosti) bodo preučila priporočila za preoblikovanje ali odpravo škodljivih spodbud, podana v okviru Zelene proračunske reforme.

PREDVIDENI UČINKI Spremljanje učinkov ni predvideno.

PRIPOROČILA ZA ODLOČANJE

Potrebno je zagotoviti kontinuiteto priprave ZPR, ker je projekt ZPR zaključen, je potreben nov projekt z jasno zastavljenimi cilji in koraki priprave ZPR. Pripravo Zelene proračunske reforme je potrebno zastaviti veliko bolj ambiciozno, kot je to zastavljeno v navedenih priporočilih projekta. Pri tem se je smiselno osredotočiti na za usmerjanje proizvodnih in potrošnih vzorcev skladno z razvojnimi okoljskimi cilji SRS: »Nizkoogljično krožno gospodarstvo« in drugimi. Zlasti je potrebno zagotoviti postopno zmanjševanje okolju škodljivih subvencij.

Priporočamo tudi, da se zagotovi izvedbo priporočil iz Zaključnega poročila Projekta ZPR in jih nadgraditi oz. pospešiti, med drugim, da se:

- pospeši izvedbo priporočila, ki se nanaša na večji poudarek okoljskih meril pri davku na motorna vozila;
- pri poskusni uporabi se Okoljskega testa se ga nadgradi v smislu zagotavljanja kakovosti ocen.

VIRI PODATKOV

- MF
- Gradiva, sklepi in sporočila za javnost seje vlade RS, 24. 5. 2018.
- Zelena proračunska reforma, Okoljski in javnofinančni vidik spodbud v Sloveniji, Povzetek, 2018
- MF, Zaključno poročilo projekta Zelene Proračunska reforma, april 2018

DATUM PRIPRAVE

6. junij 2019

SPodbujanje energetske učinkovitosti in izkoriščanja obnovljivih virov energije v okviru drugih davkov na energente

SPLOŠEN OPIS

OZNAKA INSTRUMENTA	OP TGP: OS-3 AN OVE: 36
UČINEK V SEKTORJU	večsektorski
VPLIV NA SEKTOR ETS ALI NEETS	neETS ☒ ETS ☐
TGP NA KATERE VPLIVA INSTRUMENT	ogljikov dioksid (CO ₂)
VRSTA INSTRUMENTA	davčna politika
ODGOVORNOST ZA IZVAJANJE	MF
NA KATERE CILJE VPLIVA INSTRUMENT	zmanjšanje rabe energije ☒ zmanjšanje emisij TGP ☒ povečanje rabe OVE ☒ drugo: zmanjšanje onesnaževal zraka ☒
KRATEK OPIS	Ministrstvo za finance v kombinaciji z drugimi ukrepi, ki jih vodi Ministrstvo za infrastrukturo, vodi tako trošarinsko politiko, ki bo zagotavljala konkurenčnost obnovljivih virov energije (biomase in biogoriv) v primerjavi s fosilnimi energenti za ogrevanje. Obdavčevanje energije je eden izmed najpomembnejših instrumentov, ki jih ima država na voljo, da vpliva na končno ceno posameznih energentov in cenovna razmerja med njimi ter s tem na doseganje ciljev okoljske in energetske politike. Zlasti pomembno je na področju obdavčitve goriv in energije za ogrevanje, zaradi možnosti zamenjave goriva s konkurenčnimi. Leta 2014 je bila odpravljena oprostitve plačila trošarine za biogoriva, ki se primešavajo fosilnim gorivom. Za popolno informacijo o izvajanju ukrepa, glej tudi povezan ukrep »Postopno zmanjševanje subvencij fosilnim gorivom«. V Strategiji razvoja Slovenije 2030 je poudarjeno načelo vključitve zunanjih stroškov po načelu onesnaževalec plača.

PRAVNE IN STRATEŠKE PODLAGE

EU ZAKONODAJA	/
NACIONALNE PRAVNE PODLAGE	/
NACIONALNE STRATEŠKE PODLAGE	Operativni program ukrepov zmanjšanja emisij toplogrednih plinov do leta 2020 (OP TGP) Akcijski načrt za obnovljive vire energije za obdobje 2010–2020 (AN-OVE) Strategija razvoja Slovenije 2030

IZVAJANJE INSTRUMENTA V LETU 2018

POTEK IZVAJANJA	V letu 2018 ⁷ je bila sprejeta nova uredba o določitvi zneska trošarine za energente, kjer so se zmanjšale trošarine za neosvinčen bencin ⁸ (za 5,8 %) in plinsko olje za pogonski namen (za 7,8 %). Višina trošarine za goriva za ogrevanje ELKO so zadnjih nekaj let (2016–2018) ostale nespremenjene.
DOSEŽENI UČINKI	Spremljanje učinkov ni predvideno.

PREDVIDENO IZVAJANJE INSTRUMENTA V OBDOBJU 2019–2020

PREDVIDENO IZVAJANJE	Nadaljnje spremembe so v pripravi v okviru projekta Zelena proračunska reforma.
PREDVIDENI UČINKI	Spremljanje učinkov ni predvideno.

PRIPOROČILA ZA ODLOČANJE

Ni posebnih priporočil.

VIRI PODATKOV

Uredba o določitvi zneska trošarine za energente (Uradni list RS, št. 34/18)

DATUM PRIPRAVE

4. april 2019

⁷ Uredba o določitvi zneska trošarine za energente (Uradni list RS, št. [34/18](#))

⁸ Z vsebnostjo svinca do 0,013 g/l in z oktanskim številom do manj kot 98, neosvinčen bencin do 0,013 g/l in z oktanskim številom 98 ali več.

POSTOPNO ZMANJŠEVANJE SUBVENCIJ FOSILNIM GORIVOM

SPLOŠEN OPIS

OZNAKA INSTRUMENTA	OP TGP: OR-2, NORG-3	
UČINEK V SEKTORJU	večsektorski	
VPLIV NA SEKTOR ETS ALI NEETS	neETS ☒	ETS ☐
TGP NA KATERE VPLIVA INSTRUMENT	ogljikov dioksid (CO ₂)	
VRSTA INSTRUMENTA	ekonomski	
ODGOVORNOST ZA IZVAJANJE	MF	
NA KATERE CILJE VPLIVA INSTRUMENT	zmanjšanje rabe energije ☒ zmanjšanje emisij TGP ☒ povečanje rabe OVE ☐ drugo: zmanjšanje onesnaževal zraka ☒	
KRATEK OPIS	Ukrep OP TGP naslavlja širše področje subvencij, ki so v nasprotju s cilji zmanjševanja TGP. Cilj ukrepa je preprečevanje okolju škodljivih praks, ki so dolgoročno škodljive tudi za konkurenčnost poslovnih subjektov in družbe. Pomemben cilj ukrepa je tudi zmanjšanje stroškov za izvajanje OP TGP, saj vsako povečanje emisij zahteva dodatne ukrepe za zmanjševanje emisij in finančna sredstva zanje. Prehod je načrtovan postopno. Da bi zagotovili postopnost prehoda in ublažili potencialne kratkoročne negativne vplive na konkurenčnost proizvodnih subjektov, je ukrep dopolnjen s spodbudami za izboljšanje učinkovitosti rabe energije in zamenjavo goriv.	

PRAVNE IN STRATEŠKE PODLAGE

EU ZAKONODAJA	/
NACIONALNE PRAVNE PODLAGE	/
NACIONALNE STRATEŠKE PODLAGE	Operativni program ukrepov zmanjšanja emisij toplogrednih plinov do leta 2020 (OP TGP)

IZVAJANJE INSTRUMENTA V LETU 2018

POTEK IZVAJANJA	Aktualna ostajata pravilnika iz leta 2017 o vračilu trošarine (za energente, ki se porabijo za pogon kmetijske in gozdarske mehanizacije⁹, za industrijsko-komercialni namen, in za komercialni prevoz¹⁰) ohranjata dosedanje ureditev glede vračila trošarin. V letu 2018 je bila sprejet le pravilnik o dopolnitvi pravilnika o načinu vračila trošarine za energente, ki se porabljajo za kmetijsko gozdarsko mehanizacijo, ki dodaja člen o normativni porabi goriva za gozdne površine, kjer se izvajajo dela za odpravo posledic škode zaradi prenamnožitve podlubnikov.
-----------------	--

9 Pravilnik o načinu vračila trošarine za energente, ki se porabijo za kmetijsko in gozdarsko mehanizacijo (Uradni list RS, št. 70/17 in 8/18)

10 Pravilnik o načinu vračila trošarine za energente, ki se porabijo za industrijsko-komercialni namen in komercialni prevoz (Uradni list RS, št. 70/17)

DOSEŽENI UČINKI Za spremljanje področja je razvit kazalec okolju škodljive subvencije, s katerim se ocenjuje stanje na področju subvencij, ki so v nasprotju z cilji zmanjševanja TGP (glej zvezek 2). V letu 2018 se je obseg subvencij povečal.

PREDVIDENO IZVAJANJE INSTRUMENTA V OBDOBJU 2019–2020

PREDVIDENO IZVAJANJE Nadaljnje spremembe so v pripravi v okviru projekta Zelena proračunska reforma – pregledane in analizirane obstoječe davčne olajšave

PREDVIDENI UČINKI Spremljanje učinkov ni predvideno.

PRIPOROČILA ZA ODLOČANJE

Potrebno je zagotoviti postopno zmanjševanje okolju škodljivih subvencij. Glej priporočila za ukrep Zelena proračunska reforma z utemeljitvijo.

VIRI PODATKOV

- Pravilnik o načinu vračila trošarine za energente, ki se porabijo za industrijsko-komercialni namen in komercialni prevoz (Uradni list RS, št. 70/17)
- Pravilnik o načinu vračila trošarine za energente, ki se porabijo za kmetijsko in gozdarsko mehanizacijo (Uradni list RS, št. 70/17 in 8/18)
- FURS

DATUM PRIPRAVE

6. junij 2019

1.4.3 Zeleno javno naročanje in javno naročanje inovacij

RAZŠIRITEV IN NADGRADNJA SISTEMA ZELENEGA JAVNEGA NAROČANJA (ZEJN), VKLJUČNO Z UVAJANJEM JAVNEGA NAROČANJA INOVACIJ

SPLOŠEN OPIS

OZNAKA INSTRUMENTA	OP TGP: OR-4, OS-13, OP-6 AN URE: J.1 AN OVE: 22, 34 OP EKP		
UČINEK V SEKTORJU	večsektorski		
VPLIV NA SEKTOR ETS ALI NEETS	neETS ☒	ETS ☐	
TGP NA KATERE VPLIVA INSTRUMENT	ogljikov dioksid (CO ₂)		
VRSTA INSTRUMENTA	predpisi		
ODGOVORNOST ZA IZVAJANJE	MJU, MF		
NA KATERE CILJE VPLIVA INSTRUMENT	zmanjšanje rabe energije ☒ zmanjšanje emisij TGP ☒ povečanje rabe OVE ☒ drugo: zmanjšanje onesnaževal zraka ☒		
KRATEK OPIS	Cilj OP TGP je, da bodo na ravni države in lokalnih skupnosti sprejeti dodatni ukrepi za povečanje deleža zelenih javnih naročil na 50 %. Načrtovano je, da bo uveljavljeni sistem razširjen na nove kategorije izdelkov za področje učinkovite rabe energije, v skladu z že potrjenimi programskimi dokumenti AN URE in na drugih področjih, v zvezi z zmanjšanjem emisij TGP. OP EKP načrtuje tudi podporo projektom komercializacije razvitih rešitev ter vstopu novih tehnologij na trg za pridobitev referenc preko javnih naročil za inovacije, pred-komercialnih javnih naročil in demonstracijskih projektov, in sicer tudi v okviru tehnične pomoči.		

PRAVNE IN STRATEŠKE PODLAGE

EU ZAKONODAJA	/
NACIONALNE PRAVNE PODLAGE	Uredba o zelenem javnem naročanju (Ur. l. RS, št. 51/17) Zakon o javnem naročanju (ZJN-3; Ur. l. RS, št. 91/15 in 14/18)
NACIONALNE STRATEŠKE PODLAGE	Operativni program ukrepov zmanjšanja emisij toplogrednih plinov do leta 2020 (OP TGP) Akcijski načrt za energetska učinkovitost za obdobje 2017–2020 (AN URE) Akcijski načrt za obnovljive vire energije za obdobje 2010–2020 (AN-OVE) Operativni program za izvajanje evropske kohezijske politike v obdobju 2014–2020 (OP EKP)

IZVAJANJE INSTRUMENTA V LETU 2018

POTEK IZVAJANJA	V letu 2017 je bila sprejeta prenova <i>Uredbe o zelenem javnem naročanju</i> (Ur. l. RS, št. 51/17), ki je začela veljati 1. 1. 2018. ZeJN je obvezno za 20 skupin predmetov (prej 12). Razširilo se je na naslednje predmete naročanja: cestno razsvetljavo in prometno signalizacijo, grelnike vode, tekstilne izdelke, sanitarne armature, električne sijalke in tovarnjake za zbiranje odpadkov. S spremembo uredbe ZeJN ni več obvezno za gradnjo in projektiranje vseh javnih stavb, ampak samo za poslovne in upravne javne stavbe. Po podatkih iz letnih statističnih poročil o oddanih javnih naročilih se sistem zelenega javnega naročanja postopno širi. Leta 2017 je delež v številu naročil, v katera je bil vključen vsaj en okoljski vidik, znašal 32 %, kar je za 1,6 odstotne točke več kot leto prej. V skupni vrednosti vseh javnih naročil so ta naročila s 792 milijoni evrov predstavljala dobro četrtino. Po številu je bilo največ ZeJN na področju naročanja blaga (80 %), največji delež vrednosti teh naročil pa je odpadel na področje gradenj (54 %). Okoljske zahteve so najpogostejše vključene v tehnične specifikacije, pri merilih za oddajo javnega naročila pa so naročniki okoljske vidike upoštevali v 49 % vseh zelenih naročil, ki pa so predstavljala le 15 % celotne vrednosti teh naročil. Vsaj eno zeleno javno naročilo je leta 2017 oddalo 616 naročnikov, še vedno pa je bilo 364 naročnikov, ki so oddali vsaj eno javno naročilo, a nobeno ni bilo zeleno. Za leto 2018 še ni podatkov.
-----------------	--

DOSEŽENI UČINKI	Učinki instrumenta so posredni, zato njihovo spremljanje ni predvideno.
-----------------	---

PREDVIDENO IZVAJANJE INSTRUMENTA V OBDOBJU 2019–2020

PREDVIDENO IZVAJANJE	Pripravljen je predlog <i>Uredbe o spremembah in dopolnitvah Uredbe o zelenem javnem naročanju</i>, s katero bo zmanjšan obseg izjem pri prenovi stavb oboroženih sil, tako da bo le-ta usklajen z <i>Direktivo 2012/27/EU o energetske učinkovitosti</i>. Predvidene so sistemske in podporne dejavnosti in poddejavnosti na področju ZeJN, med drugim priprava vzorčne dokumentacije, zbirka podatkov o dobrih praksah, prenos znanja na delavnicah, redna usposabljanja in pomoč, pilotni projekti in natečaj z nagrado za najbolj inovativno zeleno javno naročilo, najbolj zelen naročnik.
----------------------	---

PREDVIDENI UČINKI	Učinki instrumenta so posredni, zato njihovo spremljanje ni predvideno.
-------------------	---

PRIPOROČILA ZA ODLOČANJE

Ni posebnih priporočil.

VIRI PODATKOV

- MOP
- Statistična poročila o oddanih javnih naročilih v posameznih letih (<http://www.djn.mju.gov.si/sistem-javnega-narocanja/letna-porocila>)

DATUM PRIPRAVE

28. maj 2019

1.4.4 Označevanje in minimalni standardi za izdelke in naprave

ENERGIJSKO IN OKOLJSKO OZNAČEVANJE IN MINIMALNI STANDARDI ZA IZDELKE IN NAPRAVE		
SPLOŠEN OPIS		
OZNAKA INSTRUMENTA	OP TGP: OR-1 AN URE: V.2	
UČINEK V SEKTORJU	večsektorski	
VPLIV NA SEKTOR ETS ALI NEETS	neETS ☒	ETS ☐
TGP NA KATERE VPLIVA INSTRUMENT	ogljikov dioksid (CO ₂)	
VRSTA INSTRUMENTA	predpisi	
ODGOVORNOST ZA IZVAJANJE	MzI DE, Tržni inšpektorat RS, Inšpektorat RS za infrastrukturo	
NA KATERE CILJE VPLIVA INSTRUMENT	zmanjšanje rabe energije ☒ zmanjšanje emisij TGP ☒ povečanje rabe OVE ☐ drugo: _____ ☐	
KRATEK OPIS	Med obveščanje potrošnikov sodi tudi energijsko označevanje proizvodov. Zahteve zanj so opredeljene v <i>Energetskem zakonu (EZ-1)</i> , izhajajo pa iz <i>Direktive 2010/30/EU</i> , ki jo je leta 2017 na evropski ravni nadomestila <i>Uredba (EU) 2017/1369 o vzpostavitvi okvira za označevanje z energijskimi nalepkami</i> . Ravno tako so v EZ-1 opredeljene tudi zahteve za okoljsko primerno zasnovo proizvodov, povezanih z energijo, ki izhajajo iz <i>Direktive 2009/125/ES</i> .	
PRAVNE IN STRATEŠKE PODLAGE		
EU ZAKONODAJA	Uredba (EU) 2017/1369 o vzpostavitvi okvira za označevanje z energijskimi nalepkami (UL L 198 z dne 28. 7. 2017, str. 1) Direktiva 2009/125/ES o vzpostavitvi okvira za določanje zahtev za okoljsko primerno zasnovo izdelkov, povezanih z energijo (prenovitev) (UL L 285 z dne 31. 10. 2009, str. 10)	
NACIONALNE PRAVNE PODLAGE	Energetski zakon (Ur. l. RS, št. 17/14 in 81/15)	
NACIONALNE STRATEŠKE PODLAGE	Operativni program ukrepov zmanjšanja emisij toplogrednih plinov do leta 2020 (OP TGP) Akcijski načrt za energetske učinkovitost za obdobje 2017–2020 (AN URE)	
IZVAJANJE INSTRUMENTA V LETU 2018		
POTEK IZVAJANJA	Zahteve se v slovenski pravni red prenašajo neposredno z uredbami Evropske komisije. Leta 2018 na tem področju ni bilo sprememb. Nadzor nad tem ukrepom izvajata Tržni inšpektorat RS in Inšpektorat RS za infrastrukturo. Tržni inšpektorat je leta 2018 opravil inšpekcijski nadzor nad 166 sesalniki, ki se napajajo iz električnega omrežja, v klasičnih trgovinah in spletnih prodajalnah. V klasičnih prodajalnah enegijska	

nalepka ni bila prisotna oz. ni bila ustrezna pri 7 % proizvodov, v spletnih prodajalnah pa je bilo takih primerov še vedno več kot polovica. Zahtevam okoljsko primerne zasnove so ustrezali vsi sesalniki. S področja okoljsko primerne zasnove in energijskega označevanja je bilo pregledanih tudi 12 plinskih kotlov, pri katerih ni bilo ugotovljenih nepravilnosti. Inšpektorat je izvedel tudi vzorčenje kuhalnih plošč, pri katerih preskusni laboratorij ni ugotovil neskladnosti z zahtevami za okoljsko primerno zasnovo.

Inšpektorat RS za infrastrukturo je leta 2018 izvedel 4 inšpekcijske preglede na področju okoljsko primerne zasnove izdelkov, ki rabijo energijo, načrtovanih je bilo 10 pregledov.

DOSEŽENI UČINKI

Učinki instrumenta so posredni, zato njihovo spremljanje ni predvideno.

PREDVIDENO IZVAJANJE INSTRUMENTA V OBDOBJU 2019–2020

PREDVIDENO IZVAJANJE

Načrtovano je nadaljnje izvajanje ukrepa.

Marca 2019 je Evropska komisija za hladilnike, pomivalne, pralne in pralno-sušilne stroje, elektronske prikazovalnike, vključno s televizorji, sijalke in komercialne hladilnike potrdila končno obliko novih energijskih nalepk, ki se bodo v trgovinah pojavile s 1. marcem 2021. Za omenjene naprave in še 5 drugih skupin proizvodov, za katere energijsko označevanje ni predvideno, bo Evropska komisija predvidoma junija 2019 sprejela nove predpise o okoljsko primerni zasnovi.

Od 1. 1. 2019 morajo proizvajalci naprave, ki morajo biti označene z energijsko nalepko, pred prodajo na evropskem trgu registrirati v evropski bazi EPREL (European Product Database for Energy Labelling). Naprave, ki so prišle v prodajo med 1. 8. 2017 in koncem leta 2018, morajo proizvajalci vpisati v register najkasneje do konca junija 2019, vpis naprav, ki so bile na trgu prisotne pred 1. 8. 2017, pa ni obvezen.

Tržni inšpektorat RS bo leta 2019 na področju okoljsko primerne zasnove izdelkov, ki rabijo energijo, preverjal naprave v omrežni pripravljenosti, označevanje z energijskimi nalepkami in podatkovnimi karticami pa bo preverjal pri svetilih.

Inšpektorat RS za infrastrukturo ima tudi za leto 2019 predvidenih 10 inšpekcijskih pregledov na področju okoljsko primerne zasnove izdelkov, ki rabijo energijo.

PREDVIDENI UČINKI

Učinki instrumenta so posredni, zato njihovo spremljanje ni predvideno.

PRIPOROČILA ZA ODLOČANJE

Ni posebnih priporočil.

VIRI PODATKOV

- Poslovno poročilo Tržnega inšpektorata Republike Slovenije 2018, februar 2019, poglavje 5.3.11 (<http://www.ti.gov.si/fileadmin/ti.gov.si/pageuploads/dokumenti/TirsPoslovnoPorocilo2018.pdf>)
- Sektorski program nadzora v letu 2019: Tržni inšpektorat Republike Slovenije (<http://www.ti.gov.si/fileadmin/ti.gov.si/pageuploads/dokumenti/TirsSektorskiProgram2019.pdf>)
- Letno poročilo o delu Inšpektorat RS za infrastrukturo za leto 2018, maj 2019 (http://www.ii.gov.si/fileadmin/ii.gov.si/pageuploads/O_INSPEKTORATU/Porocila/porocilo_o_d_elu_2018.pdf)

- Letni načrt dela Inšpektorata RS za infrastrukturo za leto 2019, april 2019 (http://www.ii.gov.si/fileadmin/ii.gov.si/pageuploads/O_INSPEKTORATU/Porocila/letni_nacrt_z_a_leto_2019.pdf)
- European Commission: About the energy label and ecodesign (https://ec.europa.eu/info/energy-climate-change-environment/standards-tools-and-labels/products-labelling-rules-and-requirements/energy-label-and-ecodesign/about_en)
- Evropska komisija – Informativni pregled: Na kratko o novih energijskih nalepkah, Bruselj, 11. marca 2019 (http://europa.eu/rapid/press-release_MEMO-19-1596_sl.htm)

DATUM PRIPRAVE

22. maj 2019

2 Usposabljanje, izobraževanje, informiranje in promocija

Cilji OP TGP za to področje so:

- izobraževanje in usposabljanje za prehod v konkurenčno nizkoogljično družbo;
- krepitev kadrovskih virov za odpiranje novih zelenih delovnih mest;
- informiranje o koristih blaženja podnebnih sprememb in praktičnih vidikih izvajanja ukrepov.

2.1 Pregled stanja

V Sloveniji izvajajo aktivnosti izobraževanja, usposabljanja, informiranja in ozaveščanja na področju blaženja podobnih sprememb različni nosilci. Ključni dosežki na tem področju so:

- **Za usposabljanje so načrtovana znatna javno finančna sredstva**, predvsem iz Sklada za podnebne spremembe.
- Med vidnejšimi dosežki na tem področju v letu 2018 lahko izpostavimo odobritev projekta IP LIFE Care4Climate, ki naslavlja ozka grla pri izvajanju OP TGP. Namen projekta je tudi s pomočjo ozaveščanja, izobraževanja in usposabljanja ključnih deležnikov spodbuditi izvajanje ukrepov, določenih v OP TGP. Projekt traja od 1. 1. 2019–31. 12. 2026; znotraj projekta se bo tudi sistematično oblikoval načrt usposabljanj za NOD.
- Prvič je bila pri nas izvedena tudi Mednarodna šola Politične ekologije.
- Med dosežki na področju promocije lahko v zadnjem letu ponovno izpostavimo **Evropski teden mobilnosti**, na katerem je sodelovalo več kot 70 občin.
- V okviru OP EKP se je pričel izvajati projekt »Mehki ukrepi trajnostne mobilnosti« ki se bo izvajal do leta 2021. Projekt predstavlja izvedbo 5 ukrepov spodbujanja trajnostne mobilnosti med katerimi je tudi: kampanja ozaveščanja in promocija trajnostne mobilnosti in pa izobraževanje o trajnostni mobilnosti za vrtce in osnovne šole.
- Izobraževanje EUREM je lani v Sloveniji obeležilo 10 let usposabljanj za evropske energetske menedžerje kar predstavlja kontinuiteto na tem področju.

2.2 Priporočila

PRIPOROČILO USPOSABLJANJE/INFORMIRANJE/PROMOCIJA 01/2019

Priporoča se načrtno spremljanje izvajanja najbolj relevantnih usposabljanj in nastavitev enotnega sistema evalvacije oz. enotno metodologijo ocenjevanja učinkov teh usposabljanj.

IZVAJALEC MOP, Eko sklad, MZI, IJS

UTEMELJITEV V letu 2018 je bil pridobljen projekt IP LIFE Care4Climate, ki se je pričel izvajati 1. 1. 2019 in v katerem je veliko vsebine namenjene usposabljanju.

Projekt predstavlja dobro izhodišče za nadgradnjo ukrepa in bolj usmerjeno izvajanje usposabljanj ter tudi vrednotenje učinkov.	
PRIPOROČILO USPOSABLJANJE/INFORMIRANJE/PROMOCIJA 02/2019	
V novi finančni perspektivi OP EKP se priporoča, da se načrtno oblikujejo naloge izobraževanja in usposabljanja na zelenih delovnih mestih ter da se jih tudi realizira. V kolikor je še mogoče, se priporoča, da se v program usposabljanj na delovnem mestu vključijo tudi usposabljanja na zelenih delovnih mestih.	
<u>IZVAJALEC</u>	MGRT, MDDSZ
<u>UTEMELJITEV</u>	Za programe izobraževanja in usposabljanja na zelenih delovnih mestih so bile predvidene naloge znotraj Socialnega evropskega sklada, ki pa se niso realizirale. Ni se izkoristilo možnih finančnih možnosti za financiranje usposabljanj in izobraževanja za zelena delovna mesta. Rok za realizacijo naloge je bil konec leta 2016. Naloga je bila do leta 2019 nerealizirana.
PRIPOROČILO USPOSABLJANJE/INFORMIRANJE/PROMOCIJA 03/2019	
Aktivnosti informiranja in ozaveščanja naj se bolj ciljno usmerijo; npr. v ukrepe, ki se ne izvajajo oz. se slabo izvajajo ali imajo težave npr. črpanje nekaterih sredstev Eko sklada. Hkrati se naj ohranja določena kontinuiteta določenih ozaveščevalnih akcij, saj se nemalokrat zgodi, da so akcije zgolj enkratne, potem pa se tema več ne pojavi.	
<u>IZVAJALEC</u>	MOP, Eko sklad
<u>UTEMELJITEV</u>	Aktivnosti informiranja in ozaveščanja so precej razdrobljene in velikokrat stihijsko usmerjene. Če bi se aktivnosti bolje načrtovale in usmerjale v ukrepe, ki se ne izvajajo oz. se slabo izvajajo, bi s tem pripomogli k njihovi boljši realizaciji.
PRIPOROČILO USPOSABLJANJE/INFORMIRANJE/PROMOCIJA 04/2019	
V aktivnosti usposabljanj, predvidenih v projektu IP LIFE Care4Climate, naj se smotrno vključuje tudi MIZŠ in ostale deležnike (npr. univerze), ki niso partner v projektu.	
<u>IZVAJALEC</u>	MOP, IJS
<u>UTEMELJITEV</u>	V pridobljenem LIFE projektu je veliko aktivnosti namenjenih usposabljanju, hkrati naj bi se v okviru projekta razvil načrt usposabljanja za NOD. Vsi relevantni akterji niso partnerji na projektu, zato se priporoča njihovo aktivno vključevanje in sodelovanje z njimi.
PRIPOROČILO USPOSABLJANJE/INFORMIRANJE/PROMOCIJA 05/2019	
Potrebno je okrepiti spodbujanje prehoda v nizkoogljično krožno gospodarstvo – s poudarkom na razvoju kakovostnih delovnih mest, ki ustvarjajo višjo dodano vrednost, bistveno zmanjšujejo škodljive vplive na okolje, zagotavljajo pogoje za ustrezno plačilo in kakovostno delovno okolje – zlasti na področjih:	
• ozaveščanja in izobraževanja javnih uslužbencev o priložnostih za spodbujanje nizkoogljičnega krožnega gospodarstva in kakovostnih delovnih mest; • prenosa dobrih praks državnega spodbujanja iz drugih držav; • zagotavljanja zgleda javne uprave in aktivne promocije tega preko ZeJN;	

- sistematične prenove šolskih in študijskih programov za izboljšanje znanj, ki so pomembna za prehod v nizkoogljično krožno gospodarstvo;
- drugih aktivnosti za specifične ciljne skupine.

IZVAJALEC MOP, SVRK, MIZŠ

UTEMELJITEV Tovrstna delovna mesta sočasno prispevajo k večji konkurenčnosti gospodarstva, večji zaposlenosti in manjšim okoljskim vplivom.

Ciljno usposabljanje za prehod v nizkoogljično gospodarstvo, predvideno v OP TGP, se ne izvaja sistematično. To vrzel je potrebno izpolniti. Poleg tega je potrebna nadgradnja, skladna z usmeritvijo Strategije razvoja Slovenije – podpreti je potrebno prehod v nizkoogljično krožno gospodarstvo. Ukrepi v smeri krožnega gospodarstva (snovne učinkovitosti idr.) so bistvenega pomena za doseganje dolgoročnih podnebnih ciljev.

2.3 Spremljanje izvajanja ukrepov

V okviru spremljanja izvajanja ukrepov na področju usposabljanja, izobraževanja, informiranja in promocije so zajeti instrumenti, predstavljeni v spodnji tabeli (Tabela 12).

Tabela 12: Pregled izvajanja instrumentov na področju usposabljanja, izobraževanja, informiranja in promocije

Ime instrumenta	Strateške podlage		Vrsta instrumenta	Odgovornost	Priporočila
Spodbujanje usposabljanja	OP TGP	✓	usposabljanje	SVRK, MZI DE, MZI DP, MKGP, MOP	da
	AN URE	✓			
Informiranje in ozaveščanje ciljnih javnosti	OP TGP	✓	informiranje, ozaveščanje	MZI DE, MZI DP, MKGP, MOP	da
	AN URE	✓			
Načrtovanje in razvoj usposabljanja za prehod v NOD	OP TGP	✓	izobraževanje, usposabljanje	MOP in pristojna ministrstva	da
	AN URE				
Vključevanje podnebnih vsebin v širši proces razvoja vzgoje in izobraževanja	OP TGP	✓	izobraževanje, usposabljanje	MZIŠ, MZI (AN URE)	da
	AN URE				

SPODBUJANJE USPOSABLJANJA

SPLOŠEN OPIS

OZNAKA INSTRUMENTA	OP TGP: NU-1, NU-3 AN URE: H.4b, H.4a,, H.5.	
UČINEK V SEKTORJU	večsektorski	
VPLIV NA SEKTOR ETS ALI NEETS	neETS ☒	ETS ☐
TGP NA KATERE VPLIVA INSTRUMENT	ogljikov dioksid (CO ₂)	
VRSTA INSTRUMENTA	usposabljanje	
ODGOVORNOST ZA IZVAJANJE	SVRK, Mzi DE, Mzi DP, MKGP, MOP	
NA KATERE CILJE VPLIVA INSTRUMENT	zmanjšanje rabe energije ☒ zmanjšanje emisij TGP ☒ povečanje rabe OVE ☒ drugo: _____ ☐	
KRATEK OPIS	Usposabljanje za krepitev kadrovskih možnosti za prehod v NOD. Med drugim ciljno usmerjena usposabljanja za pripravo in izvedbo projektov na področju energetske učinkovitosti, obnovljivih virov energije in zelenih energetskih tehnologij ter drugih področij blaženja podnebnih sprememb.	

PRAVNE IN STRATEŠKE PODLAGE

EU ZAKONODAJA	/
NACIONALNE PRAVNE PODLAGE	/
NACIONALNE STRATEŠKE PODLAGE	Operativni program ukrepov zmanjšanja emisij toplogrednih plinov do leta 2020 (OP TGP) Akcijski načrt za energetske učinkovitost za obdobje 2017–2020 (AN URE)

IZVAJANJE INSTRUMENTA V LETU 2018

POTEK IZVAJANJA	Tekom leta potekajo številna usposabljanja/izobraževanja/delavnice v okviru različnih projektov in programov, katerih pa se žal sistematično ne spremlja, kot se tudi (v večini primerov) ne spremlja njihovih učinkov. Za vzpostavitev sistematičnega pristopa k usposabljanju in potrjevanju kvalifikacij za več področij energetske učinkovitosti postavlja EZ-1, ki opredeljuje pogoje za pridobitev licenc na neodvisne strokovnjake za izdelavo energetskih izkaznic, preglede klimatskih sistemov ter preglede ogrevalnih sistemov, predvideva usposabljanje inštalaterjev naprav na OVE in določa pogoje za izvajalce energetskega svetovanja za občane ter predvideva organizacijo njihovega dodatnega rednega izobraževanja. V letu 2018 je vstopil v veljavo novi pravilnik o usposabljanju, licencah in registru licenc neodvisnih strokovnjakov za izdelavo energetskih izkaznic. Na področju stavb so se izvajala naslednja usposabljanja: • dvakrat na leto usposabljanje za redne preglede klimatskih sistemov (v registru je trenutno 18 strokovnjakov); izvajalec je Univerza v Ljubljani,
-----------------	---

Fakulteta za strojništvo, Laboratorij za ogrevalno, sanitarno in solarno tehniko ter klimatizacijo;

- za izdelovalce energetskih izkaznic (do 26.10.2018 izdanih 389 licenc neodvisnim strokovnjakom, izdelovalcem energetskih izkaznic), brezplačno neodvisno energetsko svetovanje za občane v okviru mreže ENSVET (sredstva Ekosklada);
- po Pravilniku o strokovnem usposabljanju in preiskuzu znanja za upravljalce energetskih naprav (Ur. l. RS, št. 92/15) usposabljanja izvaja Zveze društev energetikov Slovenije; usposabljanja vključujejo tudi učinkovito rabo energije;
- potekalo je izobraževanje »Evropski energetski menedžer – EUREM, ki ga izvaja IJS-center za energetsko učinkovitost;
- usposabljanja inženirjev in arhitektov za področje trajnostne gradnje, energetske učinkovitosti, zelenega javnega naročanja potekajo v okviru Inženirske zbornice Slovenije, Zbornice za arhitekturo in prostor in Slovenskega združenja za trajnostno gradnjo – GBC Slovenija.

* Se pa v letu 2018 ni izvajalo usposabljanje upravnikov večstanovanjskih stavb, ki jih je v preteklosti izvajal ZRMK ob finančni podpori Eko sklada. * V letu 2018 se ni izvajalo usposabljanje inštalaterjev naprav na OVE, tudi ne usposabljanje za preglede ogrevalnih sistemov (dejavnost so pokrili z alternativni ukrepi).

Finančno podporo projektom izobraževanja in usposabljanja je v letu 2018 nudil tudi Eko sklad, ki je v letu 2018 podprl:

- strokovno izpopolnjevanje arhitektov-energetska prenova stavb;
- usposabljanje gradbenih inšpektorjev URE in OVE v stavbah in skoraj nič energijska gradnja in prenova (ZRMK);
- izobraževanja za spremembe; mladi za mlade o trajnostni mobilnosti in trajnostnem razvoju (Študentsko društvo Iskra);
- poletno energetsko šolo;
- Ekoskladov zimski tabor ponovne uporabe-pridobivanje znanj trajnostnega izdelovanja izdelkov;
- Mednarodno šolo politične ekologije. Poleg osrednjega dogodka poletne šole (od 3. 9. –7. 9. 2018) je bilo novembra in decembra organiziranih še 5 dogodkov o politični ekologiji, ki so bili pretežno namenjeni študentom.

Nevladna organizacija Umanotera je v sklopu projekta Klima za podnebje (projekt se je financiral iz Podnebnega sklada) izvedla usposabljanje izobraževalcev in mladih o podnebnih spremembah.

Za sektor kmetijstvo glej ukrep v sektorju kmetijstvo(zvezek 4).

Iz sklada za Podnebne spremembe je bilo v letu 2018 za sofinanciranje nevladnih organizacij, kjer je bilo med vsebinskimi področji navedeno tudi usposabljanje, namenjenih slabih 259.000 evrov.

Predvidena so bila tudi sredstva OP EKP; Socialnega evropskega sklada in sicer za ukrep Priprava programom izobraževanja in usposabljanja za zaposlovanje na zelenih delovnih mestih in sicer za dve nalogi: Priprava programa uposabljanja in načrta impkementacije s področja zelenega gospodarstva, trajnostnega razvoja in Oblikovanje posebnih programov uposabljanja za zaposlovanje na zelenih delovnih mestih. Odgovorni resor za nalogo je bil MGRT v sodelovanju z MDDSZ. Rok za realizacijo naloge je bil konec leta 2016. Naloga je do leta 2019 bila nerealizirana.

DOSEŽENI UČINKI

Učinki tega ukrepa se posebej ne vrednotijo, imajo pa neposredne učinke na druge ukrepe.

PREDVIDENO IZVAJANJE INSTRUMENTA V OBDOBJU 2019–2020

PREDVIDENO IZVAJANJE

Iz sredstev Sklada za podnebne spremembe je pod sredstvi za nevladne organizacije in širšo civilno družbo za leto 2019 predvidenih 2,3 milijona evrov (sofinanciranje nevladnih organizacij) in 0,5 milijona evrov za podnebne aktivnosti širše civilne družbe, iz sklada bodo sofinancirani projekti usposabljanja v letu tudi v okviru tehnične pomoči; skupna sredstva tehnične pomoči znašajo 3, 1 milijona evrov

Umanotera v letu 2019 (do 15. 10. 2019) nadaljuje s projektom Klima za podnebje, v sklopu projekta pa nadaljuje tudi z usposabljanji.

V letu 2019 se je pričelo izvajanje projekta LIFE CARE4CLIMATE, katari naslavlja ozka grla pri izvajanju OP TGP. Namen projekta je s pomočjo ozaveščanja, izobraževanja in usposabljanja ključnih deležnikov spodbuditi izvajanje ukrepov, določenih v OP TGP. Projekt traja od 1.1.2019-31. 12.2026. Natančen terminski plan aktivnosti še ni znan.

Iz sklada za Podnebne spremembe se bodo sredstva namenila tudi za LIFE projekt CARE4CLIMATE in sicer v vrednosti 3,2 milijona evrov.

Pripravlja se popravek pravilnika za usposabljanje inštalaterjev naprav za OVE, ob spremembi EZ bodo prenesli nove zahteve mej direktive in na njej do konca izgradili ukrep.

ZDES bo nadaljeval z usposabljanji za upravljavca energetskih naprav.

OP EKP je v okviru prednostne naloge Spodbujanje energetske učinkovitosti, pametnega upravljanja z energijo in uporabo obnovljivih virov energije v javni infrastrukturi, vključno z javnimi stavbami, in stanovanjskem sektorju načrtovana izvedba komplementarnih ukrepov, ki vključujejo tudi:

- usposabljanje mikro in MSP podjetij, izvajalcev v gradbeništvu, podpora povezovanju podjetij (npr. v konzorcije), ki izvajajo sanacije in novogradnje za uspešno izvajanje projektov;
- neformalno in formalno izobraževanje in usposabljanje izvajalcev energetske sanacije stavb;
- usposabljanje izvajalcev skoraj nič-energijske gradnje.

Na področju kmetijstva se bodo v sklopu PRP še naprej izvajala javna naročila za usposabljanja.

Konec leta 2018 je Eko Sklad objavil razpis za sofinanciranje NVO na področju varstva okolja in podnebnih sprememb v višini 550 000 milijona evrov. (sredstva so iz Sklada za podnebne spremembe) Sofinancirani projekti bodo izvedeni v letu 2019 in do aprila 2021.

PREDVIDENI UČINKI

Učinki tega ukrepa se posebej ne vrednotijo, imajo pa neposredne učinke na druge ukrepe.

PRIPOROČILA ZA ODLOČANJE

Znotraj projekta Care4Climateje veliko vsebine namenjene usposabljanju. Smiselno bi bilo načrtno spremljati izvajanje najbolj relevantnih usposabljanj in nastaviti tudi sistem evalvacije oz. enotno metodologijo ocenjevanja učinkov teh usposabljanj. Finančna sredstva za usposabljanje naj se namensko in sistematično (načrtno) usmerjajo v ukrepe, ki se slabo izvajajo/se ne izvajajo oz. le to šepa in bi s pomočjo usposabljanj lahko bil dosežen napredek.

VIRI PODATKOV

- Program porabe sredstev Sklada za podnebne spremembe v letu 2019
- Umanotera – letno poročilo 2018
- Eko sklad – osnutek letnega poročila 2018
- Poročilo izvajanja Programa razvoja Podeželja
- Enotna zbirka ukrepov; za boljše zakonodajno in poslovne okolje (www.enotnazbirkaukrepov.gov.si)
- Sestanki z deležniki, neposredne informacije pridobljene od ministrstev, izvajalcev usposabljanj, javno dostopni podatki iz spleta

DATUM PRIPRAVE

29. marec 2019

INFORMIRANJE IN OZAVEŠČANJE CILJNIH JAVNOSTI

SPLOŠEN OPIS

OZNAKA INSTRUMENTA	OP TGP: NU-4 AN URE: H.3		
UČINEK V SEKTORJU	večsektorski		
VPLIV NA SEKTOR ETS ALI NEETS	neETS ☒	ETS	☐
TGP NA KATERE VPLIVA INSTRUMENT	ogljikov dioksid (CO ₂)		
VRSTA INSTRUMENTA	informiranje/ozaveščanje		
ODGOVORNOST ZA IZVAJANJE	MzI DE, MzI DP, MKGP, MOP		
NA KATERE CILJE VPLIVA INSTRUMENT	zmanjšanje rabe energije	☒	
	zmanjšanje emisij TGP	☒	
	povečanje rabe OVE	☒	
	drugo: _____	☐	
KRATEK OPIS	Informiranje in ozaveščanje v gospodinjstvih, kmetijskih gospodarstvih, podjetjih, javnih institucijah idr., ki izvajajo ukrepe za zmanjšanje emisij TGP.		

PRAVNE IN STRATEŠKE PODLAGE

EU ZAKONODAJA	/
NACIONALNE PRAVNE PODLAGE	/
NACIONALNE STRATEŠKE PODLAGE	Operativni program ukrepov zmanjšanja emisij toplogrednih plinov do leta 2020 (OP TGP) Akcijski načrt za energetske učinkovitost za obdobje 2017–2020 (AN URE)

IZVAJANJE INSTRUMENTA V LETU 2018

POTEK IZVAJANJA	<u>Opozorilo:</u> Ukrepi se izvajajo v okviru različnih projektov in v okviru programov različnih ministrstev. Poleg navedenih se aktivnosti financirajo še iz drugih nacionalnih in mednarodnih virov. Izvajanja ukrepa in učinkov se ne spremlja (dovolj) sistematično. Ravno tako ni dovolj sistematičnega načrtovanja ukrepov. V pregledu je navedenih samo nekaj primerov dobre prakse. Iz naslova ukrepa H.3. – AN URE so za ta ukrep pristojni MzI, Borzen in Eko sklad. Borzen je v ta namen vzpostavil portal Trajnostna energija, na katerem so informacije s področja URE in OVE. V letu 2018 je Borzen poleg delovanja portala pripravil oddaje Eko utrinki, ki so bile predvajane na nacionalni televiziji. MZI je vzpostavil Portal energetika, vodi tudi izvedbo vsakoletnega projekta Teden mobilnosti, v katerem je leta 2018 sodelovalo 77 občin. Eko sklad: informiranje in ozaveščanje občanov se izvaja tudi preko mreže energetskih svetovalcev ENSVET, po Sloveniji je razpršenih 55 pisarn v katerih deluje 58 posebej usposobljenih energetskih svetovalcev, v letu 2018 je bilo zabeleženih 9546 aktivnosti (nasveti s pisnim poročilom, članki, e-nasveti, predavanja...), sodelujejo tudi z Eko šolami: enegetski
-----------------	---

svetovalci so v šolah, vrtcih predavali o učinkoviti rabi energije in obnovljivih virih energije, izveden je bil teden energetskega svetovanja (med 14.-21. 10. 2018) na 10-ih lokacijah izbranih trgovskih centrov po SLO (ocena, da je bilo v tem obdobju danih 900 brezplačnih nasvetov),

- nadaljevali so s promocijo preko člankov, oddaj, predavanj (oddaja Ambienti, časnik finance Eko dežela, Štajerski tednik...), spletne strani Moja Občina, Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti, Sicer je pa Eko sklad v letu 2018 finančno ali kako drugače podprl tudi druge komunikacijske aktivnosti (Dnevi energetikov, Okoljsko srečanje, Odprte hiše Slovenije 2018, Posvet e-mobilnost-ukrepi...). V okviru komunikacijskih in izobraževalnih aktivnosti je bil izveden tudi razpis, kjer so podprli 27 projektov. Na področju energetske revščine znotraj projekt ZERO je bilo pravljenih nekaj posvetov preko Slovenske filantropije in Karitasa ter nekaterimi upravniki ter Podjetniškim Inkubatorjem Kočevje.
- V letu 2017 je sklad za sofinanciranje NVO izdal razpis v vrednosti 600.000 evrov (300.000 evrov iz Podnebnega sklada in 300.000 evrov sredstev Eko sklada), sofinancirani projekti so se izvajali v letu 2018 in začetku 2019. Na razpis je prišlo 28 vlog, izbranih je bilo 10 projektov v vrednosti 553.000 EUR, med katerimi so bili izbrani tudi projekti ozaveščanja in informiranja. Leta 2018 je bil objavljen nov razpis za sofinanciranje nevladnih organizacij, razpisana so bila sredstva v višini 550.000 EUR iz sredstev Podnebnega sklada. Izbrani projekti bodo izvedeni v obdobju 2019–2021.

Agencija Republike Slovenije za okolje izdaja tudi publikacije, ki informirajo in ozaveščajo tudi o podnebnih spremembah; lani bolj odmevna predstavitev Ocena podnebnih sprememb v Sloveniji do konca 21. stoletja (november 2018)

Umanotera je v letu 2018 zaključila projekt nadaljevala s Slovenija znižuje CO₂. Projekt je evidentiral dobre prakse v Sloveniji, ki pomembno znižujejo izpuste CO₂ in hkrati prispevajo k uveljavitvi načel trajnostnega razvoja. V katalogu so zbrali in predstavili 20 dobrih praks. V letih 2017/2018 je MOP financiral selitev spletnega mesta www.slovenija-co2.si na novo infrastrukturo ter aktualizacijo vsebin in vsebinske dopolnitve. Nadaljeval se je projekt LIFE Podnebna pot 2050, ki je s številnimi dogodki in dejavnostmi (med drugim tudi foto natečajem, Podnebnim semaforjem za občine) pripomogel k informiranju in ozaveščanju o podnebnih spremembah.

Projekt LIFE Krepitev zmogljivosti (začetek januar 2016, konec junij 2018), je namenjen krepitevi znanja o pripravi in vodenju projektov program LIFE, eden od treh podprogramov je namenjen tudi podnebnim ukrepom.

Nadaljevanje projekta Clear 2.0 (Zveza potrošnikov Slovenije s partnerji), spodbujanje prehoda v NOD; ozaveščanje potrošnikov o pomenu rabe lokalnih obnovljivih virov v gospodinjstvih, prednosti nizkoogljičnih tehnologij, usmerjanje pri izbiri-nakupi in uporabi za ogrevanje in hlajenje v gospodinjstvih.

Aktivna na področju informiranja in ozaveščanja ciljnih javnosti je tudi nevladna organizacija Focus, ki je v letu 2018 sodelovala pri pripravi komunikacijskih sporočil ob izidu posebnega poročila IPCC, skupaj z Greenpeaceom so pripravili srečanje z novinarji, sporočilo za javnost in pripravili povzetek glavnih sporočil. Spremljali in komunicirali so tudi mednarodna podnebna dogajanja v Katovicah. Komunicirali pa so tudi Dolgoročno podnebno strategijo EU. Izvajali so tudi projekt Dovolj za vse-skupnostno upravljanje z življenjskimi viri v okviru katerega so organizirali promocijske aktivnosti koncepta skupnostnega upravljanja z življenjskimi

viri, zbiranje dobrih praks, ogled dobrih praks na terenu...izvedene so bile tudi delavnice...v projekt je vključena tudi Umanotera.

FOCUS je vključen tudi v projekt IDEA za razvoj inovativnih pristopov na področju izobraževanja o energetski revščini. Glavni cilj je izboljšanje obstoječih in razvoj novih inovativnih izobraževalnih metod in gradiva za usposabljanje odraslih o en. revščini. V letu 2019 se bo projekt nadaljeval. Organizirali so tudi kolesarske zajtrke, katerega namen je ozaveščanje o uporabi in pomenu kolesa kot prevoznega sredstva. V letu 2018 so izvedli 5 zajtrkov.

Društvo za energetska pismenost EN-LITE je nadaljevalo z aktivnostmi na področju iENERGIJE: digitalna, interaktivna, izobraževalno-ozaveščevalna platforma

Izšel je priročnik Prehod v zeleno gospodarstvo (Fit media) ki predstavlja globalne trende trajnostnega razvoja v Sloveniji in temeljne strateške usmeritve EU do 2020.

Iz sredstev Podnebnega sklada je bil v letu 2018 financiran tudi projekt Podnebni dosje-članki na temo podnebnih sprememb v reviji Eol; revija se je distribuirala tudi po slovenskih šolah.

V Skladu za podnebne spremembe je bilo v letu 2018 predvidenih 700 000 evrov za nevladne organizacije za vsebino ki je zajemala tudi ozaveščanja, izobraževanja, uspoabljanja.

DOSEŽENI UČINKI /

PREDVIDENO IZVAJANJE INSTRUMENTA V OBDOBJU 2019–2020

PREDVIDENO
IZVAJANJE

Z začetkom leta 2019 se je pod vodstvom MOP začel projekt LIFE IP CARE4CLIMATE (Spodbujanje zmanjšanja emisij toplogrednih plinov do 2020 s pogledom do 2030 – promocija trajnostne mobilnosti, učinkovite rabe energije, obnovljivih virov energije in rabe tal, usmerjene v blaženje podnebnih sprememb, z namenom prehoda v nizkoogljično družbo), znotraj katerega so številne aktivnosti namenjene tudi informiranju in ozaveščanju. Podrobnejši terminski načrt aktivnosti zaenkrat še ni znan.

V OP EKP je v okviru prednostne naloge Spodbujanje energetske učinkovitosti, pametnega upravljanja z energijo in uporabo obnovljivih virov energije v javni infrastrukturi, vključno z javnimi stavbami, in stanovanjskem sektorju, načrtovana izvedba komplementarnih ukrepov, ki vključujejo tudi informiranje in ozaveščanje.

V okviru OP EKP se je pričel izvajati projekt Mehki ukrepi trajnostne mobilnosti« ki se bo izvajal do leta 2021. Projekt predstavlja izvedbo 5 ukrepov spodbujanja trajnostne mobilnosti med katerimi je tudi: kampanja ozaveščanja in promocija trajnostne mobilnosti in pa izobraževanje o trajnostni mobilnosti za vrtce in osnovne šole.

Ukrep ozaveščanja in promocije trajnostne mobilnosti je razdeljen na dva sklopa in sicer: 1 sklop – ozaveščanje, informiranje in promocija trajnostne mobilnosti s pomočjo informacijsko komunikacijskih tehnologij, 2 sklop - izobraževanje za trajnostno mobilnost. Javno naročilo je bilo objavljeno konec oktobra 2018.

Izobraževanje o trajnostni mobilnosti za vrtce in osnovne šole Ukrep predstavlja izvedbo izobraževalno-ozaveščevalnih iger za otroke v vrtcih in osnovnih šolah v treh šolskih letih ter pripravo gradiv za nadaljnje izobraževanje otrok. Z izvedbo iger želimo prispevati k spreminjanju

potovalnih navad in posledično k zmanjševanju motoriziranega prometa v okolici vrtcev in osnovnih šol.

Namen projekta je izvedba celostne promocije trajnostnih oblik mobilnosti, ki zajema spodbujevalne in izobraževalne aktivnosti na državni ravni ter pripravo strokovnih smernic z apodjetja, insitucije in lokaln eskupnosti. Celotna vrednos projekta je nekoliko manj kot 3,4 milijona EUR

- kampanja za ozaveščanje in promocijo trajnostne mobilnosti (vrednost 1,8 milijona evrov),
- izobraževanje o trajnostni mobilnosti za vrtce in osnovne šole (v vrednosti 0,3 milijona evrov).

Borzen bo v letu 2019 ponovno pripravil risanke Lepši svet na področju učinkovite rabe energije za najmlajše, 5 novih delov.

Eko sklad je konec leta 2018 objavil javni razpis za financiranje nevladnih organizacij v višini 550 000 evrov (sredstav oz iz sklada za podnebne spremembe); predmet razpisa so vsebine ozaveščanja, izobraževanja, usposabljanja, informiranje, učinkovita raba energije in obnovljivih virov energije, trajnostna mobilnost in zmanjševanje onesnaženosti zraka; odpiranje projektov je marca 2019

Evropski teden mobilnosti bo v letu 2019 v znamenju hoje.

Iz sredstev Sklada za podnebne spremembe je pod sredstvi za nevladne organizacije in širšo civilno družbo predvidenih 2,3 milijona evrov (sofinanciranje nevladnih organizacij) in 0,5 milijona evrov za podnebne aktivnosti širše civilne družbe, iz sklada bodo sofinancirani projekti informiranja ozaveščanjav letiu 2019 tudi v okviru tehnične pomoči; skupna sredstva tehnične pomoči znašajo 3,1 milijona evrov.

PREDVIDENI UČINKI

Učinki tega ukrepa se posebej ne vrednotijo, imajo pa neposredne učinke na druge ukrepe.

PRIPOROČILA ZA ODLOČANJE

Aktivnosti ozaveščanja in informiranja se naj ciljno usmerijo (npr. v ukrepe, ki se ne izvajao oz. se slabo izvajajo ali imajo težave npr. črpanja sredstva Eko sklada). Hkrati se naj ohranja določena kontinuiteta ozaveščevalnih akcij, saj se nemalokrat zgodi, da so akcije zgolj enkratne in potem »tematika« izginje.

VIRI PODATKOV

- Program porabe sredstev Sklada za podnebne spremembe v letu 2019
- Umanotera – letno poročilo 2018
- Eko sklad – osnutek letnega poročila 2018
- Poročilo izvajanja Programa razvoja Podeželja
- Sestanki z deležniki, neposredne informacije od deležnikov/izvajalcev, javno dostopne informacije na spletnih straneh

DATUM PRIPRAVE

27. marec 2019

NAČRTOVANJE IN RAZVOJ USPOSABLJANJA ZA PREHOD V NOD

SPLOŠEN OPIS

OZNAKA INSTRUMENTA	OP TGP: NU-2
UČINEK V SEKTORJU	večsektorski
VPLIV NA SEKTOR ETS ALI NEETS	neETS ☒ ETS ☐
TGP NA KATERE VPLIVA INSTRUMENT	ogljivikov dioksid (CO ₂)
VRSTA INSTRUMENTA	izobraževanje / usposabljanje
ODGOVORNOST ZA IZVAJANJE	MOP in pristojna ministrstva
NA KATERE CILJE VPLIVA INSTRUMENT	zmanjšanje rabe energije ☒ zmanjšanje emisij TGP ☒ povečanje rabe OVE ☒ drugo: _____ ☐
KRATEK OPIS	OP TGP načrtuje pripravo podrobnega načrta usposabljanja za prehod v konkurenčno nizkoogljico družbo, ki bi tudi podrobno opredelil potrebe po usposabljanju za različne cilje skupne in načrtovanje priprave oz. razvoja dodatnih programov.

PRAVNE IN STRATEŠKE PODLAGE

EU ZAKONODAJA	/
NACIONALNE PRAVNE PODLAGE	/
NACIONALNE STRATEŠKE PODLAGE	Operativni program ukrepov zmanjšanja emisij toplogrednih plinov do leta 2020 (OP TGP)

IZVAJANJE INSTRUMENTA V LETU 2018

POTEK IZVAJANJA	Z začetkom leta 2019 se je pod vodstvom MOP začel projekt LIFE IP CARE4CLIMATE (Spodbujanje zmanjšanja emisij toplogrednih plinov do 2020 s pogledom do 2030 – promocija trajnostne mobilnosti, učinkovite rabe energije, obnovljivih virov energije in rabe tal, usmerjene v blaženje podnebnih sprememb, z namenom prehoda v nizkoogljico družbo), znotraj katerega je tudi načrt in aktivnosti za usposabljanje za prehod v NOD (sklop C2: Usposabljanje in krepitev zmogljivosti za prehod v NOD)
DOSEŽENI UČINKI	/

PREDVIDENO IZVAJANJE INSTRUMENTA V OBDOBJU 2019–2020

PREDVIDENO IZVAJANJE	Izvajanje aktivnosti znotraj projekta CARE4CLIMATE. Podrobnejši terminski načrt načrtovanih aktivnosti zaenkrat še ni znan.
PREDVIDENI UČINKI	Učinki tega ukrepa se posebej ne vrednotijo, imajo pa neposredne učinke na druge ukrepe.

PRIPOROČILA ZA ODLOČANJE

Tesno sodelovanje z MIZŠ in drugimi relevantnimi deležniki (npr. univerze) pri izvajanju projekta CARE4CLIMATE.

VIRI PODATKOV

Informacije pridobljene od pristojnih ministrstev (sestanki) in partnerjev projekta CARE4CLIMATE.

DATUM PRIPRAVE

28. januar 2019

VKLJUČEVANJE PODNEBNIH VSEBIN V ŠIRŠI PROCES RAZVOJA VZGOJE IN IZOBRAŽEVANJA

SPLOŠEN OPIS

OZNAKA INSTRUMENTA	OP TGP: NU-5, H.4b
UČINEK V SEKTORJU	večsektorski
VPLIV NA SEKTOR ETS ALI NEETS	neETS ☒ ETS ☐
TGP NA KATERE VPLIVA INSTRUMENT	ogljikov dioksid (CO ₂)
VRSTA INSTRUMENTA	izobraževanje / usposabljanje
ODGOVORNOST ZA IZVAJANJE	MZIŠ, Mzi (AN URE)
NA KATERE CILJE VPLIVA INSTRUMENT	zmanjšanje rabe energije ☒ zmanjšanje emisij TGP ☒ povečanje rabe OVE ☒ drugo: ☐
KRATEK OPIS	Vključevanje podnebnih vsebin v širši proces razvoja vzgoje in izobraževanja za trajnostni razvoj v Sloveniji na vseh stopnjah izobraževanja.

PRAVNE IN STRATEŠKE PODLAGE

EU ZAKONODAJA	/
NACIONALNE PRAVNE PODLAGE	/
NACIONALNE STRATEŠKE PODLAGE	Operativni program ukrepov zmanjšanja emisij toplogrednih plinov do leta 2020 (OP TGP)

IZVAJANJE INSTRUMENTA V LETU 2018

POTEK IZVAJANJA	Ukrep se izvaja. V šolskem letu 2018/2019 je bil v program Eko šol dodan nov tematski sklop Podnebne spremembe. Šole se velikokrat priključujejo tudi širšim dogodkom npr. evropski teden mobilnosti, svetovni dan Zemlje, vode..., kjer so obravnavane tudi teme podnebnih sprememb. Tema podnebnih sprememb je vključena v konference in izobraževanja, ki jih vsako leto ministrstvo organizira za ravnatelje in druge vključene v sistem izobraževanja. Tudi lani je bil izveden teden izobraževanja za trajnostni razvoj, pod okriljem Združenja izobraževalnih in svetovalnih središč Slovenije – ZiSS; neformalna izobraževanja za starejše, kjer se je tudi naslavljal podnebne spremembe. V sprejetem letnem programu izobraževanja odraslih za leto 2018 je Ministrstvo za okolje in prostor kot prvo prednostno področje: splošno izobraževanje odraslih navedlo temeljno izobraževanje odraslih o trajnostnem razvoju in podnebnih spremembah, za kar je bilo v letu 2018 načrtovanih 20 000 evrov (Podnebni sklad). Pod tretjim prednostnim področjem: usposabljanje in izobraževanje za potrebe dela je MOP izpostavil izobraževanje različnih ciljnih skupin o podnebnih spremembah
-----------------	--

ter ukrepov za prehod v zeleno in nizkoogljično gospodarstvo in družbo, za kar je bilo v letu 2018 načrtovanih 129 500 evrov (Sklad za podnebne spremembe).

Sodelovanje v mreži Climate Kic (www.climate-kic.org); Innovation for climate action, ki vključuje tudi izobraževanje. Osnutek NPVO predvideva vključitev načela trajnostnega razvoja kot enega ključnih načel vzgoje v Sloveniji, da se ljudi opolnomoči za delo in življenje v zelenem gospodarstvu in da je okoljska pismenost ključna sestavina funkcionalne pismenosti. Osnutek predvideva za doseganje ciljev nabor ukrepov na operativni ravni.

DOSEŽENI UČINKI

/

PREDVIDENO IZVAJANJE INSTRUMENTA V OBDOBJU 2019–2020

PREDVIDENO
IZVAJANJE

Načrtovane aktivnosti v prihodnosti so: posodobitev nacionalnih smernic Vzgoje in izobraževanja za trajnostni razvoj – VITR (2019–2020), imenovanje medresorske skupine z namenom vzajemnega informiranja, koordiniranja, usklajevanja in spremljanja aktivnosti na področju VITR (predvidoma v letu 2019), obstoječe smernice VITR so iz leta 2007, zato jih je potrebno pomembno dopolniti, predvsem iz vidika podnebnih sprememb, v maju 2019 se pričakuje poročilo o tem, kaj kažejo podatki merjenja dosežkov učencev na področju naravoslovne in državljanske pismenosti iz mednarodnih raziskov tudi iz vidika vsebin VITR.

Predlog iz strani MOP o večletnem programu ozaveščanja in izobraževanja o podnebnih spremembah v okviru VITR (delovni naslov: Podnebni borci in podnebni heroji), obdobje 2019–2027: zaenkrat predlog.

OP EKP 2014–2020 v okviru prednostne naloge Znanje, spretnosti in vseživljenjsko učenje za boljšo zaposljivost predvideva 8 milijonov evrov za krepitev znanja, spretnosti vseživljenjsko učenje, ki bi omogočilo hitrejšo prilagajanje spremembam na trgu dela in s tem prehodu v NOD.

Izdelava sistematičnega pregleda področja terciarnega izobraževanja: strokovnega izobraževanja in usposabljanja ter univerzitetnega izobraževanja je načrtovana – načrtuje v okviru LIFE integralnega projekta CARE4CLIMATE.

PREDVIDENI UČINKI

Učinki tega ukrepa se posebej ne vrednotijo, imajo pa neposredne učinke na druge ukrepe.

PRIPOROČILA ZA ODLOČANJE

Tesno sodelovanje oz. vključevanje MIZŠ v projekt CARE4CLIMATE, pomembnost sodelovanja med resorji; predvsem MOP in MIZŠ; zaradi prenosa aktualnega znanja in smernic glede podnebnih sprememb.

VIRI PODATKOV

- Komunikacija s pristojnimi ministrstvi, MIZŠ, MOP, in partnerji projekta CARE4CLIMATE
- Javno dostopne informacije na spletu.

DATUM PRIPRAVE

26. marec 2019

3 Ostali večsektorski ukrepi

3.1 Pregled stanja

K zmanjšanju emisij TGP prispevajo tudi drugi večsektorski ukrepi. Ukrepi obveznosti dobaviteljev energije za doseganje prihrankov končne energije pri končnih odjemalcih je natančneje opredeljen v AN URE. V prenovljeni obliki se izvaja od leta 2015, izvajanje instrumenta pa se bo nadaljevalo še vsaj do leta 2030. V okviru sheme je leta 2017 127 zavezancev zmanjšalo rabo energije pri končnih odjemalcih za 232,7 GWh, od tega je bilo 57 % vseh prihrankov doseženih v industriji, 19 % v gospodinjstvih in 11,5 % v prometu.

Eko sklad je leta 2018 odobril za 42,2 milijona evrov ugodnih kreditov, kar je skoraj polovico več kot leto prej. Znesek v letu 2018 podpisanih kreditnih pogodb je znašal 32,9 milijona evrov in se je v primerjavi z letom prej skoraj podvojil. Obseg kreditiranja se je povečal predvsem na račun večjega obsega kreditiranja okoljskih naložb občanov.

Leta 2017 je bila uveljavljena prenovljena shema podpor za spodbujanje proizvodnje električne energije iz OVE in v soprodukciji toplote in električne energije (SPTE) z visokim izkoristkom. Novi vstopi v shemo so regulirani s kvotami v okviru javnih pozivov in izbrani po kriteriju najnižje cene. Po preliminarnih ocenah je proizvodnja električne energije v okviru sheme leta 2018 znašala 938 GWh, znesek izplačil v okviru sheme pa je znašal 135,1 milijonov evrov.

3.2 Priporočila

PRIPOROČILO VEČSEKTORSKI 01/2019	
Še naprej je potrebno izboljševati spremljanje izvajanja sheme obveznega doseganja prihrankov končne energije za zavezance ter zagotoviti pogoje za njeno stabilno delovanje (izboljšanje kakovosti in razpoložljivosti podatkov, ki jih poročajo zavezanci, in sicer ne samo za namene izpolnjevanja obveznosti iz AN URE; preverjanje poročanja zavezancev o doseganju prihrankov; sprotna prenova metod za izračun prihrankov energije in odprava anomalij, ki bi lahko povzročile nerealne visoke prihranke ter posledično njihovo nizko ceno na trgu, idr.).	
<u>IZVAJALEC</u>	MzI, Agencija za energijo
<u>UTEMELJITEV</u>	Kakovost podatkov o učinkih, doseženih v okviru sheme, je vprašljiva. Ker ukrepi, ki se izvajajo, ne prispevajo samo k izpolnjevanju ciljev AN URE, je smiselno, da se spremlja in preverja tudi učinke, ki prispevajo k doseganju drugih ciljev, npr. k zmanjšanju emisije CO₂. Leta 2018 je bilo več kot tri četrtine celotnega prihranka v okviru sheme doseženega z zgolj štirimi ukrepi, kar kaže na to, da je potrebno dogajanje v shemi spremljati in jo po potrebi usmerjati.

PRIPOROČILO VEČSEKTORSKI 02/2019

Izboljšati je potrebno sistem spremljanja učinkov kreditov Eko sklada, tako da bodo na razpolago vsi potrebni podatki o doseženih učinkih po sektorjih in letih, ko so bile naložbe izvedene.

IZVAJALEC MOP, Eko sklad

UTEMELJITEV Sistematično spremljanje spodbud po sektorjih je nujno za dokazovanje doseganja ciljev na področjih energetske učinkovitosti, izrabe OVE in emisij TGP, in sicer ne samo ciljev, zastavljenih do leta 2020, ampak tudi tistih, ki bodo opredeljeni v okviru nastajajočega Nacionalnega energetskega podnebne načrta za obdobje 2021–2030 (NEPN). Ustrezno spremljanje obenem omogoča tudi ustrezno usmerjanje instrumentov.

PRIPOROČILO VEČSEKTORSKI 03/2019

V okviru sheme podpor za spodbujanje proizvodnje električne energije iz OVE in v soprodukciji toplote in električne energije z visokim izkoristkom je potrebno:

- zagotoviti realizacijo potrjenih/izbranih projektov iz zaključenih razpisov;
- zagotoviti izvedljivost prijavljenih projektov, predvsem vetrne energije in majhnih hidroelektran;
- pripraviti dodatne pozive v okviru sheme v letih 2019 in 2020 tako, da bodo sredstva prednostno namenjena projektom OVE (sončne elektrarne in SPTE na lesno biomaso idr.);
- dopolniti pravila na razpisih, da bi v shemo vstopale tudi naprave SPTE na lesno biomaso. Te naprave glede na trenutna pravila ne morejo konkurirati SPTE enotam na zemeljski plin, kjer so stroški proizvodnje električne energije bistveno nižji.

IZVAJALEC MzI, Agencija za energijo, Center za podpore – Borzen

UTEMELJITEV Povečanje proizvodnje električne energije iz obnovljivih virov energije je bistveno zaradi doseganja ciljev na področju zmanjševanja emisij TGP in 25-odstotnega deleža OVE v rabi bruto končne energije do leta 2020.

PRIPOROČILO VEČSEKTORSKI 04/2019

Čim prej je potrebno začeti s pripravo nove sheme podpor za spodbujanje proizvodnje električne energije iz OVE in v SPTE.

IZVAJALEC MzI, Agencija za energijo, Center za podpore – Borzen

UTEMELJITEV Pravočasna priprava nove sheme je bistvenega pomena za zagotavljanje kvalitetnega in stabilnega podpornega okolja za spodbujanje proizvodnje električne energije iz OVE in v SPTE tudi do leta 2030. Pomembno je zagotoviti kontinuiteto delovanja sheme, da ne bi prišlo do zastoja, podobnega tistemu iz let 2015 in 2016.

3.3 Spremljanje izvajanja ukrepov

V okviru spremljanja izvajanja ostalih večsektorskih ukrepov so zajeti instrumenti, predstavljeni v spodnji tabeli (Tabela 13).

Tabela 13: Pregled izvajanja ostalih večsektorskih ukrepov

Ime instrumenta	Strateške podlage		Vrsta instrumenta	Odgovornost	Priporočila
Obveznosti dobaviteljev energije za doseganje prihrankov končne energije pri končnih odjemalcih	OP TGP	✓	drugo (energetske storitve)	MzI, Agencija za energijo, dobavitelji energije	da
	AN URE	✓			
	AN OVE				
Posojila Eko sklada s subvencionirano obrestno mero za okoljske naložbe	OP TGP	✓	ekonomski	MOP, Eko sklad	da
	AN URE	✓			
	AN OVE				
Shema podpor za spodbujanje proizvodnje električne energije iz OVE in v soproizvodnji toplote in električne energije (SPTE) z visokim izkoristkom	OP TGP	✓	ekonomski (finančne spodbude) in podpirne aktivnosti	MzI, Agencija za energijo, Center za podpore – Borzen	da
	AN URE	✓			
	AN OVE	✓			
Predpisi s področij varstva zraka in uporabe najboljših razpoložljivih tehnologij	OP TGP		predpisi	MOP	/
	AN URE				
	AN OVE				
Instrumenti prostorskega načrtovanja za prehod v NOD	OP TGP	✓	načrtovanje	MOP	/
	AN URE	✓			
	AN OVE				

OBVEZNOSTI DOBAVITELJEV ENERGIJE ZA DOSEGANJE PRIHRANKOV KONČNE ENERGIJE PRI KONČNIH ODJEMALCIH

SPLOŠEN OPIS

OZNAKA INSTRUMENTA	OP TGP: NI-2 AN URE: H.6
UČINEK V SEKTORJU	večsektorski
VPLIV NA SEKTOR ETS ALI NEETS	neETS ☒ ETS ☒
TGP NA KATERE VPLIVA INSTRUMENT	ogljikov dioksid (CO ₂)
VRSTA INSTRUMENTA	drugo (energetske storitve)
ODGOVORNOST ZA IZVAJANJE	Mzl DE, Agencija za energijo, dobavitelji energije
NA KATERE CILJE VPLIVA INSTRUMENT	zmanjšanje rabe energije ☒ zmanjšanje emisij TGP ☒ povečanje rabe OVE ☒ drugo: _____ ☐
KRATEK OPIS	Dobavitelji energije morajo doseči prihranke končne energije pri končnih odjemalcih s tem, da jih spodbujajo k izvedbi različnih ukrepov za učinkovito rabo energije, npr. k zamenjavi starih kotlov in gospodinjskih električnih aparatov, uporabi varčnih sijalk, toplotni izolaciji stavb itd. Obveznosti izhajajo iz Direktive 2012/27/EU in EZ-1 in jih ureja Uredba o zagotavljanju prihrankov energije (Ur. l. RS, št. 96/14). Ukrep ima učinke v vseh sektorjih končne rabe energije: industriji, prometu, široki rabi (stavbah).

PRAVNE IN STRATEŠKE PODLAGE

EU ZAKONODAJA	Direktiva 2012/27/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 25. oktobra 2012 o energetske učinkovitosti, UL L 315
NACIONALNE PRAVNE PODLAGE	Energetski zakon (EZ-1), Ur. l. RS, št. 17/14 in 81/15 Uredba o zagotavljanju prihrankov energije (Ur. l. RS, št. 96/14)
NACIONALNE STRATEŠKE PODLAGE	Operativni program ukrepov zmanjšanja emisij toplogrednih plinov do leta 2020 (OP TGP) Akcijski načrt za energetske učinkovitost za obdobje 2017–2020 (AN URE)

IZVAJANJE INSTRUMENTA V LETIH 2017 IN 2018

POTEK IZVAJANJA	Leta 2017 je 127 zavezancev zmanjšalo rabo energije pri končnih odjemalcih za 232,7 GWh, pri čemer je 57 % vseh prihrankov odpadlo na ukrepe v industriji, 19 % na ukrepe v gospodinjstvih in 11,5 % na ukrepe v prometu. Več kot tri četrtine celotnega prihranka je bilo doseženega z zgolj štirimi ukrepi – z uvajanjem sistema upravljanja energije (45 %), z dodajanjem aditiva pogonskemu gorivu (11 %), z energetske učinkovito razsvetljavo v stavbah (10 %) in z vgradnjo novih kotlov z visokim izkoristkom na plin (10 %). Zavezanci so svojo obveznost iz AN URE in Uredbe o zagotavljanju prihrankov energije presegli za 15 %. Agencija za
-----------------	--

	energijo je leta 2018 začela z aktivnejšim preverjanjem prijavljenih prihrankov energije. Leta 2018 je bilo pripravljeno testno računsko orodje za izračun prihrankov energije za 10 izbranih metod iz <i>Pravilnika o metodah za določanje prihrankov energije</i>. Pripravljene so bile tudi strokovne podlage za prenovo tega pravilnika.
DOSEŽENI UČINKI	Z izvedbo projektov URE in izrabe OVE v okviru sheme obveznega doseganja prihrankov končne energije za zavezance je bilo leta 2017 doseženo: • zmanjšanje rabe energije: 232,7 GWh/leto • povečanje proizvodnje energije iz OVE: 3,5 GWh/leto • zmanjšanje emisije CO₂: 65,7 kt/leto Učinke so izračunali zavezanci sami v skladu s <i>Pravilnikom o metodah za določanje prihrankov energije</i> (Ur. l. RS, št. 67/15 in 14/17). Kakovost podatkov o povečanju proizvodnje energije iz OVE in zmanjšanju emisije CO₂ je vprašljiva. Podatkov za leto 2018 še ni na razpolago.

PREDVIDENO IZVAJANJE INSTRUMENTA V OBDOBJU 2019–2020

PREDVIDENO IZVAJANJE	Načrtovano je nadaljnje izvajanje ukrepa. Sistem obveznosti energetske učinkovitosti se bo v skladu z <i>Direktivo (EU) 2018/2002 o spremembi Direktive 2012/27/EU o energetske učinkovitosti</i>, ki je bila sprejeta decembra 2018, nadaljeval tudi v obdobju 2021–2030. Predvidena je izdelava računskega orodja za izračun prihrankov z navodili za vse metode iz <i>Pravilnika o metodah za določanje prihrankov energije</i>.
PREDVIDENI UČINKI	V skladu z AN URE in <i>Uredbo o zagotavljanju prihrankov energije</i> morajo zavezanci v letih 2019 in 2020 dosegati prihranke energije v višini 0,75 % prodane energije v preteklem letu ter 0,25 % vsako leto pri prodaji motornega bencina in dizelskega goriva v prometu. Na osnovi tega je v AN URE za shemo obveznega doseganja prihrankov končne energije za zavezance za leti 2019 in 2020 načrtovan okvirni prihranek 262 GWh letno. Točno vrednost se določi na podlagi dejansko prodane energije v predhodnem letu.

PRIPOROČILA ZA ODLOČANJE

V skladu z nadgradnjo iz prenove AN URE je potrebno še naprej izboljševati spremljanje izvajanja sheme ter zagotoviti pogoje za njeno stabilno delovanje (izboljšanje kakovosti in razpoložljivosti podatkov, ki jih poročajo zavezanci, in sicer ne samo za namene izpolnjevanja obveznosti iz AN URE; preverjanje poročanja zavezancev o doseganju prihrankov; sprotna prenova metod in odprava anomalij, ki bi lahko povzročile nerealne visoke prihranke ter posledično njihovo nizko ceno na trgu, idr.).

VIRI PODATKOV

- Agencija za energijo
- Poročilo o doseženih prihrankih končne energije v sistemu obveznosti energetske učinkovitosti v letu 2017, Agencija za energijo, junij 2018 (<https://www.agen-rs.si/izvajalci/ove-ure/ucinkovita-raba-energije/porocanje-zavezancev-o-izpolnjenih-ciljih-prihranka-energije>)
- Ocena izvajanja AN URE 2020 za leto 2017, IJS-DP-12672, december 2018
- Strokovne podlage za prenovo metod za določanje prihrankov energije – Leto 2018, IJS-DP-12676, december 2018

- Uredba EU 2018/1999 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. decembra 2018 o upravljanju energetske unije in podnebnih ukrepov, UL L 328, z dne 21. 12. 2018 (<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/?uri=CELEX:32018R1999>)
- Direktiva (EU) 2018/2002 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. decembra 2018 o spremembi Direktive 2012/27/EU o energetske učinkovitosti, UL L 328, z dne 21. 12. 2018 (<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/?uri=CELEX:32018L2002>)

DATUM PRIPRAVE

16. april 2019

POSOJILA EKO SKLADA S SUBVENCIONIRANO OBRESTNO MERO ZA OKOLJSKE NALOŽBE

SPLOŠEN OPIS

OZNAKA INSTRUMENTA	OP TGP: NS-2, OI-4 AN URE: J.4, G.1, G.2, I.2		
UČINEK V SEKTORJU	večsektorski		
VPLIV NA SEKTOR ETS ALI NEETS	neETS ☒	ETS ☒	
TGP NA KATERE VPLIVA INSTRUMENT	ogljikov dioksid (CO ₂)		
VRSTA INSTRUMENTA	ekonomski		
ODGOVORNOST ZA IZVAJANJE	MOP, Eko Sklad		
NA KATERE CILJE VPLIVA INSTRUMENT	zmanjšanje rabe energije	☒	
	zmanjšanje emisij TGP	☒	
	povečanje rabe OVE	☒	
	drugo: _____	☐	
KRATEK OPIS	Eko sklad spodbuja okoljske naložbe s krediti z ugodno obrestno mero. Ukrep ima učinke v vseh sektorjih končne rabe energije: industriji, prometu, široki rabi (stavbah), pri oskrbi z energijo in ravnanju z odpadki ter v industrijskih procesih.		

PRAVNE IN STRATEŠKE PODLAGE

EU ZAKONODAJA	/
NACIONALNE PRAVNE PODLAGE	/
NACIONALNE STRATEŠKE PODLAGE	Operativni program ukrepov zmanjšanja emisij toplogrednih plinov do leta 2020 (OP TGP) Akcijski načrt za energetske učinkovitost za obdobje 2017–2020 (AN URE)

IZVAJANJE INSTRUMENTA V LETU 2018

POTEK IZVAJANJA	Leta 2018 je Eko sklad odobril za 42,2 milijona evrov ugodnih kreditov, kar je skoraj polovico več kot leto prej. Znesek v letu 2018 podpisanih kreditnih pogodb je znašal 32,9 milijona evrov in se je v primerjavi z letom prej skoraj podvojil. Obseg kreditiranja se je povečal predvsem na račun večjega obsega kreditiranja okoljskih naložb občanov. Večina občanov je hkrati izkoristila tudi možnost pridobitve nepovratne finančne spodbude. Skupno je bilo odobrenih 2.428 kreditov, lani 1.354, od tega 24 za pravne osebe v skupni vrednosti 9,2 milijona evrov. Leto prej je bilo za pravne osebe odobrenih 6 kreditov v skupni vrednosti 6,9 milijona evrov. V strukturi vrednosti odobrenih kreditov se je delež kreditov za pravne osebe zmanjšal s 27 na 22 %. Podpisanih kreditnih pogodb je bilo 1.881, od tega 21 s pravnimi osebami. 99 % sredstev podpisanih pogodb je bilo namenjenih financiranju naložb na področju varstva zraka in podnebja. Pri pravnih osebah so bile med podpisanimi pogodbami tudi 3 za izrabo OVE, in sicer za hidroelektrarno, sončno elektrarno in soproizvodnjo toplote in električne energije na lesno
-----------------	--

	biomaso. Pri občanah je bilo 61 % skupne vrednosti podpisanih kreditnih pogodb namenjenih ukrepom URE, 38 % pa ukrepom izrabe OVE. Skupni znesek v letu 2018 porabljenih kreditov je znašal 31,9 milijona evrov, in je bil v primerjavi z letom 2017 višji za 45 %. 6,6 % teh sredstev je bilo namenjenih za izvajanje 19 naložb pravnih oseb, 16 % za izvajanje 7 naložb občin, preostale tri četrtine za kreditiranje 1.980 okoljskih naložb občanov.
DOSEŽENI UČINKI	Eko sklad v svojem poročilu objavlja podatke o učinkih kreditov, ki se nanašajo na podpisane pogodbe in ne na v posameznem letu porabljene kredite. Podatki za pravne osebe niso razpoložljivi po sektorjih.

PREDVIDENO IZVAJANJE INSTRUMENTA V OBDOBJU 2019–2020

PREDVIDENO IZVAJANJE	Načrtovano je nadaljnje izvajanje ukrepa. V začetku leta 2019 so bili za kreditiranje naložb odprti naslednji pozivi: 59OB17 za občane (vrednost razpoložljivih sredstev je bila leta 2018 povišana na 45 milijonov evrov), 56PO16 za pravne osebe (vrednost razpoložljivih sredstev je bila leta 2018 povišana na 15 milijonov evrov) ter 60LS17 in 61ONS17 za javni sektor (pri slednjem je bila vrednost razpoložljivih sredstev leta 2018 povišana na 20 milijonov evrov). V skladu s poslovno politiko Eko sklada za obdobje 2016–2020 znaša predvideni okvir razpisanih sredstev posojil za leti 2019 in 2020 letno 25 milijonov evrov, od tega za občane 8, za pravne osebe 9 in za občine 8 milijonov evrov. Za stavbe je v prenovi AN URE in dopolnitvi DSEPS kot dodatek obstoječim shemam povratnih in nepovratnih sredstev predviden tudi razvoj novih finančnih instrumentov. Z začetkom leta 2019 se je pod vodstvom MOP začel projekt <i>LIFE IP CARE4CLIMATE (Spodbujanje zmanjšanja emisij toplogrednih plinov do 2020 s pogledom do 2030 – promocija trajnostne mobilnosti, učinkovite rabe energije, obnovljivih virov energije in rabe tal, usmerjene v blaženje podnebnih sprememb, z namenom prehoda v nizkoogljično družbo)</i>, v okviru katerega je predviden tudi razvoj finančnih instrumentov za spodbujanje naložb v celovito energetske prenove stanovanjskih stavb in energetske učinkovitost v podjetjih. Podrobnejši terminski načrt načrtovanih aktivnosti zaenkrat še ni znan.
PREDVIDENI UČINKI	Predvideni učinki instrumenta niso načrtovani.

PRIPOROČILA ZA ODLOČANJE

Potrebno je izboljšati sistem spremljanja učinkov kreditov Eko sklada, tako da bodo na razpolago vsi potrebni podatki o doseženih učinkih po sektorjih in letih, ko so bile naložbe izvedene. Zlasti pri posojilih za občane je potrebno paziti, da zaradi možnosti hkratne pridobitve nepovratnih sredstev ne pride do dvojnega štetja doseženih učinkov.

VIRI PODATKOV

- Eko sklad, osnutek Letnega poročila Eko sklada za leto 2018, februar 2019
- Eko sklad, Poslovna politika Eko sklada v obdobju od 2016 do 2020, marec 2016 (<https://www.ekosklad.si/o-eko-skladu/publikacije>)
- Projekt *LIFE IP CARE4CLIMATE*, interno gradivo

DATUM PRIPRAVE

16. april 2019

SHEMA PODPOR ZA SPODBUJANJE PROIZVODNJE ELEKTRIČNE ENERGIJE IZ OVE IN V SOPROIZVODNJI TOPLOTE IN ELEKTRIČNE ENERGIJE (SPTE) Z VISOKIM IZKORISTKOM

SPLOŠEN OPIS

OZNAKA INSTRUMENTA	OP TGP: OS-5, OI-3 AN URE: V.3 AN OVE: 1	
UČINEK V SEKTORJU	večsektorski	
VPLIV NA SEKTOR ETS ALI NEETS	neETS ☒	ETS ☐
TGP NA KATERE VPLIVA INSTRUMENT	ogljikov dioksid (CO ₂)	
VRSTA INSTRUMENTA	ekonomski (finančne spodbude) in podporne aktivnosti	
ODGOVORNOST ZA IZVAJANJE	Mzl, Agencija za energijo, Center za podpore – Borzen	
NA KATERE CILJE VPLIVA INSTRUMENT	zmanjšanje rabe energije ☒ zmanjšanje emisij TGP ☒ povečanje rabe OVE ☒ drugo: prihranek primarne energije ☒	
KRATEK OPIS	Obratovalne podpore v shemi (v obliki premije ali fiksne cene) so namenjene spodbujanju proizvodnje električne energije iz OVE in v soproizvodnji toplote in električne energije (SPTE) z visokim izkoristkom v vseh sektorjih in sicer v napravah SPTE, manjših od 20 MW, ali elektrarnah na OVE manjših od 10 MW, z izjemo vetrnih polj, ki morajo biti manjša od 50 MW. Pretežni del učinkov sheme je dosežen v sektorju EU-ETS, za sektor ESD je zlasti relevantno spodbujanje oskrbe s toploto v SPTE, vključno z napravami SPTE na OVE. Glej tudi Zvezek 7: Emisije TGP in sektor EU-ETS.	

PRAVNE IN STRATEŠKE PODLAGE

EU ZAKONODAJA	/
NACIONALNE PRAVNE PODLAGE	Energetski zakon (EZ-1) : • Uredba o podporah elektriki, proizvedeni iz obnovljivih virov energije in v soproizvodnji toplote in elektrike z visokim izkoristkom • Uredba o zagotavljanju prihrankov energije • Uredba o izdaji deklaracij za proizvodne naprave in potrdil o izvoru električne energije • Uredba o obveznih meritvah na proizvodnih napravah, ki prejemajo za proizvedeno električno energijo potrdila o izvoru in podpore • Uredba o določanju količine električne energije, ki je proizvedena v soproizvodnji toplote in električne energije z visokim izkoristkom ter določanju izkoristka pretvorbe biomase • Uredba o načinu določanja in obračunavanja prispevkov za zagotavljanje podpor proizvodnji električne energije v

NACIONALNE STRATEŠKE PODLAGE	soproizvodnji z visokim izkoristkom in iz obnovljivih virov energije
	• Uredba o podelitvi koncesije in načinu izvajanja gospodarske javne službe dejavnost operaterja trga z elektriko • Uredba o pravilih za pripravo napovedi položaja proizvodnih naprav na obnovljive vire energije in soproizvodnjo z visokim izkoristkom na trgu z električno energijo • Uredba o zagotavljanju prihrankov energije pri končnih odjemalcih
	Operativni program ukrepov zmanjšanja emisij toplogrednih plinov do leta 2020 (OP TGP)
	Akcijski načrt za energetska učinkovitost za obdobje 2017–2020 (AN URE)
	Akcijski načrt za obnovljive vire energije za obdobje 2010–2020 (AN-OVE)

IZVAJANJE INSTRUMENTA V LETU 2018

POTEK IZVAJANJA	Uveljavljena je bila prenovljena shema, skladna z EZ-1 iz leta 2014, ki je shemo zelo spremenil, z namenom obvladovanja stroškov za podpore. Novi vstopi v shemo so regulirani s kvotami v okviru javnih pozivov in izbrani po kriteriju najnižje cene. Cilji sheme so skladno z EZ-1 opredeljeni v AN OVE. Leta 2016 so bili sprejeti podzakonski akti, ki urejajo področje, shema pa je bila priglašena EK. Prvi razpis za vstop novih naprav v prenovljeno podporno shemo v vrednosti 10 milijonov evrov je bil objavljen decembra leta 2016, sledili pa so mu še trije, in sicer septembra 2017, februarja 2018 in decembra 2018, vsak od njih ravno tako v vrednosti 10 milijonov evrov. V okviru razpisa iz leta 2016 je bilo za vstop v podporno shemo izbranih 78 naprav s skupno nazivno močjo 61,4 MW, od tega je 44 % te moči odpadlo na enote SPTE, 41 % pa na vetrne elektrarne. V okviru razpisa iz leta 2017 je bilo za vstop v shemo izbranih 93 naprav s skupno nazivno močjo 98 MW, kar 82 % te moči pa je odpadlo na vetrne elektrarne. V okviru razpisa iz februarja 2018 je bilo za vstop v shemo izbranih najmanj naprav, 41, a z do zdaj največjo skupno močjo 129 MW. Še nekoliko več moči, 84 %, je ponovno odpadlo na vetrne elektrarne. Potem, ko leta 2016 zaradi prehoda na novo shemo v shemo ni vstopila nobena nova proizvodna naprava, je leta 2017 v shemo vstopilo 6 novih naprav s skupno močjo 12,9 MW, in sicer 2 napravi za soproizvodnjo na fosilna goriva in 4 hidroelektrarne. V letu 2018 je do zdaj vstopilo 12 novih naprav s skupno močjo 3,9 MW, od tega je bilo največ naprav za soproizvodnjo na fosilna goriva, 6, in 3 sončne elektrarne. Zaenkrat ni v shemo vstopila še nobena vetrna elektrarna – te se v okviru zaključenih razpisov predstavljale največji delež tako po številu kot tudi po moči, 29 oz. 74 %.
DOSEŽENI UČINKI	Leta 2017 so naprave, vključene v shemo, proizvedle 945 GWh električne energije ali 6 % manj kot leto prej, kar je predvsem posledica prenehanja prejemanja podpore za nekatere večje enote. Glede na leto prej se je zmanjšal tudi znesek izplačil v okviru sheme, in sicer za 2 % na 143,5 milijona evrov. K manjšemu zmanjšanju izplačil v primerjavi z zmanjšanjem proizvodnje električne energije je pripomoglo hidrološko manj ugodno, pa zato v povprečju bolj s soncem obsevano leto, saj so sončne elektrarne za shemo relativno dražji vir. Ob koncu leta 2017 je bilo v shemo vključenih 3.864 enot, leto prej 3.888, s skupno nazivno močjo 412 MW. K prihranku primarne energije prispevajo tako enote SPTE, ki povečujejo učinkovitost

izrabе energije pri proizvodnji električne energije, kot tudi sončne in vetrne elektrarne ter hidroelektrarne, ki nadomeščajo proizvodnjo električne energije iz fosilnih virov. Zaradi manjše proizvodnje električne energije, je bil prihranek primarne energije, dosežen leta 2017, za 4,5 % manjši kot leto prej in je znašal 1,35 TWh. Preliminarne ocene za leto 2018 kažejo na le nekoliko nižjo proizvodnjo električne energije kot v letu 2017 (938 GWh). Znesek izplačil v okvirju sheme je v letu 2018 znašal 135,1 milijonov evrov. Moč je ostala nespremenjena oz. moč tistih naprav, ki so izstopile iz sheme je enaka moči tistih, ki so v shemo vstopile.

PREDVIDENO IZVAJANJE INSTRUMENTA V OBDOBJU 2019–2020

PREDVIDENO IZVAJANJE	Izpeljani bodo postopki za vstop v podporno shemo tudi v letu 2019. Delovanje sheme je predvideno le do konca leta 2019, vendar je že bil poslan predlog komisiji, da bi se trenutna shema podaljšala do leta 2026.
PREDVIDENI UČINKI	Ob boljši realizaciji izbranih projektov bo zagotovljen večji prihranek primarne energije in nadaljnje povečevanje prihranka emisij TGP.

PRIPOROČILA ZA ODLOČANJE

Povečanje proizvodnje električne energije iz obnovljivih virov energije je bistvenega pomena za doseganje cilja OVE do leta 2020. Zato se priporoča, da:

- se zagotovi realizacijo potrjenih/izbranih projektov iz zaključenih razpisov;
- se preverja oz. zagotovi izvedljivost prijavljenih projektov, predvsem vetrne energije in majhnih hidroelektran;
- se pripravijo dodatni pozivi v okvirju sheme v letih 2019 in 2020 tako, da bodo sredstva prednostno namenjena projektom OVE (sončne elektrarne in SPTE na lesno biomaso idr.), saj bodo s tem učinki na zmanjšanje emisij TGP največji;
- se dopolnijo pravila na razpisih, da bi v shemo vstopale tudi naprave soproizvodnje toplote in elektrike z visokim izkoristkom na lesno biomaso. Te naprave glede na trenutna pravila ne morejo konkurirati SPTE enotam na zemeljski plin, kjer so stroški proizvodnje električne energije bistveno nižji.

Poleg tega priporočamo tudi, da se čimprej začne z pripravo nove podporne sheme in se s tem zagotovi kvalitetno in stabilno podporno okolje tudi do leta 2030.

VIRI PODATKOV

- Borzen, Center za podpore, poročila (<https://www.borzen.si/sl/Domov/menu2/Center-za-podpore-proizvodnji-zelene-energije/Pro%C4%8Dila-in-podatki/Pro%C4%8Dila>)
- Agencija za energijo, javni pozivi za vstop v shemo in ostali dokumenti (<https://www.agen-rs.si/obnovljivi-viri-energije>)

DATUM PRIPRAVE

1. april 2019

PREDPISI S PODROČIJ VARSTVA ZRAKA IN UPORABE NAJBOLJŠIH RAZPOLOŽLJIVIH TEHNOLOGIJ

SPLOŠEN OPIS

OZNAKA INSTRUMENTA	ni oznake
UČINEK V SEKTORJU	večsektorski
VPLIV NA SEKTOR ETS ALI NEETS	neETS ☒ ETS ☒
TGP NA KATERE VPLIVA INSTRUMENT	ogljikov dioksid (CO ₂)
VRSTA INSTRUMENTA	predpisi
ODGOVORNOST ZA IZVAJANJE	MOP
NA KATERE CILJE VPLIVA INSTRUMENT	zmanjšanje rabe energije ☐ zmanjšanje emisij TGP ☐ povečanje rabe OVE ☐ drugo: <u>zmanjšanje emisij onesnaževal zraka in drugih vplivov na okolje</u> ☒
KRATEK OPIS	Izvajanje Direktive o industrijskih emisijah (2010/75/EU). Cilj direktive je uveljavljanje najboljših razpoložljivih tehnologij (BAT) preko okoljskih dovoljenj za naprave in njihovega nadzora. S tem usmerja izbiro novih naprav in spodbuja zamenjavo obstoječih naprav tako, da morajo naprave ustrezati pogojem in določilom iz direktive oz. standardom iz referenčnih dokumentov (BREF). Direktiva določa tudi mejne emisijske vrednosti za velike kurilne naprave. Direktiva je bila v slovenski pravni red prenesena z Zakonom o spremembah in dopolnitvah Zakona o varstvu okolja (ZVO-1F) (92/13) ter z uredbo o mejnih vrednostih emisije snovi v zrak iz velikih kurilnih naprav. Direktiva vpliva na več sektorjev od oskrbe z energijo, industrije do kmetijstva in odpadkov. Direktiva za velike kurilne naprave omogoča izjeme pri doseganju mejnih vrednosti emisij onesnaževal za naprave, ki so navedene v prehodnem nacionalnem načrtu. Prehodni načrt je bil pripravljen za obdobje 2016–2020 in predpisuje kvote za naprave TE TOL, TET in Vipap.

PRAVNE IN STRATEŠKE PODLAGE

EU ZAKONODAJA	Direktiva o industrijskih emisijah (2010/75/EU)
NACIONALNE PRAVNE PODLAGE	Zakon o varstvu okolja (ZVO-1F) (92/13), Uredba o mejnih vrednostih emisije snovi v zrak iz velikih kurilnih naprav (Ur. l. RS št. 103/15)
NACIONALNE STRATEŠKE PODLAGE	Operativni program ukrepov zmanjšanja emisij toplogrednih plinov do leta 2020 (OP TGP) Akcijski načrt za energetska učinkovitost za obdobje 2017–2020 (AN URE) Operativni program za izvajanje evropske kohezijske politike v obdobju 2014–2020 (OP EKP)

IZVAJANJE INSTRUMENTA V LETU 2018

POTEK IZVAJANJA TE TOL v letu 2018 ni omejeval obratovanja, saj so kvote dosegali z izvajanjem primarnih ukrepov za zmanjševanje emisij NO_x.

DOSEŽENI UČINKI Spremljanje učinkov ni predvideno.

PREDVIDENO IZVAJANJE INSTRUMENTA V OBDOBJU 2019–2020

PREDVIDENO IZVAJANJE Do oktobra 2019 bo v TE TOL postavljen sistem deNO_x za čiščenje dimnih plinov, kar bo znižalo emisije pod mejne vrednosti.

PREDVIDENI UČINKI Spremljanje učinkov ni predvideno.

PRIPOROČILA ZA ODLOČANJE

Ni posebnih priporočil.

VIRI PODATKOV

- Uredba o emisijah snovi v zrak iz velikih kurilnih naprav (Ur. l. RS, št. 103/15)
- Prehodni nacionalni načrt za velike kurilne naprave za obdobje 2016-2020 (35400 -10/2015/5)
- TE TOL, Irena Debeljak

DATUM PRIPRAVE

1. april 2019

INSTRUMENTI PROSTORSKEGA NAČRTOVANJA ZA PREHOD V NOD¹¹

SPLOŠEN OPIS

OZNAKA INSTRUMENTA	OP TGP: OS-1, OP-7		
UČINEK V SEKTORJU	večsektorski		
VPLIV NA SEKTOR ETS ALI NEETS	neETS ☒	ETS	☐
TGP NA KATERE VPLIVA INSTRUMENT	ogljikov dioksid (CO ₂)		
VRSTA INSTRUMENTA	načrtovanje		
ODGOVORNOST ZA IZVAJANJE	MOP		
NA KATERE CILJE VPLIVA INSTRUMENT	zmanjšanje rabe energije	☒	
	zmanjšanje emisij TGP	☒	
	povečanje rabe OVE	☐	
	drugo: _____	☐	
KRATEK OPIS	Ukrepi zmanjšanja potreb po mobilnosti, spodbujanja trajnostne mobilnosti in multimodalnosti v okviru prostorske politike. Ukrepi, ki zmanjšujejo potrebe po energiji v stavbah in naseljih v okviru prostorske politike. Pravila za načrtovanje poselitve in pravila za načrtovanje in graditev objektov so določena s Prostorskim redom, ki vključuje tudi pravila za v zvezi z učinkovito rabo energije pri načrtovanju in prenovi naselij.		

PRAVNE IN STRATEŠKE PODLAGE

EU ZAKONODAJA	/
NACIONALNE PRAVNE PODLAGE	/
NACIONALNE STRATEŠKE PODLAGE	Operativni program ukrepov zmanjšanja emisij toplogrednih plinov do leta 2020 (OP TGP)

IZVAJANJE INSTRUMENTA V LETU 2018

POTEK IZVAJANJA	V pripravi je <i>Strategija prostorskega razvoja Slovenije</i> (SPRS). Integracija ciljev prehoda v nizkoogljčno družbo v prostorsko politiko je eden od ciljev procesa priprave dokumenta. V teku je priprava okoljskega poročila, na katerega je treba še pred začetkom javne razprave pridobiti mnenje o njegovi ustreznosti. Od 1. 7. 2018 je v veljavi <i>novela Zakona o urejanju prostora</i>, Ur. l. RS, št. 61/2017. S stališča zmanjševanja emisij TGP so pomembne spremembe, ki se nanašajo na občinske prostorske akte, prostorski red, regionalno načrtovanje, vključevanje javnosti, postopke prevlade javnega interesa in prednostno usmerite poselitve v urbana območja. V javni obravnavi je bil predlog <i>Predlog Pravilnika o občinskem prostorskem načrtu in občinskem podrobnem prostorskem načrtu</i>, ki bo nadomestil dva sedaj veljavna pravilnika: Pravilnik o vsebini, obliki in načinu priprave občinskega prostorskega načrta ter pogojev za določitev območij sanacij razpršene gradnje in območij za razvoj in širitev naselij in Pravilnik o
-----------------	--

11. Praviloma bi instrumente prostorskega načrtovanja uvrstili med horizontalne ukrepe zelene rasti. Vendar bi to zahtevalo širšo obravnavo razvoja, kot pa ga obravnava OP TGP v poglavju Zelena gospodarska rast v OP TGP, zahtevalo bi obravnavo tudi drugih vidikov družbenega razvoja, ne le gospodarskega.

vsebinsi, obliki in načinu priprave občinskega podrobnega prostorskega načrta.

DOSEŽENI UČINKI Spremljanje učinkov ni predvideno.

PREDVIDENO IZVAJANJE INSTRUMENTA V OBDOBJU 2019–2020

PREDVIDENO IZVAJANJE Načrtovana sta javna obravnava in odločanje o SPRS do leta 2019, ki bo razširil nabor ukrepov za prehod v NOD na področju transporta v okviru prostorske politike.

Načrtovana je priprava Akcijskega programa za izvajanje SPRS.

PREDVIDENI UČINKI Spremljanje učinkov ni predvideno.

PRIPOROČILA ZA ODLOČANJE

Ni posebnih priporočil.

VIRI PODATKOV

- PIRS
- Enotna zbirka ukrepov za boljše zakonodajno in poslovno okolje
- Spletna stran MOP

DATUM PRIPRAVE

10. april 2019

4 Spremljanje izvajanja OP TGP in mednarodno poročanje

4.1 Pregled stanja in priporočila

Spremljanje izvajanja in mednarodno poročanje o napredku in projekcijah (po Uredbi 535/2013, MMR) so v letu 2017, 2019 in 2018 (poročanje UNFCCC) potekali ustaljeno. Predvidene *ex ante* in *ex post analize* za spremljanje izvajanja in načrtovanje podnebne politike so se v sklopu projekta LIFE Podnebna pot 2050 okrepile in se bodo v letu 2019 še okrepile tudi znotraj projekta IP LIFE Care4Climate.

V skladu z *Uredbo o upravljanju energetske unije* morajo države članice do 31. 12. 2019 pripraviti *Nacionalne energetske podnebne načrte (NEPN)*, ki bodo vsebovali ukrepe za doseganje ciljev zmanjšanja emisij TGP za obdobje 2021–2030 s pogledom do 2040. Načrti se bodo obnavljali vsakih 10 let. Vlada je za pripravo NEPN-a imenovala medresorsko delovno skupino. Izbran je bil tudi konzorcij institucij, za namen strokovne in tehnične podpore ter pripravo NEPN-a, ki ga vodi Institut »Jožef Stefan.« Konec leta 2018 je Slovenija Evropski komisiji posredovala osnutek NEPN-a.

Skladno z omenjeno Uredbo in *Pariškim sporazumom* bodo države pripravile tudi svoje *Dolgoročne strategije za nizke emisije* za prihodnjih petdeset let, rok za oddajo je 1. 1. 2020.

V letu 2017 so bila pridobljena sredstva za izvedbo projekta *LIFE ClimatePath2050*. Projekt, ki se je leta 2017 tudi začel izvajati, je namenjen nadgradnji sistema spremljanja izvajanja ukrepov za zmanjšanje emisij TGP in pripravi projekcij. [PRIPOROČAMO](#), da MOP čim bolj **poveže vse naloge spremljanja in načrtovanja v naslednjih letih** in pri tem v čim večji meri – kjer je to možno – izkoristi rezultate in orodja, ki bodo razvita v okviru projekta *LIFE ClimatePath2050*.

Predvideno je, da bo sistem spremljanja izvajanja podnebne politike, razvit v okviru projekta *LIFE ClimatePath2050*, v prihodnje prevzel vlogo osrednjega sistema za spremljanje politike blaženja podnebnih sprememb v Sloveniji in podpiral tudi spremljanje izvajanja NEPN za dimenziji nizkoogljičnost in energetska učinkovitost.

V okviru projekta LIFE Podnebna pot 2050 so bile nadgrajene metodologije za izdelavo projekcij v prometu, tudi s povezovanjem različnih modelov. Nadgradnja je bila končana v letu 2019. V letu 2019 je bila podpisana tudi pogodba med MOP in IJS za pripravo podatkov za nov model COPERT 5. V okviru naloge bo potrebno vzpostaviti tudi sistem, ki bo omogočal redno uporabno najnovejših podatkov o prevoženih kilometrih.

4.2 Spremljanje izvajanja ukrepov

Tabela 14: Pregled izvajanja ukrepov na področjih spremljanja izvajanja, priprave projekcij in mednarodnega poročanja leta 2018 ter predvideno izvajanje v letih 2019 in 2020

Ime	Oznaka ukrepa	Opis	Odgovor -nost	Izvajanje 2018	Predvideno izvajanje 2019–2020	Viri podatkov
Projekcije emisij TGP in poročanje EK	OP TGP: NSP-2	Poročanje EK o projekcijah in ukrepih po Uredbi 535/2013 (MMR) do 15. marca na vsaki dve leti.	MOP	Slovenija je EK poročala v letu 2017 skladno z zahtevami, pri tem so bile osvežene projekcije emisij TGP. V predlogu Uredbe o upravljanju Energetske unije je predvidena nova obveznost poročanja EK. Države članice bodo morale pripraviti Državne energetske podnebne načrte (NEPN) in o njih poročati EK. Slovenija se na novo obveznost pripravlja. V letu 2018 je bil izbran konzorcij za izdelavo strokovnih podlag za NEPN, konec decembra 2018 je bil na evropsko komisijo poslan prvi osnutek NEPN-a. V letu 2017 je bila ustanovljena medresorska delovna skupina za pripravo NEPN.	Rok za naslednje poročanje Evropski komisiji v okviru mehanizma MMR je bil 15. marec leta 2019. Poročanje je bilo izvedeno. Po Uredbi (EU) 2018/1999 Evropskega parlamenta in Sveta o upravljanju energetske unije in podnebnih ukrepov je rok za izdelavo NEPN 31. 12. 2019.	MOP, MZI, splet (EU)
Poročanje UNFCCC	OP TGP: NSP-3	Izdelava državnih poročil UNFCCC skladno z navodili		Obveznost poročanja za leto 2018 je obsegala: Tretje dvoletno poročilo Slovenije in Sedmo državno poročilo UNFCCC. Obe sta bili posredovani UNFCCC kot enotno poročilo v začetku leta 2018.	V letu 2019 bo pripravljeno Četrto dvoletno poročilo Slovenije UNFCCC.	IJS, splet
Nadgradnja metodologije za izdelavo projekcij v prometu	OP TGP: NSP-4	Nadgradnja metodologije za izdelavo projekcij v prometu: povezava modelov v uporabi v Sloveniji za izdelavo projekcij v prometu. Vzpostavitev zajema podatkov o rabi goriv na področju tranzitnega prometa.		V okviru projekta LIFE ClimatePath2050 so bile nadgrajene metodologije za izdelavo projekcij tudi s povezovanjem različnih modelov. Nadgradnja je bila končana v letu 2019.	Marca 2019 je bila podpisana pogodba med MOP in IJS za pripravo podatkov za nov model COPERT 5, ki bo omogočal kakovostnejšo oceno emisij toplogrednih plinov in onesnaževal zraka za nazaj (evidence). V okviru naloge bo potrebno vzpostaviti tudi sistem, ki bo omogočal redno uporabo najnovejših podatkov o prevoženih kilometrih v modelu COPERT.	IJS
Razvoj modelov za pripravo projekcij do leta 2050 in vrednotenja	OP TGP: NSP-5	V podporo pogajanjem o novih ciljih v mednarodnem prostoru in razvojnim		Nadaljevalo se je izvajanje projekta LIFE Podnebna pot 2050 (projekt se je pričel izvajati leta 2017), katerega namen je priprava strokovnih podlag za Dolgoročno	V okviru projekta LIFE ClimatePath2050 se bodo razvijali modeli za projekcije emisij TGP za prihodnjih petdeset let. Razviti in	IJS

Ime	Oznaka ukrepa	Opis	Odgovor -nost	Izvajanje 2018	Predvideno izvajanje 2019–2020	Viri podatkov
učinkov na zeleno gospodarsko rast		strategijam države bodo razviti modeli za vrednotenje učinkov do leta 2050.		strategijo za nizke emisije za prihodnjih petdeset let, razvoju modelskih orodij za projekcije emisij TGP v Sloveniji in spodbujanju uporabe strokovnih podlag za odločanje. Hkrati so se začele pripravljati tudi strokovne podlage oz. izdelava Nacionalno podnebno energetskega načrta-NEPN. Začel se je izvajati tudi raziskovalni projekt Vrednotenje ukrepov za zmanjševanje emisij TGP v industriji, Projekt bo omogočal kvalitetnejše odločanje o možnostih prehoda v nizkoogljično krožno gospodarstvo za industrijo in državo	povezani bodo energetske modeli in modeli za vrednotenje makroekonomskih učinkov ter modeli za projekcije emisij v drugih sektorjih, vključno s ponori emisij TGP. Nadaljevanje raziskovalnega projekta.	
Razširjena analiza stroškovne učinkovitosti in učinkov izvajanja ukrepov zmanjšanja emisij TGP	OP TGP: NSP-6	Kot osnovo za programiranje nadaljnjih ukrepov ter optimizacijo že sprejetih ukrepov bodo izdelane razširjene analize izvajanja ukrepov s poudarkom na ekonomski analizi.		Glej prejšnji ukrep.	V okviru navedenega projekta LIFE ClimatePath2050 je v letu 2019 načrtovana analiza stroškovne učinkovitosti ukrepov	IJS
Uskladitev metodologije za ocenjevanje učinka ukrepov na zmanjšanje emisij TGP	OP TGP: NSP-7	Predvidena je uskladitev metodologije za poročanje, in sicer za ocenjevanje ukrepov glede zmanjšanja emisij TGP, zlasti za ukrepe v okviru naslednjih subvencioniranih in obveznih programov oz. shem: AN URE, AN OVE, ukrepov kohezijske politike, izvajanja podporne sheme, subvencij Eko sklada, sheme obveznega doseganja prihrankov končne energije za zavezanca idr.		Leta 2018 so bile pripravljene strokovne podlage za prenovu metod za določanje prihrankov energije. Za 10 od skupaj 33 metod iz Pravilnika o metodah za določanje prihrankov energije (Ur. l. RS, št. 67/15 in 14/17) je bilo pripravljeno računsko orodje za izračun prihrankov energije, proizvodnje energije iz OVE in zmanjšanja emisije CO ₂ .	Računsko orodje za izračun prihrankov energije bo v prvi polovici leta 2019 v testiranju pri zavezancih v okviru sheme obveznega doseganja prihrankov končne energije. Če bo odziv pozitiven, bodo v računsko orodje vključene tudi preostale metode iz Pravilnika. V okviru projekta LIFE ClimatePath2050 je v letu 2020 načrtovana tudi uskladitev in nadgradnja metodologije za vrednotenje učinkov ukrepov na zmanjšanje emisij TGP.	IJS

5 Organizacija izvajanja

OP TGP za to področje ne zastavlja ciljev.

5.1 Kadrovske zmogljivosti

Družboslovna analiza, ki je bila izvedena v sklopu projekta LIFE Podnebna pot 2050 in je bila usmerjena na kadrovske zmogljivosti posameznih institucij, ki so vključene v izvajanje OP TGP, uporabo analitičnih podlag za odločanje ter identifikacijo ključnih komunikacijskih in organizacijskih težav in ovir, ki se pojavljajo pri izvajanju ukrepov, je pokazala, da obstaja sistemska kadrovska podhranjenost, ki je predvsem izrazita na MOP-u.

Kadrovsko se MOP v letu 2018 ni okrepil. V Oddelku za podnebne spremembe (notranji organizacijski enoti MOP) je bilo lani zaposlenih 6 oseb, ravno tako so imeli dve osebi na pripravniških mestih. Navedeno število se nanaša na vse naloge podnebne politike – ne le tiste, ki so predmet OP TGP¹².

Sicer so v letu 2019 predvidene nove zaposlitve na Oddelku za izvajanje Sklada za podnebne spremembe. Ravno tako so predvidene okrepitve v sklopu projekta IP LIFE Care4Climate. Kljub novim zaposlitvam pa bi MOP potreboval še dodatne okrepitve pri izvajanju in načrtovanju podnebne politike. Vzpostavil bi se naj tudi Direktorat za podnebne spremembe.

Zaradi kadrovske podhranjenosti vsega, kar je predvideno v OP, niti ne morejo izvajati. Vse prepogosto se sistemske težave pomanjkljivega povezovanja med institucijami in pomanjkanja krovnega koncepta na ravni posameznih institucij in na ravni države rešujejo z dobro komunikacijo med zaposlenimi znotraj institucije ali med institucijami.

5.2 Koordinacija izvajanja

OP TGP je kompleksen program z ukrepi v osmih sektorjih. Skoraj polovica ukrepov OP TGP se izvaja v sodelovanju dveh ali več institucij¹³. Program posebej poudarja področja oz. ukrepe, ki so

12 OP TGP obravnava blaženje podnebnih sprememb (ne pa tudi prilagajanja nanje) in ukrepe za zmanjšanje emisij TGP po Odločbi 2009/406/ES (ne pa tudi v sektorju EU-ETS).

13 OP TGP 2020 je kompleksen program, ki se izvaja v osmih sektorjih oz. področjih: (1) stavbe oz. raba goriv v široki rabi, (2) promet, (3) oskrba z energijo, (4) raba goriv v industriji, (5) procesne emisije, (6) odpadki, (7) kmetijstvo, (8) raba zemljišč in sprememba rabe zemljišč, ter s tremi večjimi sklopi večsektorskih instrumentov: (1) zelena gospodarska rast, (2) izobraževanje, usposabljanje, informiranje in promocija, (3) drugi večsektorski ukrepi, ter s spremljanjem izvajanja ukrepov.

V OP TGP je izpostavljena vloga MOP, ki izvajanje OP TGP koordinira, kot navajamo: »MOP vodi in spremlja izvajanje OP-TGP-2020 in sodeluje s sektorji pri pripravi, uveljavljanju in izvajanju ukrepov tega programa. Sodeluje z relevantnimi deležniki na tem področju, kot so lokalne skupnosti, nevladne organizacije, gospodarstvo, raziskovalne institucije. Za doseganje ciljev OP-TGP-2020 sodeluje pri oblikovanju prioritet sektorskih, medsektorskih in razvojnih programov ter ukrepov in instrumentov in v okviru postopkov CPVO in z drugimi aktivnostmi zagotavlja integracijo ciljev zmanjševanja emisij TGP v sektorske programe«.

za koordinacijo posebej zahtevni, in za katerih izvajanje sta potrebni tako posebna in pravočasna priprava kot tudi ustrezna organiziranost ključnih deležnikov in pristojnih institucij. Ti ukrepi so: zelena gospodarska rast, energetska pogodbeništvo v javnem in večstanovanjskem sektorju, spodbujanje URE in OVE v gospodinjstvih z nizkimi prihodki, ukrepi v majhnih in srednjih podjetjih, energetske prenove stavb kulturne dediščine, trajnostna mobilnost in zeleno javno naročanje. V letu 2018 se je nadaljevala koordinacija izvajanja ukrepov na področju trajnostne mobilnosti in energetskega pogodbeništva. Deloma je bil napredek dosežen tudi na področju energetske prenove stavb kulturne dediščine (za javne stavbe), zelene proračunske reforme in zelenega javnega naročanja.

Izrazite vrzeli so še pri koordinaciji na področjih zelene gospodarske rasti (ki se kažejo tudi pri subvencijah, ki so v nasprotju s cilji zmanjševanja emisij TGP, in v neenakomernosti spodbujanja ukrepov, kar povzroča izrazite konice v povpraševanju) in pri spodbujanju ukrepov v SME oz. na splošno v industriji.

5.3 Sodelovanje deležnikov

V OP TGP so bili načrtovani tudi procesi sodelovanja deležnikov za pospešitev oblikovanja in izvedbe ukrepov na zgoraj navedenih področjih. Tudi tu lahko omenimo znaten napredek samo na področju trajnostne mobilnosti z izdelavo celostnih prometnih strategij občin in delen napredek na področju energetske prenove stavb kulturne dediščine in energetskega pogodbeništva. Tekom projekta LIFE Podnebna pot 2050 se je preko številnih delavnic vzpostavila »neformalna« skupina ljudi, ki delajo na tem področju, a to vsekakor ni dovolj. Izpostaviti pa velja tudi pridobitev projekta IP LIFE Care4Climate, ki naslavlja tudi ta vprašanja. V okviru priprave Nacionalnega energetskega podnebne načrta je bila vzpostavljena tudi delovna skupina za njegovo pripravo. Na drugih področjih so bili procesi sicer v večji meri zastavljeni, vendar brez dodatnega vključevanja ključnih deležnikov v zgodnje faze priprave ukrepov ali pri vprašanjih implementacije ukrepov.

5.4 Spremljanje izvajanja ukrepov

Tabela 15: Pregled izvajanja ukrepov na področju organizacije izvajanja OP TGP leta 2018 ter predvideno izvajanje v letih 2019 in 2020

Ime	Oznaka ukrepa	Opis	Odgovor-nost	Izvajanje 2018	Predvideno izvajanje 2019–2020	Viri podatkov
Koordinacija izvajanja OP-TGP	OP TGP: NORG-1	Okrepljena bo koordinacija izvajanja ukrepov, zlasti na naslednjih področjih: zelena gospodarska rast – spodbujanje inovacij	MF	Za koordinirano spodbujanje inovacij je bila izdelana Strategija pametne specializacije za Slovenijo »S4«. Izvajajo se projekti v podporo strateškim razvojno inovacijskim partnerstvom (SRIP) na prioritetenih področjih »S4«. Glej ukrep v središču (Spodbujanje podjetij za prehod v NOD).*	Glej ukrep v središču.*	IJS
		energetsko pogodbenišтво	MZI	Ukrep se izvaja v okviru Projektne pisarne za energetsko prenovo stavb. Začela se je pripravljati »shema kakovosti energetskega pogodbenišťva« Glej tudi ukrepe na področju stavb.	Ukrep se bo izvajal skladno z Dopolnitvijo DSEPS in Prenovo AN URE. Nadaljevanje oblikovanja sheme, vzpostavitev šolanja za pospeševalce projektov na področju energetskega pogodbenišťva	IJS
		ukrepi za SME.	MZI	Ukrep se ne izvaja sistematično. *Glej ukrep v središču (Spodbujanje podjetij za prehod v nizkoogljivo družbo)	Glej ukrep v središču*	IJS
Krepitev zmogljivosti za izvajanje ukrepov OP-TGP v okviru pristojnih institucij	OP TGP: NORG-2	Krepitev zmogljivosti za izvajanje ukrepov: kadrovske prerazporeditve in okrepitve	MOP pristojna ministrstva	Kadrovsko se oddelek za podnebne spremembe ni okrepil, v oddelku je zaposlenih 6 oseb, tudi v letu 2018 so imeli dve pripravištvu. Opozorilo/priporočilo: Oddelek za podnebne spremembe se mora kadrovsko okrepiti pri izvajanju strateških nalog ter usmeritev	Predvidene os okrepitve/nove zaposlitve v okviru Sklada za podnebne spremembe (za njegovo izvajanje). Dodatne zaposlitve prinaša tudi projekt CARE4CLIMATE. Vzpostavil bi se naj tudi direktorat za področje podnebnih sprememb.	MOP
		usposabljanje javne uprave za operacionalizacijo zakonodaje in za večjo učinkovitost ter kakovost izvajanja ukrepov podnebne politike.		Opozorilo: Ukrep se še ne izvaja v zadostnem obsegu. Skozi projekt LIFE Podnebna pot 2050 se je vzpostavila »mreža« operativcev, ki delujejo na področju izvajanja ukrepov podnebne politike. Številna srečanja so nudila podporo večji učinkovitosti ter boljšemu izvajanju ukrepov podnebne politike. Sistematičnega izvajanja ukrepa ni.	Nadaljevanje projekta LIFE Podnebna pot 2050 in vzpostavitev dolgoročnega enotnega sistema monitoringa podnebnih ukrepov.	IJS

Ime	Oznaka ukrepa	Opis	Odgovor -nost	Izvajanje 2018	Predvideno izvajanje 2019–2020	Viri podatkov
Izvedba procesov za oblikovanje in pospešitev izvajanja ukrepov (na področjih: davkov in taks, spodbujanja inovacij, energetske prenove stavb kulturne dediščine, uveljavljanja energetskega pogodbenišтва in energetske prenove večstanovanjskih stavb)	OP TGP: NORG-3	Strukturirani procesi sodelovanja deležnikov pri oblikovanju in izvajanju ukrepov OP-TGP-2020, zlasti za področja: zelena gospodarska rast – davki in takse, zmanjševanje okolju škodljivih subvencij	MF	Delovna skupina je v letu 2018 pripravila povzetek analize spodbud, ki vplivajo na okolje. Sodelujoča ministrstva poskusno uporabljajo zeleni okoljski test pri spodbudah, ki so bila pod drobnogledom v izdanem poročilu. V letu 2018 je MF izvajal tudi študijo učinkov na javnofinančne prihodke ob prehodu na čistejšo vire energije v prometu. Rezultati študije bodo znani v letu 2019. Glej tudi ukrepe in priporočila na področju Zelene rasti gospodarstva.	V letu 2019 bo MF pripravil rezultate študije učinkov na javnofinančne prihodke ob prehodu na čistejšo vire v prometu. Še naprej bodo vsa vključena ministrstva usmerjena v okolju prijazne spodbude in ukrepe, ki bodo konkurenčni in z vidika javnih financ sprejemljivi. Priporočilo: Potrebno je zagotoviti participacijo deležnikov v procesu. Glej tudi ukrepe in priporočila na področju Zelene rasti gospodarstva.	IJS
		• zelena gospodarska rast – spodbujanje inovacij	MJU SVRK	Glej ukrep v središču (Spodbujanje podjetij za prehod v nizkoogljično družbo)	Glej ukrep v središču in tudi ukrepe in priporočila na področju Zelene rasti gospodarstva.	
		• energetske pogodbenišтво v javnem sektorju	MzI	Ukrep se izvaja v okviru Projektne pisarne za energetske prenove stavb. Glej tudi ukrepe na področju stavb. Priprava projekta IP LIFE Care4Climate, ki naslavlja tudi področje energetskega pogodbenišтва	Ukrep se bo izvajal skladno z Dopolnitvijo DSEPS in Prenovo AN URE. Projekt IP LIFE Care4Climate naslavlja tudi to področje. Natančen program aktivnost še ni znan.	
		• URE v stavbah kulturne dediščine	MzI	Potrjen je bil pilotni projekt za energetske prenove stavb kulturne dediščine. Objavljen je bil javni razpis za podelitev koncesije za izvedbo projekta »Energetsko pogodbenišтво v določenih objektih Ministrstva za kulturo« za pridobitev koncesije za energetske prenove petih stavb. V letu 2018 je bil objavljen javni razpis za podelitev koncesije za izvedbo tega projekta, izvajalec pa zaenkrat še ni bil izbran. Glej tudi ukrepe na področju stavb.	Pri energetske prenove stavb kulturne dediščine je predviden izbor koncesionarja, podpis pogodb vseh deležnikov ter pričetek izvajanja del v drugi polovici leta 2019.	IJS
		• ukrepi v stavbah v stanovanjskem sektorju	MzI MOP	V okviru priprave Stanovanjske politike Slovenije se je razširil nabor ukrepov za spodbujanje naložb v URE v stanovanjskem sektorju, kar bo potrebno še nadgraditi.	Ukrep se bo izvajal skladno z Dopolnitvijo DSEPS in Prenovo AN URE.	?

Ime	Oznaka ukrepa	Opis	Odgovor -nost	Izvajanje 2018	Predvideno izvajanje 2019–2020	Viri podatkov
Izvedba procesov za oblikovanje in pospešitev izvajanja ukrepov na področju trajnostnega prometa	OP TGP: NORG-4	Nadgradnja ukrepov trajnostne prometne politike in njihovo izvajanje.	MzI	V okviru MzI deluje služba za trajnostno mobilnost in prometno politiko. MOP je iz sredstev Sklada za podnebne spremembe v letu 2017 objavil razpis za financiranje CPS občin, ki tovrstnega dokumenta še nimajo oz. je ta starejše izdelave. V letu 2018 je CPS- sprejelo še 9 občin. Prvo regionalno CPS je sprejela Ljubljanska urbana regija. Glej tudi ukrepe v Zvezku 2 – <i>Promet</i> .	Priporočilo: Potrebno je zagotoviti strukturiran proces za participacijo deležnikov za pospešitev oblikovanja in izvajanja ukrepov trajnostne prometne politike. Glej ukrepe v sektorju promet in ukrep v središču za promet. V letu 2019 se je pričel projekt LIFE CARE4CLIMATE, ki pokriva tudi ukrepe trajnostnega prometa.	IJS, MOP

6 Oznake, slike in tabele

6.1 Seznam oznak in kratic

AN OVE	Akcijski načrt za obnovljive vire energije
AN URE	Akcijski načrt za učinkovito rabo energije
ARSO	Agencija Republike Slovenije za okolje
BDP	bruto domači proizvod
COPERT	Računalniški program Evropske okoljske agencije za izračunavanje emisij iz cestnega prometa (Computer programme to calculate emissions from road transport)
DE	Direktorat za energijo
DP	Direktorat za promet
DSEPS	Dolgoročna strategija za spodbujanje naložb energetske prenove stavb
ELKO	ekstra lahko kurilno olje
ENSVET	Energetsko svetovalna mreža za občane
ESD	Odločba 406/2009/ES o prizadevanju držav članic za zmanjšanje emisij TGP, da do leta 2020 izpolnijo zavezo Skupnosti za zmanjšanje emisij TGP (Effort Sharing Decision)
ETS	shema za trgovanje z emisijami EU (EU Emission Trading Scheme)
EU	Evropska unija (European Union)
EU-28	države članice EU (28 držav)
EU-ETS	shema za trgovanje z emisijami EU (EU Emission Trading Scheme)
EUROSTAT	Statistični urad Evropske Unije
EZ-1	Energetski zakon
FURS	Finančna uprava Republike Slovenije
IPCC	Medvladni forum za spremembo podnebja (Intergovernmental Panel on Climate Change)
JZP	javno-zasebno partnerstvo
LIFE	Evropski program - instrument financiranja na področju okolja
LULUCF	raba zemljišč, spremembe rabe zemljišč in gozdarstvo (Land Use, Land-Use Change and Forestry)
MDDSZ	Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti
MF	Ministrstvo za finance
MGRT	Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo
MIZŠ	Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport
MJU	Ministrstvo za javno upravo
MKGP	Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano
MMR	Mehanizem za spremljanje emisij toplogrednih plinov (Greenhouse gas Monitoring Mechanism Regulation)
MOP	Ministrstvo za okolje in prostor

MSP	mala in srednje velika podjetja
Mzi	Ministrstvo za infrastrukturo
neETS	naprave, emisije ali sektorji zunaj sheme EU-ETS
NEPN	Nacionalni energetskega podnebni načrt
NOD	nizkoogljična družba
NPVO	Nacionalni program varstva okolja
NVO	nevladna organizacija
OECD	Organizacija za gospodarsko sodelovanje in razvoj (Organisation for Economic Co-operation and Development)
OP EKP	Operativni program za izvajanje Evropske kohezijske politike v obdobju 2014–2020
OP TGP	Operativni program ukrepov za zmanjševanje emisij toplogrednih plinov do leta 2020
OVE	obnovljivi viri energije
PD	pilotno-demonstracijski
PIRS	Poslovni informator Republike Slovenije
PRP	Program razvoja podeželja
RS	Republika Slovenija
SPRS	Strategija prostorskega razvoja Slovenije
SPT	soproizvodnja toplote in električne energije
SRS	Strategija razvoja Slovenije
SURS	Statistični urad Republike Slovenije
SVRK	Služba vlade razvoj in kohezijsko politiko
TEŠ	Termoelektrarna Šoštanj
TE TOL	Termoelektrarna Toplarna Ljubljana
TGP	toplogredni plini
UL	Uradni list
UNFCCC	Okvirna konvencija Združenih narodov o spremembi podnebja (United Nations Framework Convention on Climate Change)
URE	učinkovita raba energije
VITR	Nacionalne smernice Vzgoje in izobraževanja za trajnostni razvoj
ZeJN	zeleno javno naročanje
ZiSS	Združenje izobraževalnih in svetovalnih središč Slovenije
ZPR	Zelena proračunska reforma
ZVO	Zakon o varstvu okolja

6.2 Seznam slik

Slika 1:	Emisijska produktivnost v obdobju 2005–2017 v Sloveniji in EU-28 (vir: IJS-CEU).....	7
Slika 2:	Subvencije, ki so v nasprotju s cilji zmanjšanja emisij TGP (vir: IJS-CEU).....	8
Slika 3:	Emisijska produktivnost v Sloveniji v obdobju 2005–2017 (Vir: ARSO, SURS, IJS-CEU).....	12

Slika 4:	Spremembe emisijske produktivnosti v obdobju 2005 do 2016 po državah članicah (Vir: EEA, Eurostat, IJS-CEU)	14
Slika 5:	Emisijska produktivnost na podlagi standarda kupne moči (Vir: EEA, IJS-CEU).....	15
Slika 6:	Implicitna stopnja obdavčitve energije v Sloveniji in v EU (Vir: Eurostat, IJS-CEU).	17
Slika 7:	Subvencije, ki so v nasprotju s cilji zmanjšanja emisij TGP (Vir: IJS-CEU)	20
Slika 8:	Struktura subvencij, ki so v nasprotju s cilji zmanjšanja emisij TGP (Vir: IJS-CEU)	21
Slika 9:	Delež zaposlenih v sektorju okoljskega blaga in storitev med vsemi zaposlenimi v Sloveniji in EU-28. Podatki do leta 2012 in po letu 2013 niso primerljivi zaradi spremembe v metodologiji (Vir: SURS, Eurostat, IJS-CEU).	24
Slika 10:	Indeks eko-inovacij Slovenije in EU-27(28) (Vir: Eurostat, IJS-CEU)	27

6.3 Seznam tabel

Tabela 1:	Emisijska produktivnost v Sloveniji.....	13
Tabela 2:	Podatkovni viri in organiziranost zbiranja podatkov za kazalec emisijske produktivnosti	16
Tabela 3:	Implicitna stopnja obdavčitve energije v Sloveniji in v EU	18
Tabela 4:	Podatkovni viri in organiziranost zbiranja podatkov za implicitno stopnjo obdavčitve energije	19
Tabela 5:	Subvencije, ki so v nasprotju s cilji zmanjšanja emisij TGP	21
Tabela 6:	Podatkovni viri in organiziranost zbiranja podatkov za okolju škodljive subvencije	22
Tabela 7:	Število zaposlenih v sektorju okoljskega blaga in storitev na področju upravljanja z energetskimi viri.....	25
Tabela 8:	Podatkovni viri in organiziranost zbiranja podatkov za zelena delovna mesta	26
Tabela 9:	Indeks eko-inovacij.....	28
Tabela 10:	Podatkovni viri in organiziranost zbiranja podatkov za indeks eko-inovacij.....	28
Tabela 11:	Pregled izvajanja instrumentov na področju zelene gospodarske rasti	30
Tabela 12:	Pregled izvajanja instrumentov na področju usposabljanja, izobraževanja, informiranja in promocije	63
Tabela 13:	Pregled izvajanja ostalih večsektorskih ukrepov	78
Tabela 14:	Pregled izvajanja ukrepov na področjih spremljanja izvajanja, priprave projekcij in mednarodnega poročanja leta 2018 ter predvideno izvajanje v letih 2019 in 2020	92
Tabela 15:	Pregled izvajanja ukrepov na področju organizacije izvajanja OP TGP leta 2018 ter predvideno izvajanje v letih 2019 in 2020	96